

SREČNO

Celje - skladišče

D-Per

539/1973

1119731270,2

OSREDNJA KNJ. CELJE

COBISS o

GLASILO
ZASAVSKIH PREMOGOVIKOV
TRBOVLJE

LETO IX.
APRIL 1973

ŠTEV. 2

Vsem članom delovne skupnosti
Zasavskih premogovnikov
najboljše želje in čestitke
ob prazniku dela - 1. maju!

1. maj praznik dela

Zopet je pred nami praznovanje našega praznika dela. Kakor že tolikokrat, se tudi ob tej priliki vedno znova vračamo na obravnavanje uspehov, nalog in perspektiv, ki nam jih daje naše delo in njegova vrednost. Za njo se je potrebno nenehno prizadevati, da bi postala večja, ne le skozi ceno na trgu, pač pa skozi čim večji učinek, vsebovan tako v vrednosti, kot tudi kokovosti proizvoda.

Letošnje leto se mi zdi, je na vseh področjih, tako samoupravnih kot tudi tehnoloških, leto določenih revolucionarnih sprememb, ki pričenjajo preoblikovati celotno podobo našega podjetja, tako v smislu družbeno-ekonomskih odnosov, kot tudi glede sprememb tehnologije proizvodnje premoga.

Smo v obdobju odločanja delavcev o številu temeljnih organizacij združenega dela, njihovem združevanju ter obliki in vsebini tega združevanja. Iz tega sledi tudi nujnost prilagajevanja načina samoupravljanja ter razširitve in njegove učinkovitosti.

V tehnologiji proizvodnje začnemo z uvajanjem najsodobnejše opreme, kar nam daje v določeni meri že v preizkusni dobi zelo ugodne rezultate.

Na področju snovanja razvoja se trudimo, da damo svoj prispevek k stabilizacijskim prizadevanjem, pri katerih nam ne more biti vseeno, kakšne po-

goje ustvarjamo za naš nadaljnji razvoj.

Proizvodnja, nadaljnje programiranje razvoja, organizacijski posegi na vseh področjih, ustvarjanje drugačnih družbeno-ekonomskih odnosov, vse to

in še marsikaj drugega predstavlja delo, predstavlja vrednost, iz katere rastejo tako materialne kot tudi družbene dobrine. In prav je, da se ob prazniku dela, ob kratkem predahu, spomnimo s ponosom na

vso našo ustvarjalno sposobnost.

Iskrene čestitke ob 1. maju vsem članom kolektiva Zasavskih premogovnikov!

Glavni direktor
Albert Ivančič, dipl. inž. rud.

ČLANOM KOLEKTIVA ZA 1. MAJ

V letošnjem letu proslavljamo 1. maj — praznik dela, v času, ko izvajamo samoupravni in družbeno-ekonomski položaj delovnega človeka na novih osnovah. Ideja o delavskih ustavnih dopolnilih se je prebijala skozi več obdobij našega socialističnega razvoja. Uresničevanje delavskih dopolnil pa je bistvenega pomena tudi za obdobje obvladovanja aktualnega gospodarskega položaja in za graditev našega gospodarskega sistema na samoupravnih osnovah. Prav zaradi tega je uveljavljanje ustavnih sprememb celovita strokovna, gospodarska, samoupravna in politična naloga. Upam in želim, da bomo tudi mi s pomočjo vseh nas v našem podjetju uveljavili v tem smislu ustavna dopolnila.

Vsem članom kolektiva ZP želim vesele prvomajske praznike! Praznik naj bo združen s tradicionalnimi izleti v naravo. Našim rudarjem osebno želim, da bi svoje težko in nevarno delo tudi v bodoče opravljali varno in brez nesreč!

Tone Pikš
predsednik
osrednjega delavskega sveta
ZPT

Izterjana je bila pravica delavca, kar pa ni bilo poceni. Plačana je bila drago, saj so zato dali naši očetje, bratje in sinovi svoje najdražje, to je življenje.

Vsem delavkam in delavcem ZPT in tudi ostalim, želim vesele praznovanje našega najlepšega praznika, praznika dela 1. maja!

Praznovanje naj bo popestreno s tem, da pismo predsednika Tita in Izvršnega biroja predsedstva ZKJ nikoli ne bo pozabljeno. V tem je garancija za lepše življenje delovnega človeka.

Franc Romih
rudar-kopač,
sekretar oddelka ZK na rudniku
Hrastnik

Rudniški odbor sindikata rudarjev — ROS pri ZPT, čestita vsem članom delovne skupnosti Zasavskih premogovnikov k prazniku dela, 1. maju, z željo, da bi s skupnimi prizadevanji ustvarili še večje rezultate in uveljavili pravice, ki jih dajejo delavska dopolnila za pravično razporeditev pristojnosti, pravic in istočasno tudi odgovornosti.

Rudniški odbor
sindikata rudarjev
Zasavskih premogovnikov

Ob praznovanju mednarodnega praznika dela, 1. maja, pošilja konferenca ZK pri ZPT, iskrene čestitke vsem članom naše delovne skupnosti in njihovim družinam!

»DELU ČAST IN OBLAST!«,
»TOVARNE - RUDNIKE DELAVCEM!«! To so še vedno osnovne zahteve revolucionarnih delavskih sil v kapitalističnem svetu, kjer se mora delavski razred boriti za osnovne pravice pri delu in iz dela.

Jugoslovanskemu delavskemu razredu te zahteve niso več potrebne, saj je revolucija dala delavskemu razredu vso oblast.

Če temu zaradi znanih protidelavskih sil doslej ni bilo tako, potem prav sedaj postaja to stvarnost, čemur so porok z zakonom sprejeti delavski amandmaji, ki dajejo delavskemu razredu pogoje in pravice, da te svoje težnje in zahteve v celoti uveljavi.

Osnovni cilj in dolžnost ZK je, da s pomočjo in sodelovanjem delavskega razreda te pravice uveljavi in jih tudi bo, za čemer stojijo vse napredne in progresivne sile delavskega razreda.

Tone Šum
kadrovik na rudniku Zagorje -
sekretar konference ZK pri ZPT

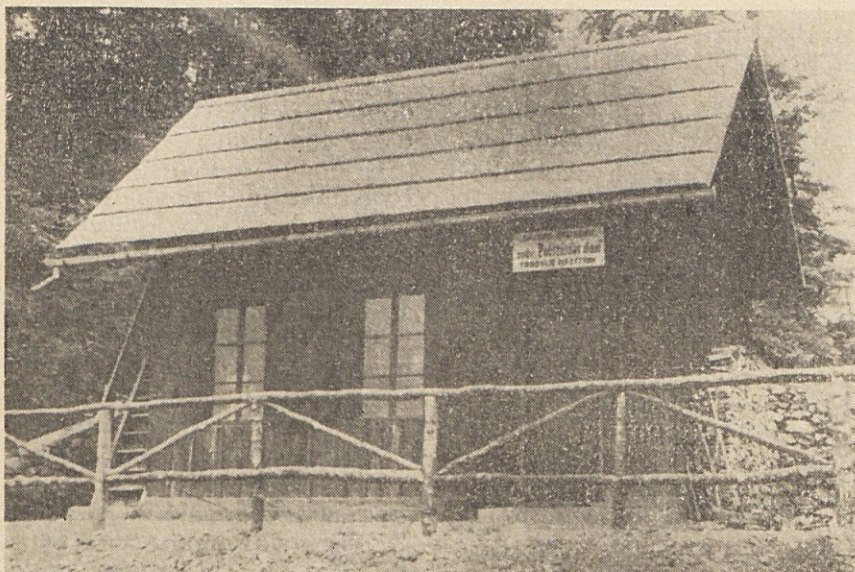
Ob prazniku dela, želim vsem članom kolektiva ZPT, še več delovnih uspehov in mnogo zadovoljstva v osebem življenju!

Ko že izrekamo drug drugemu vse najboljše in najlepše želje, naj izkoristim to priliko, da povabim vse zaposlene k tesnejšemu sodelovanju s člani samoupravnih organov, da tako približamo samoupravljanje in odločanje kar najbližje vsakemu delavcu. Takšno tesno sodelovanje in pa prizadevanje nas vseh, daje vse možnosti lažjega in boljšega odločanja, boljšega poslovanja ter boljših medsebojnih odnosov!

Maks Martinčič
rudar - kopač
član OETZ, rudnik Zagorje

Letos praznujemo 1. maj v času, ki je zelo razgiban v pogledu nadaljnega razvoja samo-

Pred zadnjo vojno so postavili člani turističnega društva Prijatelji prirode iz Trbovelj, svoj počitniški dom na Mrzlici. Stal je na Štorovem travniku. Med zadnjo vojno je ta dom pogorel. Na tem mestu pa sedaj stoji Poldetova koča, imenovana po velikem trboveljskem planincu in borcu za delavske pravice, pok. Leopoldu Majdiču st., imenovanem tudi »bronasti Poldek«.

V tej koči so se zadrževali predvojni borci za delavske pravice. V neposredni sosesčini tj. na travniku pred to kočo na Mrzlici, pa so prirejali številne velike zlete in zborovanja v predvojnem času, ki se jih je udeležilo po več sto in tudi po več tisoč izletnikov iz Trbovelj, Hrastnika, Zabukovice, Liboj, Zagreba, pa tudi od drugod. Posebno znana so bila taka zborovanja ob 1. maju.

upravljanja in uveljavljanja pravic neposrednih proizvajalcev. Delavska ustavna dopolni-

la terjajo od nas vseh, da se odločimo, kako domo delali in živeli v bodoče.

Prepričan sem, da bomo uspeli strniti naša prizadevanja v skupne napore pri iskanju najboljših rešitev, ki bodo ustrezale nadaljnjemu uspešnemu razvoju posameznih delovnih enot in naše celotne delovne organizacije.

Vsem članom kolektivov proizvodnih in drugih delovnih enot ZPT čestitam k delavskemu prazniku z željo, da bi delovni uspehi tudi v bodoče ne izostajali!

Ivan Škrinar,
elektrikar,
predsednik delavskega sveta
elektrostrojnega obrata

Za delavski praznik - 1. maj, posredujem v imenu sindikalne organizacije obrata za specialna rudarska dela, vsem sodelavcem, poslovnim partnerjem, najboljše želje in čestitke! Topla zahvala vsem za dosedanje plodno sodelovanje!

Jože Kosmač,
tajnik
osnovne sindikalne organizacije
OSRD

Finančno poslovanje v januarju in februarju 1973

Primerjave s finančnim načrtom za to obračunsko dobo nismo izdelali, ker nam še niso znani vsi predpisi o obdavčitvi osebnih dohodkov delavcev in dohodka podjetja. Izpolnjevanje načrta bomo prikazali v obračunu za I. trimesečje 1973, ko bomo morali predložiti periodični obračun tudi službi družbenega knjigovodstva in ko bo najbrže že tudi podana jasnejša slika o obveznostih do družbene skupnosti. Zaradi tega prikazujem le pregled doseženih finančnih rezultatov v posameznih delovnih enotah.

seca s pozitivnim ostankom dohodka, rudnik Zagorje pa izkazuje izgubo. Ta izguba se pokrije z dobičkom drugih delovnih enot, končni rezultat v os-

novni dejavnosti pa je pozitiven.

Poedine delovne enote so dosegle v obravnavanem razdobju naslednji rezultat:

enota	premog	ostalo	skupaj
rudnik Hrastnik:			
realizacija	15,725.800,00	282.300,00	16,008.100,00
lastna cena	14,654.600,00	333.700,00	14,988.300,00
razlika	1,071.200,00	— 51.400,00	1,019.800,00
rudnik Trbovlje:			
realizacija	11,209.800,00	274.900,00	11,484.700,00
lastna cena	10,227.600,00	310.700,00	10,538.300,00
razlika	982.200,00	— 35.800,00	946.400,00
rudnik Zagorje:			
realizacija	11,016.100,00	295.800,00	11,311.900,00
lastna cena	12,155.800,00	296.500,00	12,452.300,00
razlika	— 1,139.700,00	— 700,00	— 1,140.400,00

OSNOVNA DEJAVNOST

Rudnika Hrastnik in Trbovlje sta zaključila prva dva me-

enota	premog	ostalo	skupaj
Skupne službe:			
realizacija	—	4,046.700,00	4,046.700,00
lastna cena	—	4,014.900,00	4,014.900,00
razlika	—	31.800,00	31.800,00
ZPT:			
realizacija	37,951.700,00	4,899.700,00	42,851.400,00
lastna cena	37,038.000,00	4,955.800,00	41,993.800,00
razlika	913.700,00	— 56.100,00	857.600,00

Pri rudniku Hrastnik znižuje pozitivni ostanek pri prodaji premoga izguba stranskih obratov, in sicer kotlarna ter samski domovi. Isti primer je na rudniku Trbovlje, kjer pokrivamo iz pozitivnega ostanka pri premogu izgubo samskih domov in stroške za zemljiško posest. Tudi na rudniku Zagorje je izguba pri premogu povečana za negativne razlike samskih domov ter zemljiške posesti.

V skupnih službah so zajete storitve separacije in upravno prodajna režija za tuje, tu gre za nakladanje in transport premoga za elektrarno in cementarno, za prevoze po normalnotirni železnici in izdelavo projektov. Poleg teh storitev je še realizacija laboratorija in žage ter izredni dohodki in izdatki, režijski stroški lesa in materiala, prodaja materiala iz skladišč. Pri omenjenih storitvah smo dosegli naslednje finančne rezultate:

storitve separacije	3.200,00 din
storitve upravno-prodajne režije	14.700,00 din
laboratorij	5.300,00 din
žaga Trbovlje	—
žaga Zagorje	— 16.200,00 din
izredni dohodki	34.700,00 din
izredni izdatki	9.900,00 din
Skupaj pozitivna razlika	31.800,00 din

Pri režijskih stroških lesne in materialne uprave ter prodaji materiala iz skladišč, ne beležimo nobenih razlik. Vse delovne enote osnovne dejavnosti so dosegle pri prodaji premoga 307.582 ton in realizaciji že omenjenih storitev, naslednjo delitev celotnega dohodka:

	celotni dohodek	din
odprodaja premoga		
37,915.700,00		
ostalih storitev		
4,899.700,00	42,851.400,00	
materialni stroški	17,644.600,00	
dohodek	25,206.800,00	
pogodbene in zakonske obveznosti	3,147.000,00	
dohodek za razdelitev 100 %	22,059.800,00	
brutto osebni dohodki 96,1 %	21,202.200,00	
brutto skladi 3,9 %	857.600,00	

DRUGE DEJAVNOSTI

Obrat za specialna rudarska dela je dosegel pri realizaciji 6,799.000,00 din, pozitivnega ostanka dohodka 624.400,00 din, kar je 15,2 % od dohodka, do čim je za brutto osebne dohodke porabil 84,8 % dohodka ali 3,474.200,00 din. Ta rezultat izvira iz dejavnosti na domačih gradbiščih, ker dela v inozemstvu v prvih dveh mesecih še niso bila obračunana.

dejavnost	celotni dohodek	lastna cena	razlika din
osnovna	42,851.400,00	41,993.800,00	875.600,00
OSRD	6,799.000,00	6,174.600,00	624.400,00
avtopark	1,228.700,00	1,194.300,00	34.400,00
GRAMAT	1,233.500,00	1,262.100,00	— 28.600,00
ESO	2,449.800,00	2,271.500,00	178.300,00
toplarna	277.000,00	336.500,00	— 59.500,00
Skupaj	54,839.400,00	53,232.800,00	1,606.600,00

Delitev celotnega dohodka pa je naslednja:

celotni dohodek	54,839.400,00 din
materialni stroški	22,845.500,00 din
dohodek	31,993.900,00 din
pogodbene in zakonske	

Tudi **avtopark** je posloval pozitivno. Pri realizaciji 1,228.700,00 din znaša ostanek dohodka 34.400,00 din, to je 6,2 % dohodka.

Gramat — delovne enote v Hrastniku in Trbovljah izkazuje izgubo, ki pa je prehodnega značaja glede na sezonsko obratovanje. Ta izguba, ki znaša v Hrastniku 13.600,00 din in v Trbovljah 33.800,00 din, bo v marcu 1973 pokrita. Na območju Zagorja pa izkazujemo dobiček v višini 18.800,00 din.

Elektrostrojni obrat je dosegel realizacijo v vrednosti 2,449.800,00 din. Po kritju vseh stroškov je ostalo za sklade 178.300,00 din, kar je 18,3 % dohodka. Rezultat je ugoden, izvira pa iz precejšnje prodaje izdelkov in storitev.

Toplarna Trbovlje ima v prvih dveh mesecih izgubo v višini 59.500,00 din, pri celotnem dohodku 277.000,00 din. Izguba izvira iz tega, ker se obračunava prodaja toplotne energije skozi vse leto v enakomernih mesečnih zneskih, stroški so pa, predvsem za premog, razumljivo v zimskih mesecih, višji. Ker bi se morali tudi stroški v zvezi z realizacijo enakomerno porazdeliti v celem letu, bomo obračun v marcu popravili in bo izguba odpravljena.

Če na kratko povzamemo dosežke vseh naštetih proizvodnih dejavnosti, dobimo naslednjo sliko finančnega rezultata:

delitev celotnega dohodka za razdelitev 100,00 %	28,269.600,00 din
brutto osebni dohodki 94,30 %	26,663.000,00 din
brutto skladi 5,70 %	1,606.600,00 din

**NEPROIZVODNE
DEJAVNOSTI**

Rudarski šolski center je dosegel 998.0000,00 din celotnega dohodka, pri tem pa izkazuje negativni rezultat v znesku 28.900,00 din. Ta je prehodnega značaja, v periodičnem in konč-

rudnik	celotni dohodek	lastna cena	razlika
Hrastnik	247.200,00	236.800,00	10.400,00
Trbovlje	265.900,00	264.300,00	1.600,00
Zagorje	320.500,00	279.100,00	41.400,00
Skupaj	833.600,00	780.200,00	53.400,00

Počitniški domovi nimajo praktično še nobene realizacije, stroški pa, sicer malenkostni, nastajajo v zvezi z vzdrževanjem in čuvanjem domov. Izgube je sicer za 34.000,00 din, od tega Rab 19.100,00 din, Crikvenica 3.500,00 din in Partizanski vrh 11.400,00 din, vendar se le-ta v sezoni letovanj pokrije.

Zasavski premogovniki kot celota so razdelili dosežen celotni dohodek in dohodek takole:

celotni dohodek	56,686.000,00 din
materialni stroški	23,926.200,00 din
dohodek	32,759.800,00 din
pogodbene in zakonske obveznosti	3,762.800,00 din
dohodek za razdelitev	

delovna enota	leto 1972	I—II/1973	indeks
Hrastnik	2.088,36	2.281,93	109,3
Trbovlje	2.087,42	2.366,46	113,4
Zagorje	1.979,69	2.119,25	107,0
skupni prevoz	1.866,57	2.047,96	109,7
separacija Trbovlje	1.742,21	1.915,90	110,0
separacija Zagorje	1.597,71	1.702,51	106,5
(skladišča)	1.720,43	1.829,66	106,3
uprava ZPT	2.419,09	2.419,62	110,2
ESP-strojna delavnica	1.730,27	2.006,80	116,0
ESO-elektro delavnica	1.773,13	2.100,88	118,5
OSRD	2.459,10	2.646,00	107,6
GRAMAT	1.693,79	1.979,36	116,8
avtopark	2.084,15	2.207,94	105,9
toplarna	2.070,80	2.291,98	110,7
ZPT	2.028,17	2.227,79	109,8

nem letnem obračunu se morajo izdatki izravnati z dohodki.

Menze so na vseh treh rudnikih zaključile poslovanje uspešno, izgube nima nobena. Končni rezultat dvomesečnega poslovanja je naslednji:

100,00 %	28,997.000,00 din
brutto osebni dohodki	
94,50 %	27,399.900,00 din
brutto skladi 5,50 %	1,597.100,00 din

Stanovanjski prispevek je vkalkuliran v pogodbenih in zakonskih obveznostih po stopnji 4 % od brutto osebnih dohodkov, razliko do 6 %, to je 2 % pa pokrivalo zaenkrat iz ostanka dohodka za brutto sklade. V našem primeru znaša povečana stopnja 2 % približno 548.000,00 din, tako da bi ostalo dejansko za sklade podjetja le približno 1.000.000,00 din.

OSEBNI DOHODKI

V primerjavi z letom 1972 smo dosegli v letošnjih prvih dveh mesecih povprečne osebne dohodke v naslednji višini:

Več poudarka delu v jami

Dne 16. aprila 1973, je potekala v sejni sobi uprave Zasavskih premogovnikov v Trbovljah, seja stalne komisije udeležencev oziroma podpisnic samoupravnega sporazuma slovenskih rudnikov. Sejo je vodil Jože Zorčič, inž., namestnik glavnega direktorja ZPT, ob navzočnosti predstavnikov vseh slovenskih rudnikov in RŠC Velenje, navzoča pa sta bila tudi Stjepan Šaubert, predsednik republiškega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije in Rihard Žnidar, strokovni sodelavec tega odbora.

Komisija se je sestala z namenom, da prouči položaj in razvoj rudarstva v družbeni delitvi dela, glede na družbeno dogovarjanje in samoupravno sporazumevanje na področju delitve dohodka in osebnih dohodkov. Po proučitvi vseh elementov, ki dokazujejo da položaj rudarjev na področju oblikovanja dohodka, predvsem še osebnih dohodkov, ne ustreza družbenemu pomenu in vrednosti vloženega dela, je komisija pripravila predlog za dopolnitev samoupravnega sporazuma z uvedbo jamskega dodatka, kot posebne oblike stimulacije rudarjev za vključevanje v jamsko delo, preprečevanje fluktuacije in kot primerne nagrade za težko in nevarno podzemeljsko delo. Pripravila je predlog, da naj bi znašal dodatek za delo v jami 2,50 din/uro neto za opravljeno delo o načinu izplačevanja tega dodatka pa je predvidel dve varianti in sicer, da naj bi jamski dodatek določili v enakem znesku za vsakega upravičenca, ne glede na delovno mesto, ob upoštevanju števila delovnih ur, ki jih je opravil v jami; druga možnost pa je, da bi maso dodatkov za jamsko delo razdelili na posamezne upravičence po merilih notranjih samoupravnih aktov o delitvi osebnih dohodkov, kot podpisnic

Roman Turnšek

samoupravnega sporazuma. Komisija je bila mnenja, da naj bi se podpisnice samoupravnega sporazuma odločile za prvo varianto. Predlog je bil poslan vsem podpisnicam tega sporazuma, t.j. vsem slovenskim rudnikom s tem, da do 25. 4. 1973, predlog komisije obravnavajo organi upravljanja vseh podpisnic sporazuma in do tega dne že tudi pošljejo svoje pripombe. O pripombah bo razpravljala ta komisija na svoji naslednji seji 26. 4. 1973, v Velenju. Na temelju pripomb bo izoblikovala dokončen predlog za spremembo samoupravnega sporazuma.

Sicer pa je komisija obravnavala še nekaj drugih zadev, ki se nanašajo na izvajanje samoupravnega sporazuma.

Izpolnjevanje proizvodnega načrta v prvem četrtletju 1973

1. Proizvodnja gradbenega materiala:

delovna enota	letni načrt	proizvodnja	izpol. načta v %
betorarna Hr.	kos 98.000	17.709	18,1
kamnolom Hr.	m ³ 9.000	2.785,5	31,0
opekarna Tr.	enot 8,500.000	1,834.923	21,6
kamnolom Tr.	m ³ 35.000	5.486	15,7
kamnolom Zg.	m ³ 146.000	35.224,5	24,1

2. Storitve, ostala proizvodnja:

OSRD I-II	din 48,700.000	6,848.661,3	14,1
Avtopark	t/km —	1,144.119	—
Elektrostrojni obrat	ure 388.856	87.054	22,4

Nevenka Plevnik

Novost, ki vzbuja upanje

Poizkus uvedbe samohodnega podporja Marrel-Hydro na rudniku Trbovlje.

Če zasledujemo gospodarsko situacijo v svetu, vidimo, da je premogovništvo v vse težjem položaju, predvsem podzemna eksploatacija premoga. Konkurenca ostalih virov energije je vse močnejša, zato je nujno, da se premogovniki in industrija, ki izdeluje opremo za premogovnike, usmerja na tehnologijo, ki bo sposobna konkurenčno nastopati na tržišču. V zadnjih letih je opaziti prizadevanja za čim popolnejšo mehanizacijo in avtomatizacijo proizvodnih procesov.

Če primerjamo situacijo pri nas s situacijo v svetu, vidimo da so pri nas razmere podobne ali pa celo še težje, ker smo v zadnjih desetih letih močno zaostali za razvojem rudarske tehnike v svetu. Storitve so sicer v porastu, vendar so precej manjše od storitev na mehaniziranih širokih čelih v moderen opremljenih rudnikih.

Nujno je, da proizvodnjo me-

haniziramo tako, da olajšamo delo na odkopih, povečamo storitve in dosežemo čim večjo koncentracijo. Da pa to dosežemo je nujno, da preidemo na uporabo samohodnega hidravličnega podporja na čelu.

Pri izbiri podporja, ustreznega za naše pogoje dela, v jami rudnika Trbovlje, je potrebno upoštevati:

Odkopna metoda

Pri odkopni metodi s pridobivanjem, mora biti podporje izdelano tako, da omogoča pridobivanje. Podporje Marrel-Hydro DFS-18-28 je konstruktivno prilagojeno za pridobivanje v pogojih, ki so podobni našim.

S hidravličnim pomikanjem zadnjih podaljškov stropnic (banan), lahko uravnava pridobivanje glede na kapaciteto transporterja. Pri tem podporju sta na čelu dva transporterja, prvi za podkopni, drugi pa za naklonski del. Oba se pomikata s pomočjo vgrajenih hidravličnih cilindrov.

Podkopni pogoji

Znano je, da so podkopni pogoji v jami rudnika Trbovlje izredno težki. Pri izdelavi podkopa je treba praviloma delati z omejenim razstreljevanjem, često pa celo brez razstreljevanja. Pri izdelavi stropa je treba delati izredno previdno s sprotnim lovljenjem majhnih ploškev. Podporje Marrel-Hydro ima vgrajeno prednjo podaljševalno stropnico dolžine 820 milimetrov, ki se upravlja s hidravličnim cilindrom tako, da je možno takojšnje zavarovanje ozkih odprtih delov stropa, če je potrebno tudi že pred namščanjem mrež.

Stropnice pri tem podporju so široke 450 mm, med stropnicami pa je 350 mm prostora, glede na to, da se v strop namščajo mreže in paranci, je strop po celotni dolžini čela enakomerno zavarovan, tako da ni nevarnosti padcev premoga ali lesenega stropa, kar je pogost vzrok nesreč na ostalih čelih.

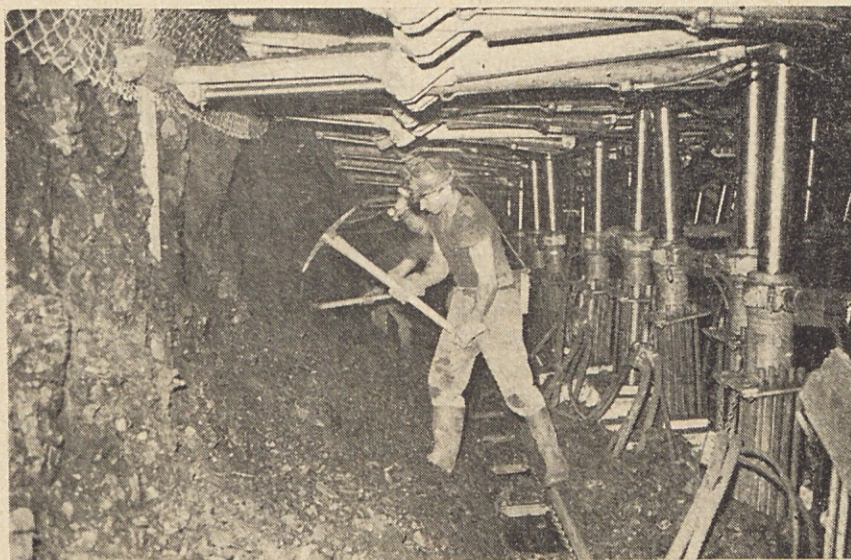
Tla čela

V kotlovnem premoгу pride še na popolnoma suhem čelu do vgrezanja stojk v tla in s tem do zmanjšanja višine čela ter otežkočenega dela na čelu. Če pa je na čelu prisotna še voda, je običajno kljub podlaganju lesa pod osnovno in ojačeno podporje, težko obdržati višino čela v potrebnih mejah.

Hidravlično podporje Marrel-Hydro DFS-18-28 ima glede na tornu podporje in glede na večino drugih tipov samohodnega podporja veliko podporno ploskev v tleh (specifični pritisk v tla pri maksimalni obremenitvi $17,1 \text{ kp/cm}^2$), tako da je ugreznanje podporja v tla minimalno. Podporje se premika tako, da se polovica sekcije vpije v strop, ostala polovica pa se popusti in s pomočjo horizontalnega cilindra pomakne naprej za maksimalno 770 mm. Moč cilindra je tolikšna, da premikanje sekcij tudi pri težjih pogojih ni vprašljivo. Podporje Marrel-Hydro je eno od redkih podporij s tem načinom premikanja; večina ostalih tipov okvirnega samohodnega podporja se pomika naprej tako, da se vpije na transporter na čelu in potegne naprej. Za tak način premikanja, transporterji, ki jih imamo na razpolago, ne ustrezajo. Pri sistemu premikanja, kot ga ima podporje Marrel-Hydro, obstoji nevarnost premikanja podporja po čelu vzdolžno, zato je zelo važno, da se pazi na ustrezeni kot (nekaj nad 90°) med progi in čelom.

Dinamika stropa na čelu

Za čela v jami rudnika Trbovlje je značilno, da se pritisk ne demonstira samo statično na podporje, temveč so izredno močne dinamične komponente pritiska, ki nagibajo nagibajo podporje proti rušnemu delu ali pa proti fronti čela, včasih pa celo vzdolžno po čelu, kar je pri uporabi stropnic manj opazno. Podporje Marrel-Hydro se lahko nagne v smeri pravokotno na čelo do 13° , z uporabo elastičnih lamel

20-m garnitura samohodnega hidravličnega podporja Marrel-Hydro, v jami rudnika Trbovlje.

Foto Trbovlje

pa do 5° , v smer vzdolžno na čelo pa se lahko nagne za 3° . Gibljiva je tudi stropnica, ki se lahko nagne za 15° . Torej podporje popušča v smeri delovanja dinamične komponente pritiska, lamele ob stojkah pa ustvarjajo reakcijo proti delovanju pritiska. Ker čelo hitro napreduje, se podporje sproti izravnava. Podporje ima vgrajena dva horizontalna cilindra med prvim in zadnjim pasom stojk sekcije, tako da se lahko poljubno uravnava pri vpenjanju.

Pomembno pri hidravličnem podporju je tudi to, da se pri vpenjanju ustvari določena napetost v stropu, ki je nasprotna delovanju pritiska v jami. S tem se skuša doseči pogoje kot pri neodprtem premoгу. Stropnici sekcije brez banan in podaljševalnih stropnic, lahko nosita največ 240 ton na 1,6 metra dolžine čela.

Varnost na čelu

Delo s hidravličnim podporjem je mnogo bolj varno kot z jeklenim tornim podporjem, ker tu ni nevarnosti padcev premoga s stropa, podkopni del se lahko sproti varuje s podaljševalnimi stropnicami, pri pridobivanju pa je rušilni del tako zavarovan, da ni nevarnosti poškodbe, če se mreže

pravilno odpirajo.

Eventualne poškodbe zaradi podporja pa so lahko le posledica nepazljivosti ali nepravilnega dela.

Potek poizkusa

Za poizkus podporja Marrel-Hydro v naši jami smo dobili 12 sekcij podporja iz Velenja, kjer poizkus s tem podporjem zaradi specifičnih pogojev ni uspel. 11 sekcij smo vgradili na poizkusnem čelu v polju Južna Sava. Dolžina čela je 18 m. Pri montaži smo ugotovili, da je možno pri petih zaposlenih na izmeno (delno kovači, delno rudarji) montirati do 4 sekcije na dan.

Če bi montirali čelo večje dolžine, bi lahko montaža potekala v več skupinah, vsaka skupina bi zmontirala do 6,4 m čela na dan brez montaže ventilov na cevi, ki se montirajo posebej. Kompletna montaža čela (sekcije, hidravlika, transporterji na čelu in v progi, črpalčka) je bila končana v petih dneh.

Sekcije se dajo razstaviti v dele, ki se jih lahko vozi po žičnici, tako da je dostava podporja do čela enostavna.

S poizkusom smo pričeli 5. 3. 1963, najprej na dveh, nato pa na treh izmenah.

Na izmeno je na čelu zapo-

slenih 7 kopačev in gospodar čela za vsa dela na čelu (podkop, pridobivanje, prestavljanje itd.). Poleg tega je na etaži še na vsaki izmeni kovač in električar. Odkopna plošča se spreminja od 8 do 3 m debeline, tako da bo mogoče podporje preizkusiti v različnih pogojih dela. Tudi kvaliteta premoga je različna, od kvalitetnega komercialnega premoga v začetnem delu do kotlovnega premoga, ki ga bomo odkopavali v zadnjem delu poizkusa.

Nad odkopno ploščo so deloma stara dela s splavnim zapisom, deloma pa staro čelo z rušenjem in nadkopnim pridobivanjem premoga. To območje je značilno zaradi jamskih ognjev, ker vsebuje premog precej pirita in markazita, tako da smo imeli več težav z ogrevanjem, ko je etaža stala zaradi zamud pri dobavi podporja in črpalke.

Večji del proge (dolžina 175 metrov) smo morali zavarovati z glinasto oblogo, da dveh mestih pa smo morali iztrebiti ogret material.

Podkopni pogoji so slabši, včasih celo slabši kot na ostalih čelih, tako da je treba kljub izkopu 0,75 m večji del premoga izkopati ročno, le manjši del v tleh je možno razstreliti.

Kljub slabim podkopnim pogojem smo dosegli stalne dnevne napredke 2,3 m/dan. Poudariti je treba, da predstavlja glavni problem transport, ker sta na eno izvozno progo vezani dve polnišči šolskih delovišč RŠC in poizkusno čelo.

Prevoz vozičkov ni krožen, tako da čelo stoji vsako izmenno najmanj eno uro, včasih tudi več, zaradi pomanjkanja in ranžiranja vozičkov.

Precejšnji zastoji so nastali tudi zaradi krajšanja transporterja v progi, ker je le-ta na čelu stisnjen med sekcijami. Vgradili smo podajalni transporter Westfalia s hidravličnim pomikanjem, ki pa je imel premajhno zmogljivost.

Kljub vsem tem pomanjkljivostim smo dosegli maksimalne dnevne storitve nad 36,5 ton na moža pri normalni višini

plošče 8 m. Povprečna odkopna storitev pa se giblje od 14 do 15 ton na moža, zaradi različne višine nadkopnega dela.

Vendar bistvo poizkusa ni iskanje storitev ali napredkov, pač pa uvajanje hidravlike, da se zaposleni navadijo ravnanja z njo, in da z dodatnimi poizkusi pri samem delu ugotovimo faktorje, ki jih bomo morali poznati pri uvedbi hidravličnega podporja na čela, dolžine 60—80 m.

Pri delu s podporjem nismo imeli večjih težav, le v začetnem obdobju, ko je bilo potrebno popraviti ventile, ki smo dobili poškodovane iz Venlenja.

Že v tem, razmeroma kratkem časovnem obdobju poizkusa pa smo ugotovili nekaj bistvenih stvari, ki jih bo treba rešiti z uvedbo hidravličnega podporja na čela.

1. Izdelava podkopnega dela z razstreljevanjem, posebno še ročno, predstavlja glavno izgubo časa, poleg tega pa obstaja pri razstreljevanju, kljub nameščanju zaves, nevarnost poškodb podporja.

Za uspešno delo s podporjem je nujno nabaviti pridobivalni stroj.

2. Transportna mehanizacija na čelu kapacitivno ne ustreza delu s hidravličnim podporjem. Pri čelih, dolžine 60—80 m

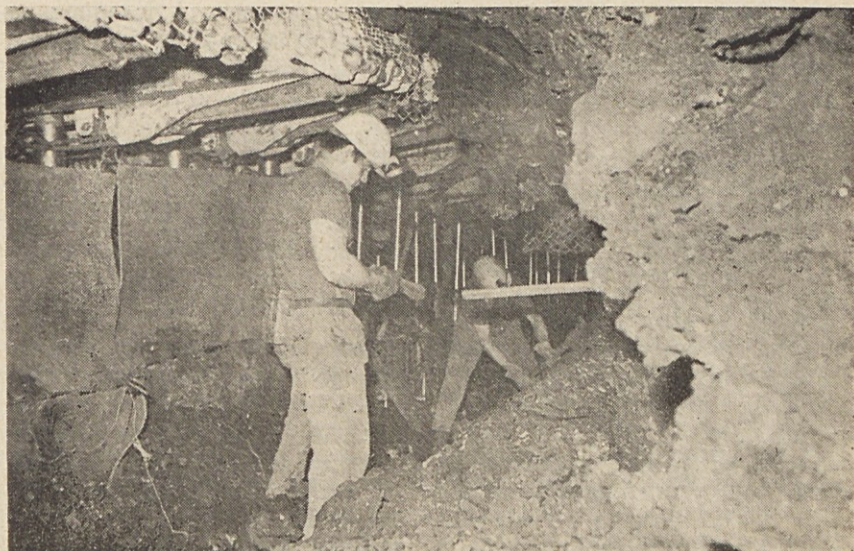
bo nujno uporabljati transporterje DVT 620 ali večje (po zmogljivosti). Na sedanjem čelu imamo dva transporterja DVT 400, vendar nadkopni že pri tako majhni dolžini (15 m) ne ustreza. Pri večji dolžini in napredkih čela bo treba skrajšati čas pridobivanja na minimum (s pridobivanjem na 3—5 mestih hkrati), s tem se bodo zmanjšale tudi odkopne izgube.

3. Vpliv hidravličnega podporja na strop se kaže na drobljenje premoga, s tem se olajša pridobivanje in zmanjšujejo izgube.

4. Pri prehodu iz čela v progo je nujno uporabljati podajalne transporterje ustreznih zmogljivosti, ki se pomikajo s pomočjo hidravličnih cilindrov; krajšanje transporterja v progi pa se predvidi na 10—30 m, glede na karakteristike podajalnega transporterja. Podajalni transporter bi se premikal po žičnici ali po posebnih kolutih po transporterju v progi.

5. Kapaciteta transportne mehanizacije v progah (EVT-120) je za mehanizirano čelo premajhna.

6. Bunkerji med etažami in glavnim izvoznim horizontom morajo imeti ustrezno kapaciteto zaradi diskontinuirnosti transporterja. Poizkusno čelo

Poskus uporabe samohodnega hidravličnega podporja Marrel-Hydro v jami Trbovlje.

Foto Trbovlje

nima bunkerja, kar se močno odraža pri zastojih na čelu.

7. Mehanizirano široko čelo omogoča enakomerno proizvodnjo v teku celotne izmene. Transport premoga med polnišči in separacijo mora biti sposoben sprejeti to proizvodnjo ne glede na čas v izmeni.

8. Profili jamskih prostorov morajo biti večji, da bo možno transportirati nerazstavljene dele sekcij, kar se bo občutno poznalo pri času montaže. Ustrezno povečani teži pri prevozu se mora okrepiti tudi žičnica.

9. Pogojem dela s hidravličnim podporjem se mora prilagoditi tudi sistem odpiranja e-

taž (večje smerne dolžine).

10. Z uvedbo hidravličnega podporja se bo nujno menjala profesionalna sestava zaposlenih ter razmerje jama—profesionisti—monterji. Elektrostrojna služba bi se morala temu ustrezno okrepiti z rudarji.

Z dosedanjim potekom poizkusa smo zadovoljni. Poudaril sem že, da primaren namen poizkusa ni iskanje storitev in dnevnih napredkov, vendar pa bi neglede na to dosegli še večje storitve in napredke, če bi poizkus potekal v normalnih pogojih.

Če bi bila plošča premoga nepoškodovana, bi uvedli razstreljevanje na 1,5 m koraka čela in dvojni hod podporja v enem

ciklusu. Če ne bi bilo zastojev pri transportu, ki dosegajo tudi do eno tretjino efektivnega delovnega časa, računamo, da bi vsaka delovna tretjina izdelala svoj ciklus s korakom 1,5 m, torej bi znašali napredki tudi do 4,5 m/dan.

S povečanjem hitrosti napredovanja čela se zmanjšajo tudi pritiski na čelu in pred čelom, kar bi ugodno vplivalo na izboljšanje podkopnih pogojev.

Bistveno pri uvedbi samohodnega podporja pa je, da odpadejo nekatere fizično najbolj naporne operacije na čelu, druge pa se zmanjšajo na minimum, kar je eden od prvih ciljev vsake nove mehanizacije. Ernest Ščukanec, dipl. inž. rud.

Analiza izvajanja proizvodnega načrta v I. trimesečju 1973

Delovni načrt za leto 1973, ki obsega tudi proizvodni načrt, je osrednji delavski svet ZPT sprejel in odobril na svojem 11. zasedanju, 31. 1. 1973. Ker je delovni načrt osnova za finančni načrt podjetja, je osrednji delavski svet hkrati sprejel tudi sklep, da je načrtovano proizvodnjo brezpogojno doseči in jo po možnosti celo preseči. V zvezi s tem je sprejel tudi program ukrepov, ki naj zagotove izpolnjevanje proizvodnega načrta. Poseben poudarek je bil dan težnji skupnemu doseganju proizvodnih nalog s tem, da se v primeru manjše proizvodnje v eni enoti, ta nadomesti z večjo proizvodnjo v drugih enotah. Za izvajanje navedenih ukrepov je osrednji delavski svet zadolžil tehnično vodstvo enot in ZPT.

Nujno je, da ob koncu prvega letošnjega trimesečnega obdobja analiziramo izvajanje proizvodnega načrta in izvajanje sprejetih ukrepov oziroma zadolžitvev.

Proizvodnja je bila po posameznih enotah v primerjavi z načrtom naslednja:

enota	načrt, ton	doseženo, ton	razlika, ton	
			+	—
rudnik Hrastnik	172.000	171.850	—	150
jama Hrastnik	83.200	83.398	198	—
jama Ojstro	66.600	66.022	—	578
jama Dol	22.200	22.430	230	—
rudnik Trbovlje	169.000	181.380	12.380	—
rudnik Zagorje	116.000	103.700	—	12.300
jama Kisovec	60.000	54.560	—	5.440
jama Kotredež	56.000	49.140	—	6.860
Rudarski šolski center				
delovišče Trbovlje	7.000	6.370	—	630
ZPT	464.000	463.300	—	700

Proizvodnja je bila po posameznih vrstah premoga naslednja:

vrsta premoga	načrt, ton	doseženo, ton	razlika, ton	
			+	—
komercialni	282.140	275.378	—	6.762
kotlovni	153.000	164.067	11.607	—
medprodukti	28.860	23.855	—	5.005
skupaj	464.000	463.300		700

Primerjava procentne udeležbe posameznih asortimentov z upoštevanjem, pokaže naslednja odstopanja:

vrsta premoga	separacija Trbovlje		separacija Zagorje	
	načrt %	doseženo %	načrt %	doseženo %
kosovec	9,2	8,7	15,1	15,5
kockovec	12,1	10,4	16,2	16,0
orehovec	8,6	11,0	16,8	16,8
grahovec	8,6	8,5	8,8	8,7
zdrob	20,2	21,6	21,4	21,0
prah	26,5	27,6	21,7	22,0
medprodukti	14,8	12,2	—	—

Tabela s podatki o doseganju proizvodnega načrta nam kaže, da je rudnik Hrastnik dosegel načrtovano proizvodnjo, saj primanjkljaj 150 ton ne predstavlja niti ene tisočinke odstopanja. Čeprav je imel v mesecu januarju za 2.330 ton nižjo proizvodnjo od načrtovane zaradi izredno težkih odkopnih prilik (silificirani vložki v A-kopi jame Hrastnik in uvažanje odkopne metode dolgih stebrov pri sanacijskem odkopavanju v Zapadnem polju jame Ojstro), je ta primanjkljaj v celoti nadoknadil v februarju in marcu. Nadoknadenje te proizvodnje je bilo težje, saj je prav v tem času poizkušal uporabo samohodnega hidravličnega podporja Salzgitter.

Rudnik Trbovlje je zaradi dobre organizacije proizvodnega procesa in izredno uspelega poizkusa uvažanja samohodnega podporja Hydro Marrel (v mesecu marcu), vse mesece presejal proizvodni načrt, čeprav odkopne prilike niso bile najboljše in tako skušal vsaj količinsko nadomestiti manjšo proizvodnjo na rudniku Zagorje.

Rudnik Zagorje je imel največje odstopanje od proizvodnega načrta. Obrat Kisovec je v januarju načrtovano proizvodnjo ne le dosegel, temveč za 40 ton celo presejal. Težave v proizvodnji so nastopile v februarju in marcu zaradi nepričakovanega zmanjšanja obsega etaž, kjer so izvajali dvoetažni sistem odkopne metode in je zato bilo potrebno skoraj ves prejšnji pridobiti z enoetažno odkopno metodo in popolnim splavnim zasipom. Poleg tega jebilo potrebno v nekaterih

predelih izvajati dela na odkopih skrajno previdno zaradi nevarnosti zruškov, ki so jih po gojevale slojne prilike.

Na obratu Kotredež je bilo z oktobrom 1972 uvedeno dvo-tretjinsko obratovanje na podlagi sprejetega sanacijskega načrta. Izvajanje del, ki jih je predvidel ta načrt, je bilo v celoti končano šele v januarju, uvedba načrtne organizacije proizvodnega procesa na odkopih, pa v februarju. Že v tem mesecu bi obrat dosegel načrtovano proizvodnjo, posebno pa še v marcu, če se ne bi na širokočelnih odkopih pojavilo ogrevanje premoga, kar je zaradi znatnega povečanja temperature, zlasti pri pridobivanju premoga v nadkopni fazi, izredno oteževalo delovne pogoje. Ker je bila celotna proizvodnja te jame preusmerjena le na eno polnišče, so bile precejšnje okvare in zastoji na transportni poti, saj se je prah iz ogretilih premoških delovišč navlažil z vodo iz drugih delovišč in se spremenil v blato. To blato je povzročalo okvare na transportni mehanizaciji in zahtevalo stalno čiščenje presipnih jaškov. Zaradi prilik so bile ne le nižje storitve, pač pa so terjale tudi dodatno vzdrževanje. Če bi bile odkopne prilike normalne, bi že v marcu dosegel načrtovano proizvodnjo in sanacijski načrt prehoda na dvo-tretjinsko obratovanje. Kljub navedenim težavam je znašala proizvodnja 696 ton dnevno.

Rudarski šolski center je imel na svojem širokočelnem odkopu v polju Lakonca v jami Trbovlje, kjer odkopavajo ostanke premoškega sloja, prva dva meseca dokajšnje težave

zaradi dotoka vode in pritiskov. Ko je bilo to delovišče opuščeno in izbrana nova lokacija, se je proizvodnja zvišala, vendar ni bilo možno v tako kratkem času, tj. v enem mesecu dni, nadoknaditi prejšnji primanjkljaj.

Podjetje kot celota izkazuje sicer primanjkljaj 700 ton do 100% izvedbe proizvodnega načrta, vendar je ta količina tako majhna, da lahko rečemo, da je bil proizvodni načrt za I. trimesečje izpolnjen, in to kljub znatnemu odstopanju v mesecu januarju.

Doseganje količin posameznih vrst premoga, nam pokaže precejšnje odstopanje od načrtovanih. Zmanjšanje količin komercialnega premoga, ob istočasnem opvečanju količin kotlovnega premoga, so nam narekovale povečane potrebe termoelektrarn, občasno pomanjkanje železniških vagonov in nekaj težjih okvar v procesu težkotekočinskega separiranja. V delovnem načrtu predvidena potreba po 750.000 tonah premoga za termoelektrarno, je bela ob podpisu pogodbe povečana na 800.000 ton, predvsem pa se je spremenila količinska dinamika prevzemanja premoga zaradi pospešenega obratovanja TET. Količina medproduktov je bila nižja od načrtovane zaradi manjših količin komercialnega premoga in manjšega odstotka padca tega asortimenta, ker so v težkotekočinski separaciji separirali le kvalitetnejše vrste premoga.

Ob pregledu udeležbe posameznih asortimentov premoga v primerjavi z načrtovano, je vedno bolj zaskrbljujoč pojav neprestanega upadanja debelejših vrst premoga, posebno kosovca in kockovca na področju rudnika Trbovlje in Hrastnik in nenehen porast količin prahu na celotnem ZPT. To negativno odstopanje od načrtovanih količin, nam daje znatno nižji dohodek in s tem ogroža neizpolnjevanje sprejetega finančnega načrta ter odstopanje od načrta prodaje posameznih asortimentov, oziroma pogodbenih dobav.

Gibanje storitev:

storitve	rudniki							
	Hrastnik		Trbovlje		Zagorje		ZPT	
	načrtovano	doseženo	načrtovano	doseženo	načrtovano	doseženo	načrtovano	doseženo
jamska	3,80	3,83	5,00	5,62	2,60	2,29	3,68	3,73
obratna	3,42	3,40	4,35	4,66	2,09	1,82	3,15	3,12
rudniška	2,64	2,76	3,70	4,14	1,90	1,67	2,65	2,71

Poraba glavnih vrst materiala:

les m ³ /000t	9	9	7	6	14	19	9,6	10
razstrel. gr/t	110	185	100	86	310	293	156	170

Glede na višino dosežene proizvodnje, so bile načrtovane storitve v okviru ZPT, tako

kot rudniška, presežene, dočim je obratna storitev malenkostno nižja. Dvig te storitve znat-

no zaostaja za dvigom jamske storitve tudi na rudniku Hrastnik in rudniku Trbovlje.

Ker rudnik Zagorje ni dosegel načrtovane proizvodnje zaradi že opisanih težkih odkopnih prilik, so zato tudi dosežene storitve znatno pod načrtovanimi.

Poraba lesa je kljub povečani porabi na rudniku Zagorje, ostala na načrtovani, dočim se je poraba razstreliva dvignila zaradi večje porabe na rudniku Hrastnik, kjer se pri sanacijskem odkopavanju skuša doseči tudi seizmične učinke.

S to kratko analizo sem želel podati vsaj bežen pregled o izpolnjevanju proizvodnega načrta za prvo obdobje letošnjega leta.

Adolf Jermol, dipl. inž. rud.

Poizkusno delo z garnituro Salzgitter na rudniku Hrastnik

V februarju 1973 kmo dobili na rudnik Hrastnik hidravlično podporje firme Salzgitter. Podporje smo montirali v jami Hrastnik na vzhodnem krilu v A-kopi-jug. Vgradili smo ga 16. in 17. februarja 1973 v dopoldanskih izmenah. Za montažo 20. sekcij je bilo opravljenih 8 šihtov. Podporje smo namestili v medsebojni razdalji po 80 cm. Morali smo ga še opremiti in sicer z zavesami iz gumijastih trakov, s TH podporniki in z gumijastimi ščitniki. Zaves varujejo hidravlične stojke pred mehničnimi poškodbami v času odstreljevanja. TH podpornike smo namestili na zadnje hidravlične pomične stropnice, kjer s pomočjo krajnikov oziroma mrež preprečujejo zasipavanje zadnjega mejnega okna z narušenim materialom. Gumijasti ščitniki so nameščeni na prednjih stropnicah ob čelu delovišča in preprečujejo vstop premoga v notranjost stropnic.

Z odkopavanjem smo pričeli 19. februarja 1973. Širina čela je znašala 19,5 m, višina pod-

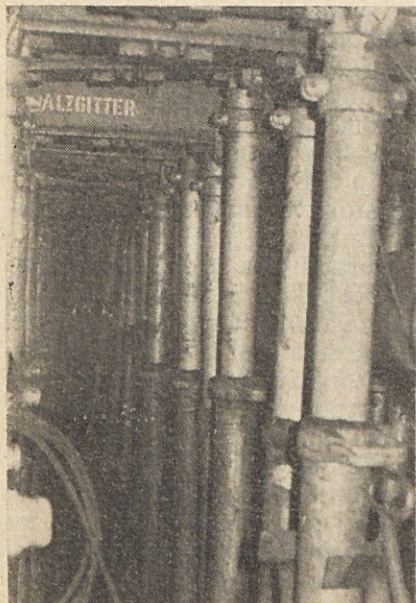
kopnega dela 2,8 m, višina nadkopnega dela 2,3 m. Čelo je enokrilno, slepo in separatno zračeno. Lesene stropnike po glavni progi podpiramo z jeklenimi stojkami tipa VALENT. Med odkopavanjem smo imeli težave predvsem z zadnjim mejnim oknom, ker je premog to okno močno zasipaval. Strop smo sprva pažili s krajniki, katere je pritisk hidravličnega podporja in hribine močno polomil, tako da smo morali zadnje mejno okno ponovno pažiti. Krajniki, ki jih namestijo v strop prvega mejnega okna, pridejo namreč pri pomikanju podporja naprej v zadnje mejno okno in naj bi služili kot opaž. Zaradi polomljenih krajnikov je narušeni material močno zasipaval zadnje mejno okno s premogom, katerega smo morali nakladati z lopato v transporter. Nato smo poizkusili pažiti strop s paranimi vrhači dolžine 3,2 m, vendar so se vrhači ob priliki pomikanja podporja v smeri odkopavanja razmaknili tako, da je uhajal premog in zasipaval zadnje

mejno okno. Po 38-metrskem napredku čela, smo pričeli pažiti strop z žičnimi mrežami širine 1 m. Mreže smo medseboj vezali z naylonsko vrvico.

S tem smo deloma preprečili vsipavanje premoga. Manjše težave z vsipavanjem premoga v zadnje mejno okno smo imeli le na stikih mrež. Mreže bi morale biti 1,1 m široke tako, da bi se v širini 10 cm prekrivale. Enkratni pomik hidravličnega podporja Salzgitter znaša do 1 m. Z vsipavanjem premoga smo imeli težave ob pomikanju zadnjih stropnic s TH podporniki v smeri odkopavanja (t. j. v fazi rušenja).

V začetku odkopavanja smo imeli na čelu le en DVT-400, in sicer v prvem pasu (oknu). Po 7-metrskem napredku čela smo zaradi omenjenih težav z narušenim premogom, montirali še drugi DVT-400 v zadnje mejno okno. Ta transporter odnaša premog, ki se pri rušenju vsipava. Težave smo imeli tudi pri napredovanju čela po progi, zaradi močno stisnjenega TH-podporja. Na čelu pa smo morali za-

Poskusna 20-m garnitura hidravličnega podporja Salzgitter, vgrajena na širokem čelu v jami Hrastnik.

Foto inž. J. Vidmar

radi premajhne trdnosti premoga, namestiti pod vsako hidravlično stojko hrastovo podlago.

S popuščanjem in ponovnim vpenjanjem hidravličnega podporja, zdrobimo premog v nadkopenem delu, tako da ga ni potrebno razstreljevati. S poizkusi bo treba ugotoviti optimalno višino nadkopenega dela, do katere bodo omenjene operacije še zdobile premog do take mere, da ga ne bo potrebno razstreljevati.

Doseženi parametri, storitve in normativi od 19. 2. do vključno 20. 3. 1973:

Parametri:

- višina podkop. dela 2,6 do 2,8 m
  - višina nadkop. dela 2,5 do 2,3 m
  - višina etaže - povprečna 5,1 m
  - korak podporja 1 m
- Proizvodnja iz enega metrskega koraka:
- podkopno 60 ton separiranega premoga
  - nadkopno 49 ton separiranega premoga (20 % odkopnih izgub)
  - skupaj iz enega koraka 109 ton

- napredek čela 1,92 m/dan
- število šihov 22,9 ših./dan
- proizvodnja 210 ton/dan
- storitev 9,2 ton/ših

Normativi:

- poraba razstreliva-podkopno 20,6 kg/metrski korak čela ali 340 gr/tono
- poraba razstreliva-nadkopno 0
- poraba razstreliva - skupno 190 gr/tono
- poraba vžigalnikov-podkopno 69 kom/metrski korak čela ali 1,15 kom/tono
- poraba vžigalnikov-nadkopno 0
- poraba vžigalnikov - skupno 0,63 kom/tono
- poraba olja 5,2 litra/metrski korak podporja ali 0,047 l/tono
- poraba lesa 10,5 m³/000 t
- poraba krajnikov 1,3 m/t (v delu, kjer ni bilo mrež)

V tistem delu, kjer smo namestili žične mreže, je poraba krajnikov minimalna, poraba lesa pa precej manjša.

Poraba mrež 0,147 m/tono (v delu, kjer smo namestili mreže).

Storitve se bodo povečale, poraba materiala na tonu premoga pa zmanjšala s povečanjem višine etaže, t.j. nadkopenega dela, z raznimi izboljšavami (pomikanje transporterjev s hidravliko, masovno odsreljevanje, širše mreže, uvajanje hidravličnega podporja po glavni transportni progi, uvedba poviškov na zadnjem DVT-400 ipd.) ter s samo prakso ljudi.

Koncem marca smo s čelom končali, podporje pa oddali rudniku Zagorje. V maju 1973 bo dobil rudnik Hrastnik za 40 m odkopne fronte podporja Salzgitter, katerega bomo vgradili v jamo Hrastnik v A-kopo na V/14 etažo.

Če poleg vsega navedenega omenim, da je pri klasični metodi podgrajevanja za izdelavo enega okna vključno z rušenjem, potrebno fizično prestaviti ca. 18 ton jeklenega podporja in da je poizkusno odkopavanje pokazalo sorazmerno dobre rezultate, sodim, da je omenjena dobava in nadaljnje

delo s tem podporjem upravičeno.

Jože Vidmar, dipl. inž. rud.

Pripomba uredništva:

Točnejši podatki bodo objavljeni v naslednji številki našega glasila.

Priobčeni podatki se namreč v določeni meri spremenijo glede na način merjenja.

Oprema, ki si jo želimo

V začetku marca 1973 smo v jami rudnika Trbovlje začeli poskusno obratovati s hidravličnim podporjem Hydro-Marrel. To podporje izdeluje francoska tovarna Benes Marrel.

Za izvajanje poizkusa smo odprli novo čelo v južni Savi, dolžine 20 m, v katerem je vgrajenih 11 sekcij podporja. Delovni pogoji se spreminjajo od zadovoljivih, pa do zelo slabih. To je do neke mere koristno, da podporje vsestransko preizkusimo.

Prednosti samohodnega hidravličnega podporja od klasičnega so že v tem, da s pomočjo podaljškov lahko hitro zavarujemo strop pri izdelavi podkopa. To je zelo pomembno za pogoje, kakršni so pri rudniku Trbovlje. Prednost, ki nam jo nudi to podporje je v tem, da lahko z bananami stresujemo mrežni opaž in s tem omogočamo lažje pridobivanje nadkopenega premoga. Samohodno podporje razbremeni rudarje težjega fizičnega dela, kot je prenašanje jeklenih stojk, stropnikov in podobno. Še večja olajšava bo nastopila za nas rudarje potem, če bi v bodoče nabavili pridobivalni stroj za odkopavanje podkopenega premoga, ki bi zamenjal kramp in lopato. Z nabavo tega stroja bi tudi omogočili, da bi starejši

rudarji lahko ostali na odkopih vse do upokojitve, ne da bi bili primorani iti na lažje delovno mesto. Običajno so taka delovna mesta tudi slabše plačana, kar pa nikakor ni v skladu z njihovimi dolgoletnimi delovnimi izkušnjami. Še ena dobra

stran, ki nam jo nudi hidravlično podporje je, da omogoča povečanje storilnosti, s tem v zvezi pa tudi osebne dohodke.

Moje mnenje, kakor tudi mnenje sodelavcev je, da to podporje ustreza pogojem, kakršni so na našem rudniku, za-

to bi bilo res škoda, če ne bi uspeli opremiti odkope s hidravličnimi podporjem. Vsi se moramo zavedati, da le zadostna in sprotna modernizacija lahko podaljšuje življenjsko dobo našemu rudniku.

Rok Žagar

Možnosti uporabe samohodnega podporja pri sedanji in bodoči eksploataciji premoga v jami Kotredež

V jami Kotredež sedaj odkopavamo premog v severnem krilu kotredeške premogovne kadunje med 4. in 6. obvozom. Smerna dolžina sloja v severnem krilu je ca. 500 m. Odkopava se v odkopnih poljih 6 in 7. Sloj ima debelino od 10 do 28 m in to s širokočelno odkopno metodo s povečano višino etaže in nadkopsnim pridobivanjem v 9 do 10 m visokih odkopnih etažah. Na širokih čelih se za podpiranje uporablja jeklene stropnice in jeklene trenjske stojke. Podpira se po takoimenovanem T sistemu.

Premog pridobivamo z razstreljevanjem v podkopsnem in tudi v nadkopsnem delu. V preteklem letu je bilo ponovno uvedeno milisekundno razstreljevanje v nadkopsnem delu z več naboji razstreliva v posamezni globoki vrtni ter vmesnimi mašili. Tak diskontinuirani način razstreljevanja je dopusten tudi na deloviščih, na katerih se pojavlja metan.

Vse glavne komunikacije, razen smernih hodnikov na odkopnih etažah in presipnih jaških, so v zadovoljivem stanju. Problematičen pa je še vedno transport materiala do odkopov po etažah, smernih hodnikov in presipnih jaških.

V polju 56 znaša smerna dolžina odkopavanja v zapadnem krilu 100 in v vzhodnem krilu 140 m, medtem ko znaša v zapadnem krilu polja 57, smerna dolžina odkopavanja 170 m, v vzhodnem krilu pa le 55 m.

Pri sedanjem dvotretjinskem obratovanju na jamskem obratu Kotredež, znaša dnevni napredek na širokočelnih odkopih 0,5 m/dan pri višinah etaž od 9 do 10 m. Pri dnevnem napredku pri ročnem izkopu hodnikov po premogu 2 m/dan in napredku pri odkopavanju 0,5 m/dan, so smerni hodniki odprti zelo dolgo. Če se komunikacija sproti intenzivno ne vzdržuje, se v tem času sprosti v etažnih hodnikih močni hribinski pritiski, čemur sledi zmanjšanje profila in deformiranje podporja.

Po osnovnem konceptu je v obeh odkopnih poljih predvideno istočasno odkopavanje na več zaporednih etažah. Pri sedanjem odkopavanju po tem sistemu, se je v polju 57 pojavilo pri horizontalni razdalji med zaporedno lociranimi širokočelnimi odkopi, prepričanje skozi staro delo in ogrevanje s pojavi ogljikovega monoksida, čeprav so bile razdalje med čeli od 60 do 130 m. Zaradi navedenega smo v polju 57 morali odstopiti od istočasnega odkopavanja na več zaporednih etažah. Vzrok za prepričanje skozi staro delo, na relativno dolgih medsebojnih smernih razdaljah med čeli, je blokasto zaruševanje zelo trde apnene laporaste krovnine, poleg tega pa tudi odkopavanje z velikimi odkopnimi izgubami v nadkopsnem delu. Izgube so se nekoliko zmanjšale v letu 1972, z uvedbo že omenjenega diskontinuiranega razstreljevanja.

negi razstreljevanja.

V zadnjem času je v polju 56 staro delo, ki zapolnjuje odkopane prostore za širokočelnim odkopom, močno ogreto, tako da v fazi nadkopsnega pridobivanja nastopajo temperature preko 35° C.

Istočasno se na deloviščih tudi zelo močno praši, tako da je delo zaradi visoke temperature in prahu zelo otežkočeno in onemogoča doseganje boljših odkopsnih storitev.

V polju 57, v zapadnem krilu, se na določenih odsekih pojavlja voda v stropu odkopa, zato občasno nastopajo močni hribinski pritiski na širokočelnih odkopih.

Pri eksploataciji premoga v jami Kotredež, je bila v letu 1972 dosežena odkopna storitev 7,56 ton/delavnik, jamska storitev (brez delavnikov za investicijska dela in uslužbencev) 2,07 ton/delavnik ter obratna storitev 1,59 ton/delavnik. Povprečna dnevna proizvodnja v letu 1972 je znašala 667 ton.

Sedanja skupna dolžina odkopne fronte znaša 120 m, iz česar dobimo pri 2/3 obratovanju 648 ton separiranega premoga, oziroma iz 1 m' odkopne fronte 5,40 ton. Pri 3/3 obratovanju pa predvidevamo dnevno proizvodnjo na 1 m' odkopne fronte 7,0 ton.

Zaradi sorazmerno nizkih storitev in relativno majhne proizvodnje, je sedanja lastna cena višja od prodajne. Iz vsega navedenega sledi, da je po-

trebno izvesti tehnične izboljšave, ki morajo zagotoviti: večjo odkopno storitev, večji dnevni napredek pri odkopavanju, večjo dnevno proizvodnjo na 1 m' odkopne fronte in s tem večjo proizvodnjo v jami, krajši čas uporabe posameznega odseka etažnega smernega hodnika in s tem manj delavnikov na vzdrževanju v odkopnem polju ter boljši dostop do delovišč ter čistejše odkopavanje in s tem preprečevanje ogrevanja premoga v starem delu.

V obstoječih montangeoloških pogojih v jami Kotredež, moramo v glavnem zadostiti navedenim pogojem z uvedbo samohodnega podporja na široka čela, ob istočasnem znižanju višine odkopnih etaž.

Predvidevamo, da ustreza prilikam v jami Kotredež samohodno podporje sistema Salzgitter, oziroma njemu slično podporje. Samohodno podporje sistema Salzgitter je bilo uspešno preizkušeno na širokočelnem odkopu v jami Hrastnik pri višini etaže 5 m ter v rudniku Velenje, kjer je bila višina etaže 7,5 m. Pri poizkusni eksploataciji v jami Hrastnik je bila dosežena povprečna odkopna storitev 12,6 ton/delavnik, pri povprečnem napredku čela 2,03 m/dan, medtem ko je v jami Velenje v precej težjih pogojih, bila dosežena odkopna storitev 24,5 ton/delavnik, rovnega premoga.

Preračunano v tone komercialnega rjavega premoga pri upoštevanju izplena na rudniku Zagorje, je to 14,4 ton/delavnik. Dnevni napredek v jami Velenje je znašal 1,28 m/dan.

Na podlagi navedenih podatkov lahko pričakujemo v jami Kotredež odkopne storitve najmanj 10 ton/delavnik pri dnevnih napredkih od 1,5 do 2 m, pri višini etaže 7,5 m ter proizvodnjo na m' odkopne fronte na dan, do 15 ton (sedaj 5,40 ton).

V prvi fazi poskusne uporabe samohodnega podporja Salzgitter v jami Kotredež, predvidevamo vgraditev tega podporja v zapadnem krilu polja 6 na

6. etaži 5. obzora, kjer znaša povprečna dolžina širokočelnega odkopa 20 m. Kontura sloja se močno spreminja, zaradi tega bo potrebno premeščati posamezne podpore iz krovne na talno stran odkopa med samo eksploatacijo.

Smerna dolžina odkopavanja v zapadnem krilu polja 56, kjer bomo pričeli z odkopavanjem s samohodnim podporjem sistema Salzgitter, je 44 m. Višina etaže je 10 m. Po končanem odkopavanju v zapadnem krilu, nameravamo samohodno podporje prestaviti na vzhodno stran, na mejo odkopnega polja na isti etaži. Debelina sloja je v tem krilu regularna in znaša 19 m. Smerna dolžina odkopavanja bo znašala v tem krilu do pomožnega presipnega jaška, 105 m.

Naslednje odkopne etaže bomo pripravili za odkopavanje po principu zaporednih čel, z napredovanjem v smeri od zahoda proti vzhodu, seveda le v primeru, če bo navedeno poskusno odkopavanje uspešno končano. V tem primeru bo znašala dolžina smernega napredovanja ca. 200 m.

V polju 57 je, kakor že omenjeno, smerna dolžina zapadnega krila 170 m in zato je v pogledu vzdrževanja smernega hodnika čim hitrejšo napredovanje pri odkopavanju posebno umestno. V pogledu vzdrževanja z ozirom na dotok vode v tem krilu, bo uvedba samohodnega podporja verjetno zvezana z določenimi težavami. Predpostavljamo pa, da se bodo s hitrejšim napredovanjem čela odkopne razmere izboljšale, posebno ker bo razmakanje tal mnogo manjše.

Po projektu, katerega izdelava je sedaj v zaključni fazi, predvidevamo po končanem odkopavanju nad 6. obzorom nadaljnjo eksploatacijo v obeh krilih kadunje do 8. obzora. Za eksploatacijo pod 6. obzorom, bo slojišče po horizontalni razdeljeno v 6 odkopnih polj, s povprečno smerno dolžino polja 210 m, ki predstavlja istočasno tudi smerno dolžino od-

kopavanja na posameznem širokočelnem odkopu. Po podatkih, ki so na razpolago, bo znašala povprečna širina sloja pod 6. obzorom 16 m, če upoštevamo le komercialni premog s kvaliteto nad 2.700 kcal.

Predvideva se dvokrilno oziroma enokrilno odkopavanje v smeri presipnih in vzporednih zračilnih zvez ob uporabi že opisanega samohodnega podporja.

V osnovi se predvideva istočasno odkopavanje na eni etaži, vzdolž vseh polj, na šestih čelih. Zaradi doseganja enakomerne proizvodnje, pa predvidevamo na naslednji nižji etaži še vključitev treh širokočelnih odkopov, ki naj zagotove kontinuirano proizvodnjo v času zastavljanja ali pa zaključevanja ostalih širokočelnih odkopov.

Predvidevamo dnevne napredke pri odkopavanju 2 m/dan, pri 7,5 m visokih etažah ter količini premoga m' čela na dan 15 ton/m' (sedaj 5,40 ton/m'). Na širokih čelih predvidevamo milisekundno razstreljevanje v podkopnem delu ter v posebno kompaktnem premogu milisekundno razstreljevanje z diskontinuiranim polnjenjem globokih vrtn v nadkopnem delu.

Na efektivni dolžini odkopne fronte 96 m, opremljene s Salzgitter oziroma njemu podobnem podporju, predvidevamo po letu 1974 v jami Kotredež proizvodnjo od 1.400 do 1.500 ton/dan.

Da bi v letu 1975 lahko imeli v jami Kotredež tolikšno dnevno proizvodnjo, ki mora dejansko nadomestiti tudi proizvodnjo jame Kisovec, so potrebna obsežna odpiralna in pripravljalna dela, ki jih je potrebno izvesti v manj kot dveh letih.

Celoten koncept odpiranja in eksploatacije pod 6. obzorom, sloni na uvedbi samohodnega podporja, ki naj omogoči dvig odkopnih storitev in tudi pripomore k zmanjšanju naporov rudarjev, ki delajo na odkopih. Razen tega pa mora uvedba samohodnega podporja omogočiti tolikšno proizvodnjo, da

bo eksploatacija v jami Kotredež rentabilna.

Glede na navedeno morajo sedanji poskusi s samohodnim

podporjem v jami Kotredež potrditi ali pa tudi ovreči projektno zasnovo nadaljnje eksploatacije v tej jami.

Pred nami so torej odgovorne naloge!

Rado Ozbič, dipl. inž. rud.
Metod Malovrh, dipl. inž. rud.

O hidravličnem podporju z ekonomske strani

V jami rudnika Hrastnik in v jami rudnika Trbovlje že več kot mesec dni poteka poskusno odkopavanje premoga na širokih čelih, z uporabo dveh različnih sistemov hidravličnega podporja. V Hrastniku sistem Salzgitter, v Trbovljah pa sistem Hydro-Marrel. Razveseljivo je, da je med nami vedno več članov kolektiva, ki se zavedamo resnosti proizvodnih in gospodarskih problemov in je zato zanimanje v kolektivu za modernizacijo rudnikov, vedno večje. Kako se obnesejo poskusi s hidravličnim podporjem, zanima danes posamezne člane kolektiva in to tudi take, ki jim je še do nedavnega bila

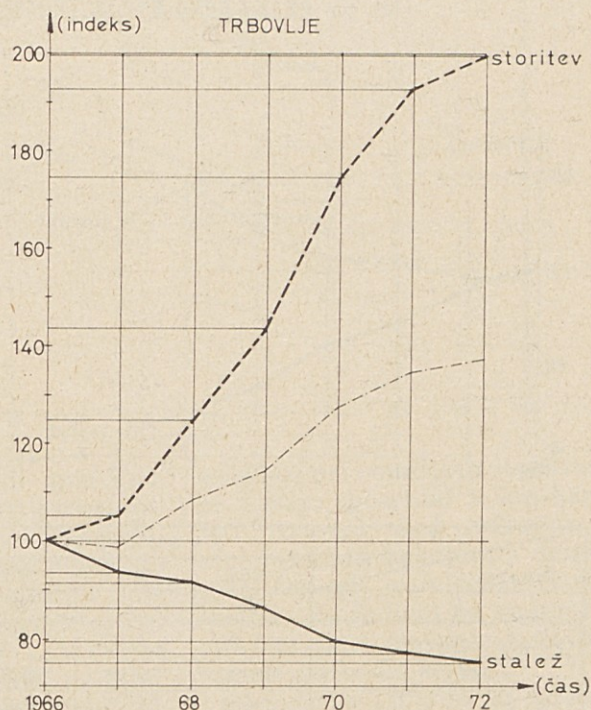
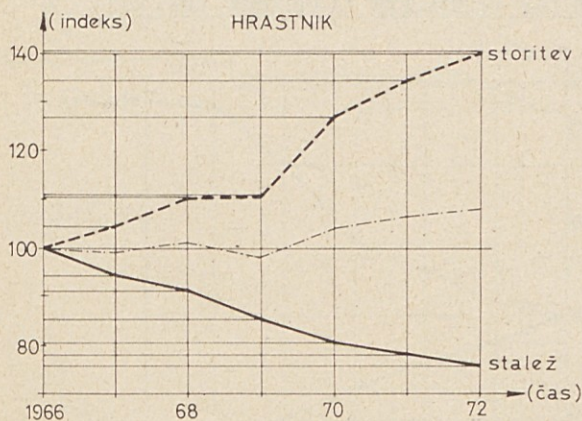
tovrstna problematika tuja. Še najbolj razveseljivo pa je dejstvo, da so poročila o poskusnem odkopavanju na čelih z uporabo hidravličnega podporja, z obeh rudnikov, zelo zadovoljiva, tako glede doseženih proizvodnih rezultatov, kakor tudi zadovoljstva ljudi, ki s temi napravami delajo.

Po naslovu sodeč, naj bi uvodu na to temo sledil izračun glede ekonomske upravičenosti nadaljnjih vlaganj v to vrstno opremo. Toda doba preizkušanja hidravlike je znatno prekratka, da bi iz doslej doseženih rezultatov lahko ugotavljali v podrobnosti tudi realni ekonomski učinek. Menim, da bi

bili vsi, podrobno izdelani izračuni o ekonomski upravičenosti uvajanja hidravlike odveč, če naj bi se na osnovi le-teh odločali o uvajanju v primeru, če bi ugotavljali, da je hidravlično podporje možno uporabljati v naših odkopnih poljih, predvsem pa, če bi ostali pri doslej doseženih rezultatih, odnosno če bi po določenih izkustvih, te celo izboljšali.

Da bo zadoščeno naslovu in utemeljena trditev ne le o upravičenosti, temveč o nujnosti uvajanja modernejše odkopne mehanizacije je dovolj, če se malce poglobimo v gibanje nekaterih najosnovnejših pokazalcev.

(Tab. A) PRIKAZ GIBANJA RUDNIŠKIH STORITEV IN STALEŽA ZA OBDOBJE 1966-72

E.	Poka z alci		1966	1971	1972
	1	2	3	4	5
HRASTNIK	rudniška storitev		1·83	2·47	2·58
	indeks		100·00	134·97	140·98
	stalež		1170	916	888
TRBOVLJE	rudniška storitev		1·83	3·53	3·65
	indeks		100·00	192·90	199·45
	stalež		926	714	695
	indeks		100·00	77·11	75·05

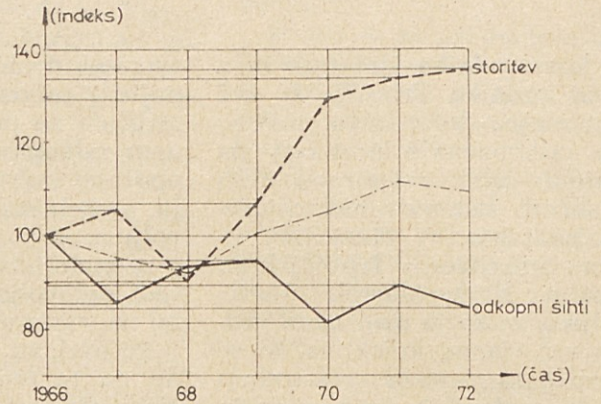
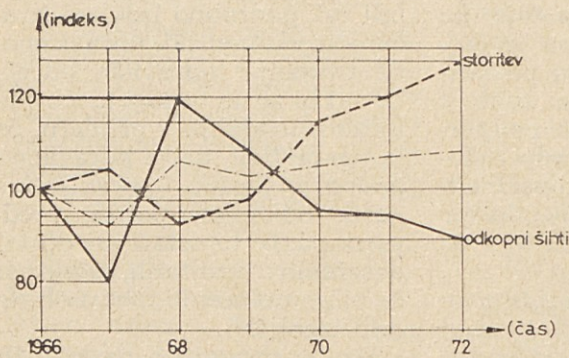

Gibanje staleža zaposlenih:
na jamskih obratih

leto	število	indeks	leto	število	indeks
1966	3742	100,00	1966	1139	100,00
1971	2767	73,94	1971	1039	91,22
1972	2644	70,66	1972	858	75,33

Iz pregleda gibanja urd-
niških storitev in staleža zaposle-
nih za obdobje 1966-1972, ta-
beli A in B, je razvidno, da se
je na rudnikih Hrastnik in Tr-
bovlje v letu 1972 znižala stop-
nja rasti storitev, na rudniku
Zagorje pa je celo znatno niž-

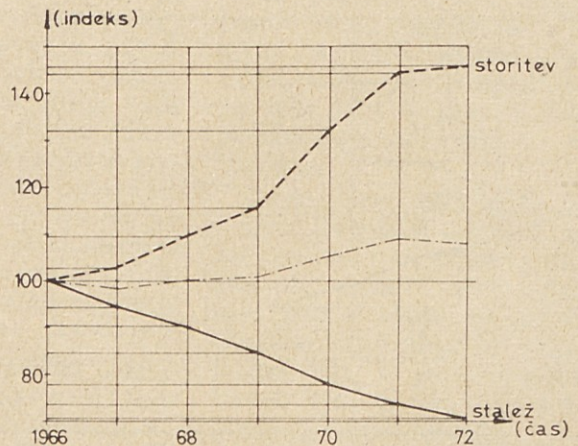
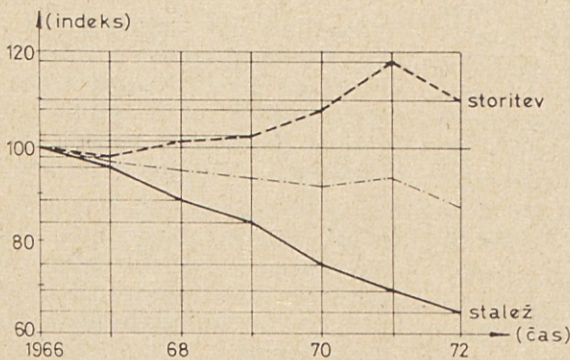
(Tab. C) PRIKAZ GIBANJA ODKOPNIH STORITEV IN ŠIHTOV ZA OBDOBJE 1966-1972

Pokazalci	Enota	HRASTNIK		
		1966	1971	1972
1		2	3	4
odkopna storitev		8·56	10·24	10·89
indeks		100·00	119·63	127·22
odkopni šihti		226	214	202
indeks		100·00	94·69	89·38

Pokazalci	Enota	TRBOVLJE		
		1966	1971	1972
1		2	3	4
odkopna storitev		8·18	10·92	11·11
indeks		100·00	133·50	135·82
odkopni šihti		229	205	193
indeks		100·00	89·52	84·28

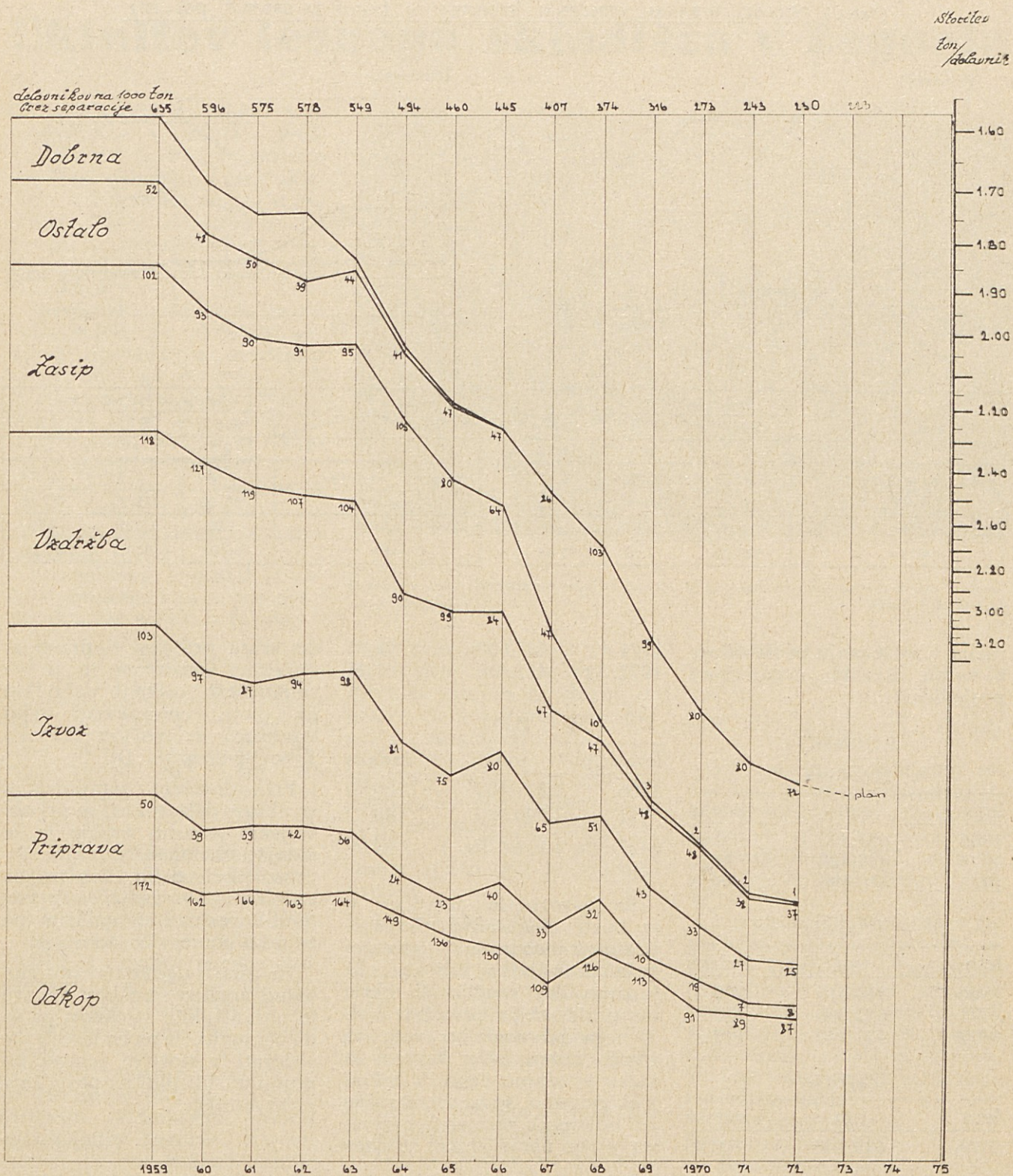
(Tab. B) PRIKAZ GIBANJA RUDNIŠKIH STORITEV IN STALEŽA ZA OBDOBJE 1966-1972

Pokazalci	Enota	ZAGORJE		
		1966	1971	1972
1		2	3	4
rudniška storitev		1·61	1·91	1·77
indeks		100·00	118·63	109·94
stalež		1646	1137	1061
indeks		100·00	69·08	64·46

Pokazalci	Enota	ZASAVSKI PREMGOVNIKI		
		1966	1971	1972
1		2	3	4
rudniška storitev		1·76	2·54	2·57
indeks		100·00	144·32	146·02
stalež		3742	2767	2644
indeks		100·00	73·94	70·66

ja kot v letu 1971. Na rudniške storitve je sicer možno vplivati z racionalizacijo neproduktivnih delavnikov. V tem je še nekaj neizkoriščenih rezerv, v enem rudniku več, v drugem manj. Ker pa so te možnosti organizacije proizvodnje odvisne od višine proizvodnje, so s

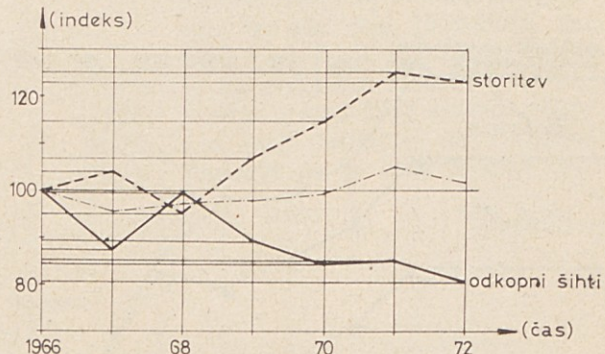
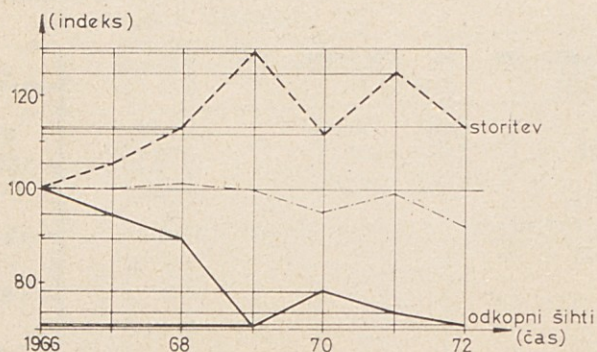
tem praktično tudi omejene. To dejstvo je dovolj prepričljivo, da je treba nekaj ukreniti zaradi določene tehnologije in na začetku proizvodnega procesa, čeprav tudi sicer še nismo izkoristili vseh rezerv. V to nas prepričujejo pokazalci na tabelah C in Č. Še bolj neugodni od-

nosi kot pri rudniških storitvah se kažejo, posebno v lanskem letu, odnosi med odkopnimi storitvami in odkopnimi delavniki. Od teh je odvisna proizvodnja, od količin pa rudniške storitve in v glavnem tudi rezultati gospodarjenja.

Negativna gibanja so se od-

(Tab. Č) PRIKAZ GIBANJA ODKOPNIH STORITEV IN ŠIHTOV ZA OBDÓBJE 1966-1972

Pokazalci	Enota	Z A G O R J E		
		1966	1971	1972
1	2	3	4	
odkopna storitev		6·28	7·86	7·12
indeks		100·00	125·16	113·38
odkopni šihti		281	207	198
indeks		100·00	73·66	70·46

Pokazalci	Enota	ZASAVSKI PREMOGOVIKI		
		1966	1971	1972
1	2	3	4	
odkopna storitev		7·87	9·86	9·71
indeks		100·00	125·29	123·38
odkopni šihti		736	626	593
indeks		100·00	85·05	80·57

razila v zniževanju proizvodnje z vsemi ostalimi negativnimi posledicami:

1971 487.800 78,75
1972 415.430 67,07

Z P T

RUDNIKI		
Hrastnik		
leto	ton	indeks
1966	651.590	100,00
1971	649.420	99,67
1972	639.180	98,10

Trbovlje		
leto	ton	indeks
1966	540.410	100,00
1971	652.860	120,81
1972	622.740	115,23

Zagorje		
leto	ton	indeks
1966	619.400	100,00

Še nazornejša potrditev o nujnosti uvajanja modernejših odkopne mehanizacije je v pokazalcih rudnika Trbovlje. Ta je nekoliko značilnejši glede na proizvodnjo pretežno kotlovnega premoga ter zato na strogo zožen krog kupcev in nizko prodajno ceno. V tekmi z ekonomiko, se je pri obstoječih odkopnih razmerah z izredno hitrim naraščanjem storitev

do kraja približal optimalnim obratnim storitvam in je ob neustreznih osebnih dohodkih na meji rentabilnosti (glej strukturo delavnikov rudnika Trbovlje-diagram D).

Pri doseženi optimizaciji strukture delavnikov, so pri obstoječih pogojih možne le še manjše racionalizacije na neproizvodnih delih, kar pa ne zadošča niti za vzdrževanje trenutnih razmer. Stagnacija pa že tako pomeni nazadovanje.

Na osnovi ugotovitev in z globalno analizo stroškov nabave in obratovalnih stroškov, pa se da ugotoviti, da ne bo dovolj povečevati le storitve, temveč bo nujno misliti tudi na povečanje proizvodnje.

Vilko Kovač

VSI SE PRIZADEVAJMO, DA BOMO VSAK DAN, VSAK TEDEN IN VSAK MESEC SPROTI IZPOLNJEVALI IN PO MOŽNOSTI PRESEGALI PROIZVODNI IN FINANČNI NAČRT DELOVNE ENOTE, V KATERI SMO ZAPOSLENI IN V PODJETJU KOT CELOTI!

Ukinitev lesnega skladišča v Zagorju

Ob integraciji Zasavskih premogovnikov v začetku 1968, sta bili na področju podjetja dve lesni skladišči. Lesno skladišče v Trbovljah za kritje potreb rudnikov Hrastnik in Trbovlje, ter lesno skladišče v Zagorju, izključno za potrebe rudnika Zagorje.

Decentralizirana lesna manipulacija je bila v takratnem obdobju opravičljiva, predvsem zaradi velikega prometa obeh skladišč in lokacijskih prednosti enega ali drugega skladišča v odnosu na nabavne in notranje transportne stroške.

Od takrat pa do danes se je poraba lesa in s tem v zvezi tudi promet skladišč občutno zmanjšal.

Po analitskih podatkih je oddaja jamskega lesa iz posameznih skladišč potekala takole:

leto	Skladišče		Skladišče	
	Trbovlje	Zagorje	Trbovlje	Zagorje
1969	14.523	100	10.926	100
1970	11.790	81	7.316	67
1971	11.228	77	7.766	71
1972	9.447	65	7.195	66

V letu 1972 se je oddaja jamskega lesa oziroma poraba pri rudniku Zagorje zmanjšala za 1/3 v primerjavi z letom 1969.

Že v letu 1974 predvidevamo nadaljnje znižanje porabe jamskega lesa v Zagorju, ob ukinitvi obrata Kisovec pa več kot za polovico glede na sedanji obseg.

Zaradi znižanja prometa so se spremenili tudi pogoji upravičenosti nadaljnega obstoja skladišča v Zagorju. Na tej osnovi je komercialni sektor izdelal ekonomsko analizo centralizacije lesne manipulacije v Trbovljah, ki v prvi fazi predvideva ukinitiv lesnega skladišča Zagorje, v drugi fazi pa modernizacijo tehnologije predelave lesa in racionalizacijo notranjega transporta na skladišču Trbovlje.

K takojšnjemu pristopu ukinitve zagorskega skladišča nas

Dosedanje lesno skladišče na rudniku Zagorje, ki bo postopoma ukinjeno v okviru številnih racionalizacij dela. Foto inž. A. Bregant

poleg ekonomske nuje sili tudi neprimerna lokacija tega skladišča in zahteva družbenih organov za sprostitev tega prostora v druge namene.

Za upravičenost odločitve o likvidaciji lesnega skladišča v Zagorju so bile predhodno opravljene temeljite ekonomske analize. Z analitično obdelavo stanja iz leta 1971 je bilo ugotovljeno:

1. Faktor zaposlitve

Stopnja zaposlitve na skladišču Zagorje je znašala 1200 m³ letno na enega zaposlenega, v Trbovljah pa 1361 m³. V primerjavi s skladiščem Trbovlje, je ta kazalec v Zagorju slabši za 13 %.

2. Stanje režijske delovne sile (nadzorniki, čuvaji)

Zaradi zmanjšanja prometa z lesom se je občutno znižal stalež produktivnih delavcev, medtem ko se stalež režijskih delavcev ni spremenil. Za primerjavo navajamo stalež zaposlenih v letu 1971:

skupno	Trbovlje		Zagorje	
	št.	strukt.	št.	strukt.
zaposlenih	25	100	15	100
— od tega:				

produktivni

delavci 21 84 11 73

režijski

delavci 4 16 4 27

V Zagorju ugotavljamo neugodno strukturo zaposlenih, ker znaša udeležba režijske delovne sile 27 % od skupno zaposlenih. V letu 1972 se je to razmerje še poslabšalo in znaša 28,5 %.

3. Z ukinitvijo skladišča v Zagorju in centralizacijo te dejavnosti v Trbovljah, je sestavljen ekonomski izračun stroškov poslovanja, ki vključuje tudi transportne stroške. Na osnovi realiziranih stroškov v letu 1971 in transportnih tarif velja naslednja ocena:

— povprečni manipulacijski stroški s transportom pred centralizacijo 87,71 din/m³

— povprečni manipulacijski stroški s transportom po centralizaciji 74,97 din/m³

— razlika ali prihranek 12,74 din/m³

Navedeni faktorji so, gledano iz objektivnega stališča, po-

gojevali ukinitve zagorskega skladišča. V celoti je dan podarek temu, da mora biti centralizirana manipulacija z lesom cenejša. Pri kritični presoji rezultatov centralizacije pa ne moremo pričakovati, da bodo cilji doseženi že v prvem mesecu ali najkrajšem času.

Prvi problem, s katerim se srečujemo, je zaposlitev odvisne delovne sile, drugič pa postopna ureditev skladišča v Trbovljah v smislu racionalizacije celotnega manipulacijskega postopka. Dokler ne bodo vsi pogoji izpolnjeni, ne moremo pričakovati predvidenega ekonomskega učinka pocenitve. Pri tem pa velja omeniti, da stroški

centralizirane manipulacije v začetnem obdobju ne smejo biti večji kot pred likvidacijo zagorskega skladišča. Prav tako pa tudi cena lesa za rudnik Zagorje ne sme biti večja kot za druge enote. Ta problem je rešen tako, da velja za vse potrošnike jamskega lesa enotna cena, ki velja tako za kamionsko dostavo ali pa naloženo na jamske vozičke na skladišču.

Temeljna naloga lesnega skladišča in celotne komercialne službe je, da v najkrajšem času doseže predvidene cilje in na področju lesne manipulacije ustvari optimalne dosežke.

Janko Lapornik, oec.

Gradbišče OSRD v Podsusedu

Obrat za specialna rudarska dela ZPT je v preteklem letu odprl novo gradbišče v Podsusedu, to je 12 km pred Zagrebom. S pogodbo, ki je bila sklenjena v juniju 1972, je bilo dogovorjeno, da bo naše podjetje zgradilo tunel v dolžini 1.745 m za tovarno cementa Sloboda, Podsused. Ta bo služil za transport apnenca iz kamnoloma Bizek do nove tovarne cementa, ki jo sedaj gradijo. Objekt je približno enak, kot ga je zgradilo naše podjetje za cementarno Trbovlje, od tovarne cementa do kamnoloma v Retju.

Tovarno cementa Sloboda, Podsused, zastopa kot investitor poslovno združenje Konstruktor-Inženjering Zagreb, ki je pravzel izgradnjo celotne nove cementarne, z zmogljivostjo 1.000 ton cementa. Naša dela pri izgradnji tunela pa zastopa poslovno združenje RUDIS v Trbovljah.

Pri gradnji nove cementarne, sodelujejo poleg našega podjetja še gradbeno podjetje Tehnika Zagreb, gradbeno podjetje Tehnika Tuzla, montažno podjetje Jugomontaža, montažno podjetje Djuro Djaković in še

druga podjetja.

Tunel, katerega gradimo, se sestoji iz dveh delov, tako po geologiji, to je vrsti hribine in po nagibu. Zgornji del tunela v dolžini 950 m, delamo pod nagibom-padcem 8,5 stopinj po trdem dolomitu, kjer ni potrebna podgradnja oziroma betoniranje, mogoče bo potrebno krekretiranje, spodnji del tunela v dolžini 795 m se dviga s 5 promili vzpona v različnih hribinah, to so sivi lapor — batanica nivo, beli lapor — croatica nivo in sarmatski peščenjaki, kjer bo potrebno tunel zavarovati z betonsko oblogo. Profil vpadnega dela tunela je širine in višine 2,4 m z zaokroženim stropom, profil spodnjega ravnega dela tunela, ki bo zavarovan z betonsko oblogo, pa je okrogel s svetlim premerom 3,0 m.

Na novo gradbišče smo prišli 11. julija 1972 ter pričeli s pripravljalnimi deli na zgornjem delu tunela, to je vhod tunela v kamnolom Bizek. Najprej je bilo potrebno urediti zunanji del gradbišča, montirati vse potrebne stroje in opremo, to je kompresorje, izvozni

stroj, delavnico, elektrificirati gradbišče, urediti kopalnico, položiti tire, urediti izsipališče z gumijastim transporterjem in izvesti še mnogo drugih del, nujnih za kasnejše nemoteno obratovanje. Montažno halo, v kateri je del strojne in druge opreme, je postavilo komunalno obrtno podjetje Hrastnik.

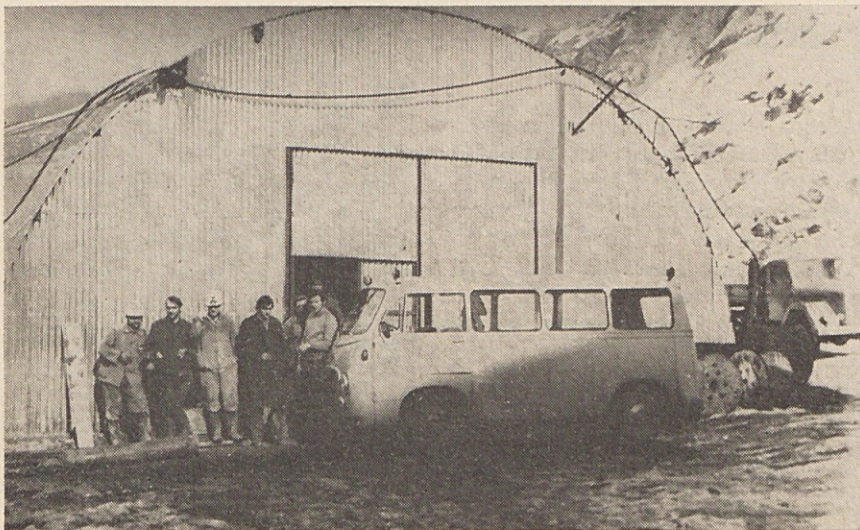
Ko so bila pripravljala dela na zgornjem delu gradbišča končana, smo začeli z izkopom vpadnega dela tunela. Obenem pa smo pričeli s pripravljalnimi deli na spodnjem delu gradbišča, kjer je bilo zopet potrebno vgraditi in montirati vso potrebno opremo kot na zgornjem delu. S pripravljalnimi deli na spodnjem delu tunela — izhod, smo zakasnili največ po krivdi gradbenega podjetja Tehnika Zagreb, ki ni pravočasno izdelalo useka do predvidene dolžine, to je izhod tunela, kjer smo mi potem začeli z izpikom tunela-podkop.

Do konca februarja letos smo izkopali 582 m vpadnika, v glavnem po trdem dolomitu, od tega pa smo morali 5 odsekov v skupni dolžini 75 m zavarovati s tesarbo, katero bo potrebno kasneje obložiti z betonom. Delovišče je bilo suho, v marcu letos pa smo navrtali vodo, katere dotok je znašal sprva 150 l/minuto, pozneje pa se je zmanjšal in ustalil pri 130 l/minuto. Dotok vode povzroča določene težave pri izkopu, zavrl je izkop, kjer je bilo potrebno vgraditi črpalke, odvodne cevi in kabel, izkopa pa ni ustavil.

Na spodnjem delu gradbišča smo izkopali 77 m podkopa s TH podgradnjo, zabetonirali ustje podkopa-izhod tunela in nato dalje obzidali z betonskimi oblikovanci 40 m podkopa. Tu nam dela težave talna voda in dotok vode s stropa iz zgoraj ležečih odkopnih etaž, kjer je cementarna preje odkopavala lapor kot surovino za proizvodnjo cementa.

Od skupno predvidenih del in finančnih sredstev smo do konca februarja t.l. realizirali le okrog 25 %, pri čemer je potrebno upoštevati to, da smo s pripravljanjem gradbišča izgu-

Posnetek z gradbišča OSRD v Podsusedu. Skupina naših sodelavcev pred montažno halo na zgornjem delu gradbišča v kamnolomu Bizek.

Foto Stane Markovič

bili precej časa, kar bo treba seveda nadoknaditi.

Gradbišče ima od prvotnih 5 ljudi na začetku dela, sedaj zaposlenih skupno 50 ljudi. Nastanjeni smo nad kamnolomom Bizek, in sicer en del v domu planinskega društva Podsused, drugi del pa v avtomobilskih prikolicah, ki jih izdeluje IMV Novo mesto. Stanovanje ni najboljše, vendar zadovoljivo, spričo kratke dobe za izgradnjo tulina.

Kaj počnemo v svojem pro-

stem času? Gledamo televizijo in sicer dobimo Zagreb in Ljubljano, poslušamo radio, tega je že kar preveč, saj ima že skoraj vsak drugi svoj tranzistorski sprejemnik, igramo šah in karte, seveda ne za denar, vmes pa potekajo razgovori, ki se najpogostejše vrte okoli dela. Da bi imeli mir, smo TV in radioaparati premestili iz jedilnice oziroma dnevne sobe, ki je v sklopu spalnih sob, v dnevno sobo planinskega doma.

Humoristično točko pred-

stavlja »prenosi nogometnih tekem« med OSRD in slavnimi nogometnimi klubi. Neki duhovitež je te humoristične točke imenoval »Luna park«. Spiker je pristni Trboveljčan, ki z navdušenjem nogometnega navijača prenaša na primer: »sada je u napadu OSRD, to je vema brza akcija po desnom krilu, već su u kaznenom prostoru, šut, šut, ali pored gola« ali »lopta se odbila od prečke, jao kakav udarac, ali ništa, ništa«. In še na primer: »sada je u protivnapadu levo krilo Reala, već je na ivici kaznene linije, centrira, i šut prema голу, strahovit udarac ali naš vratar brani, brani, da ste videli kakva je to bila krasna parada našeg vratara«.

No, mlajši se včasih zares preizkusijo v igranju, saj imamo poleg planinskega doma manjše nogometno igrišče. Sedaj, ko smo prestali zimo in je zunaj že lepo in toplo, si pa fantje pripravljajo prostor za balinanje.

Sodelavci so na delu marljivi in disciplinirani, pa tudi v stanovanju je red in mir. Drugič bom več pisal o delu, zlasti ko bomo preizkusili nov stroj F6-A za mehanični izkop prog in drugo.

Stane Markovič

NOVE CENE ZA PREMOG

Zvezni izvršni svet je sprejel odlok o zvišanju cen premoga, ki je bil objavljen v Uradnem listu SFRJ, št. 16/73. Po tem odloku imajo premogovniki možnost zvišati obstoječe cene premoga za 20 %, izjema so le cene premoga zatermoelektrarne, ki pajih je določil v odrejenem znesku glede na vrednost premoga.

Odbor za ekonomsko-tehnične zadeve ZPT je na svoji 11. seji v tej mandatni dobi, dne 26. 3. 1973 sklenil, da stopijo takoj, tj. s 26. 3. 1973 dalje, v veljavo naslednje nove cene premoga, v primerjavi z do sedaj veljavnimi cenami:

a) CENE NA VELIKO:

vrsta premoga	cena od 25. 11. 1971	nova cena od	%
	do 25. 3. 1973	26. 3. 1973 dalje	
kosovec	204,00 din/ton	244,50 din/ton	19,85
kockovec	196,00 din/ton	235,00 din/ton	19,90
orehovec	173,00 din/ton	207,50 din/ton	19,94
grahovec	160,00 din/ton	192,00 din/ton	20,00
zdrob	150,00 din/ton	180,00 din/ton	20,00
prah	125,00 din/ton	150,00 din/ton	20,00

b) CENE NA MALO (pri ZPT):

kosovec	224,00 din/ton	264,00 din/ton
kockovec	213,00 din/ton	252,00 din/ton
orehovec	189,00 din/ton	223,00 din/ton

O spremembi cen premoga so bili seznanjeni vsi naši po-

slovni partnerji.

V februarju več nesreč

V februarju smo z malenkostjo večjim številom šihov evidentirali kar 41 % več nezgod, kakor znaša mesečno povprečje leta 1972. Sto nezgod v podjetju v enem mesecu nas je osupnilo in to tembolj, ker smo vse prejšnje leto opazovali umirjeno, pa vendar dovolj očitno upadanje poškodb, kar nas je navdajalo z zavestjo, da le obvladujemo situacijo varstva pri delu.

Zaradi pomembnosti stanja in možnosti pravočasnega ukrepanja, smo vzroke nezgod analizirali na izrednem sestanku varstvene službe. Ugotovili smo, da so se nezgode v februarju povečale v vseh enotah, po naslednjem redu: RŠC - rudarski vajenci, splošne službe, OSRD, jama Trbovlje, Zagorje, Hrastnik in nato separaciji. Po svojem izvoru pa nezgode presegajo povprečno normo pri ravnanju in spravlilu predmetov iz jekla (Fe podporje) za 100 %, od padca premoga in jalovine iz stropa in sten za 30 % ter padca ostalih predmetov za 116 %. Ostali viri nezgod se bistveno ne razlikujejo od pogostnosti v lanskem letu ali pa so zaradi redkosti nastopanja manj pomembni in so več ali manj nastali slučajno.

Procentualno največji porast nezgod po navedenih virih se zdi razumljiv, ker nezgode že dalj časa številčno primerjamo po tem vrstnem redu, ker zavzemajo že nekaj let najvišje odstotke. Nenormalen pa je pri teh nezgodah procent povečanja nezgod po enotah, saj so na prvem mestu povečanja števila nezgod enote, ki nezgod sploh ne bi smele poznati.

Ta anomalija nas je navedla na podrobnejšo analizo vzrokov, ki razkrivajo odvisnost nezgod od količine opravljenega dela in odnose zaposlenih od varnostnih ukrepov in zaščite pri delu.

Tako so nezgode pri spravlilu jeklenih predmetov (jekleno podporje) porasle v februarju

zavoljo povečanja obsega tovrstnega dela. Nasprotno temu pa je porast nezgod zaradi padca ostalih predmetov (116 %) v večini primerov le plod zanemarjanja osebne zaščite. Od vseh 13 primerov tovrstnih virov poškodb, je 11 primerov padca tujkov v oko in to zato, ker niso uporabljali zaščitnih očal. Če zaradi slabe izdelave ščitnikov na čeladi nikakor ne moremo doseči zadostne zaščite oči, imamo pri zunanjih delih v delavnicah vso možnost doseči učinkovito zaščito. In prav tu smo imeli pet poškodb na očeh, pri delu na stružnicah, vrtnih strojih in varjenju.

Povečanje števila nezgod na deloviščih RŠC pa terja posebno pojasnilo. V februarju se je dogodilo kar 10 nezgod, od teh devet v jami. Pretežno so te nezgode nastale v okoliščinah, ki so za šolski revir skoraj nepriemerne. Odkopna etaža šolskega revirja v Lakonci je bila nepredvidoma izpostavljena močnejšemu hribinskemu pritisku z večjim dotokom vode skozi staro delo, kar je dovedlo ustje čela in del proge v stanje, ki za obratovanje ni bilo več dopustno. Čelo je bilo treba ukiniti in zastaviti novega nižje, v trdnejšem premogu. Tej prestavitvi je sledil transport vsega podporja po že itak tesni progi in tu je glavni izvor poškodb pri učencih in inštruktorjih. Tri nezgode od desetih pa so se pripetile zaradi neupoštevanja predpisov, oziroma navodil. Ena od teh bi lahko imela hude posledice in le slučaju lahko pripišemo izid z lažjo poškodbo trebušne prepone.

In na koncu še splošne ugotovitve.

Naše življenje je vsota tako mnogoštevilnih medsebojnih vplivov v vesoljstvu narave, da vedno ne moremo s svojim razumom z vso točnostjo določiti njihovih rezultatov. Vse te nepredvidene vplive pripisujemo slučajem, tako tudi nezgode, katerim ne moremo določiti

Stara parna lokomotiva na otroškem igrišču na Kešetovem v Trbovljah. Včasih je bila zelo pomembna za proizvodnjo oziroma prevoz premoga, sedaj pa služi otrokom na otroškem igrišču.

Foto inž. A. Bregant

pravega vzroka in zato ne učinkovitih varnostnih ukrepov. Takšne nezgode so pač nujno zlo in spremljajo kot temna senca sleherno stopnjo civilizacije. Teh tudi z največjim prizadevanjem popolnoma ne bomo mogli preprečiti. Toda v naši praksi se pojavljajo nekatere nezgode v časovnih intervalih s točno določenim vzrokom in tudi jasno prognozo. Te nezgode se ponavljajo ne iz nevednosti do vzročnih faktorjev, temveč po merilih verjetnostnega računa, katerega se tako radi poslužujemo, kadar odločamo o svojih dobrinah. Pri tem pa največkrat pozabimo na ceno, ki jo terja tak, slučajno zgrešen verjetnostni račun. Dolgove v večini primerov plača družba v obliki nadomestil za osebne dohodke, premnogokrat pa je tak račun zgovoren dokaz o plačevanju svoje nerazsodnosti z invalidnostjo, pa tudi z življenjem.

Emil Kohne, dipl. inž. rud.

Gibanje proizvodnje premoga v letu 1972

V letu 1972 smo proizvedli skupno 1,699.000 ton premoga, to je 51.000 ton manj kot je bilo predvideno z delovnim načrtom in kar 131.000 ton manj, kot

smo ga proizvedli v letu 1971. Zaradi lažje ocene teh, dokaj neugodnih količinskih rezultatov, navajam v naslednjih tabelah podatke o doseženi proiz-

vodnji v letu 1972, v primerjavi z letnim načrtom in z dosežki v letu 1971.

PREGLED PROIZVODNJE PO ENOTAH

A — letna proizvodnja
a — komercialni premog

leto	Vrsta Rudnik Del. dni		Hrastnik ton		Trbovlje ton		Komerčni premog Zagorje ton		RŠC ton		ZPT ton	
	plan	izvrš.	plan	izvrš.	plan	izvrš.	plan	izvrš.	plan	izvrš.	plan	izvrš.
1972	282	H 280 T 280 Z 280	627000	627034	—	120683	484000	415430	31000	20892	1,142000	1,184039
1971	281 1/3	H 283 2/3 T 285 1/3 Z 284	619000	634351	—	67750	495000	487800	31000	39557	1,145000	1,229458
Razlika	+ 2/3	H—3 2/3 T—5 1/3 Z—4	+8000	—7317	—	+52933	—11000	—72370	—	18665	—3000	—45419

b — kotlovni premog

leto	Vrsta Rudnik del. dni		Hrastnik ton		Trbovlje ton		Kotlovni premog Zagorje ton		RŠC ton		ZPT ton	
	plan	izvrš.	plan	izvrš.	plan	izvrš.	plan	izvrš.	plan	izvrš.	plan	izvrš.
1972	282	H 280 T 280	—	12146	608000	502057	—	—	—	785	608000	514961
1971	281 1/3	H 283 2/3 T 285 1/3 H—3 2/3	—	15069	590000	585110	—	—	—	363	590000	600542
Razlika	+ 2/3	T—5 1/3	—	—2923	+18000	—83053	—	—	—	+395	+18000	—85581

Leto	Vrsta Rudnik del. dni		Hrastnik ton		Trbovlje ton		Skupno premog Zagorje ton		RŠC ton		ZPT ton	
	plan	izvrš.	plan	izvrš.	plan	izvrš.	plan.	izvrš.	plan	izvrš.	plan	izvrš.
1972	282	H 280 T 280 Z 280	627000	639180	608000	622740	484000	415430	31000	21650	1,750000	1,699000
1971	281 1/2	H 283 2/3 T 285 1/3 Z 284 1/3 H—3 2/3	619000	649420	590000	652860	495000	487800	31000	39920	1,735000	1,830000
Razlika	+ 2/3	T—5 1/3 Z—4	+8000	—10240	+18000	—30120	—11000	—72370	—	—18270	+15000	—131000

B — Dnevna proizvodnja

Rud.	Hrastnik ton/dan		Trbovlje ton/dan		Zagorje ton/dan		RŠC ton/dan		ZPT ton/dan	
	plan.	izvrš.	plan.	izvrš.	plan	izvrš.	plan	izvrš.	plan	izvrš.
a — komercialni premog										
1972	2.223	2.239	—	431	1.716	1.448	110	75	4.050	4.229
1971	2.200	2.236	—	237	1.759	1.718	110	139	4.070	4.324
Razl.	+ 23	+ 3	—	+ 194	— 43	— 234	—	— 64	— 20	— 95
b — kotlovni premog										
1972	—	44	2.156	1.793	—	—	—	2	2.156	1.839
1971	—	53	2.097	2.051	—	—	—	2	2.097	2.112
Razl.	—	— 9	+ 59	— 258	—	—	—	—	+ 59	— 273
c — skupno premog										
1972	2.233	2.283	2.156	2.224	1.716	1.484	110	77	6.206	6.068
1971	2.200	2.289	2.097	2.288	1.759	1.718	110	141	6.167	6.436
Razl.	+ 23	— 6	+ 59	— 64	— 43	— 43	—	— 64	+ 39	— 436

GIBANJE STORITEV

Rudnik/leto	odkopna		jamska		obratna		rudniška	
	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971
Hrastnik	10,89	10,24	3,70	3,66	3,29	3,25	2,58	2,47
Trbovlje	11,11	10,92	4,99	4,90	4,22	4,10	3,65	3,50
Zagorje	7,12	7,86	2,44	2,64	1,93	2,11	1,77	1,91
ZPT	9,71	9,68	3,59	3,61	3,01	3,03	2,57	2,54

POTROŠNJA GLAVNIH MATERIALOV IN ELEKTRIČNE ENERGIJE

Rudnik/leto	les m ³ /000 ton		krajniki m ³ /tono		Razstrelivo gr/tono		kWh/tono	
	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971
Hrastnik	9	9	0,86	0,85	102	112	14,39	14,33
Trbovlje	7	7	0,83	0,80	83	76	22,05	20,34
Zagorje	15	15	0,47	0,46	305	323	50,13	41,02
ZPT	10	10	0,75	0,72	145	156	26,02	23,86

ANALIZA GIBANJA POSAMEZNIH ASORTIMENTOV IN RAZMERJA
KOMERCIALNI-KOTLOVNI PREMOG

Rudnik asort./leto	Hrastnik-Trbovlje				Zagorje					
	dosež. 1971	plan 1972	dosež. 1972	dosež. 1971	plan 1972	dosež. 1972				
kosovec	10,0	10,0	9,0	17,7	17,5	14,8				
kockovec	10,0	9,5	10,9	15,8	16,0	16,2				
orehovec	11,1	11,5	9,9	16,9	17,0	16,6				
grahovec	9,4	8,5	9,2	8,8	9,0	8,2	medprodukt	12,1	12,5	13,2
zdrob	21,2	20,5	20,0	19,1	19,0	21,3	komercialni	54,8	65,3	69,7
prah	26,2	27,5	27,8	21,7	21,5	22,9	kotlovni	45,2	34,7	30,3

Iz podatkov je razvidno, da stabilna na vseh treh rudnikih dva delavnika manj, kot je predvideval letni delovni načrt. Zaradi podaljšanja predvidenege roka remonta v termoelektrarni Trbovlje, je bila deponija v mesecu juliju že tako polna, da smo morali število delavnikov v tem mesecu znižati na 19, čeprav jih je bilo po delovnem načrtu predvidenih 22. Poleg tega smo v jami Trbovlje odkopavali le predele s kvaliteto premoga, ki je omogočala njegov plasman kot komercialni premog. Kasneje smo le en izpadli delavnik v juliju lahko nadomestili in sicer v avgustu.

Termoelektrarna Trbovlje ima ustaljen način, da izvaja remonte v drugi polovici maja, v juniju in juliju, to je v mesecih, ko je plasman premoga tudi pri ostalih kupcih najtežji zaradi dopustov v industriji in mrtvi sezoni v trgovini. Nujno je zato v teh mesecih zniževati proizvodnjo s številom delavnikov in za zasedbo delovišč. Prav ta ukrep pa zahteva dodatna vzdrževalna dela, povzroča slabše odkopne pogoje zaradi počasnejših napredkov odkopnih front in hkrati povečuje fiksne stroške na tono premoga zaradi manjše dnevne in mesečne količinske proizvodnje. Vse to pa vpliva tudi na nižje storitve v teh mesecih zaradi nesorazmerja med številom odkopnih in ostalih delavnikov.

Iz tabel je razvidno, da so rudniki v letu 1972 obratovali povprečno 4 in 1/3 delavnika manj, kot v letu 1971. S tem smo sicer napravili korak naprej k uresničevanju 42-urnega delovnega tedna, hkrati pa smo s tem znižali obseg proizvodnje.

Rudnik Hrastnik je proizvedel 12.180 ton premoga več, kot je predvideval delovni načrt in to komercialnega premoga 34 t več, s čemer je izpolnil svoj proizvodni načrt v celoti, poleg tega pa je proizvedel še 12.146 ton kotlovnega premoga izven načrtovalnih obveznosti. Načrt sta prekoračila obrat Dol s 1.980 tonami in obrat Hrastnik s 17.313 tonami, dočim je bil obrat Ojstro zaradi pogostih vdo-

rov vode in materiala, ki so terjali sanacijske ukrepe, 7.113 ton pod predvideno proizvodnjo. Na obratu Ojstro so na podlagi analize vzrokov dotedanjih vdorov potekali poizkusi za take prilike modificirano odkopno metodo, pripravljeno z dopolnilnim rudarskim projektom. Tudi sanacija predela, ki je ostal neodkopan na III/6 in III/8 etaži zapadnega polja, se je pričela koncem leta z uvedbo ozkočelne odkopne metode, imenovane »dolgi steber«. Vsi ti ukrepi so omogočili, da je bila povprečna dnevna proizvodnja le za 6 ton nižja kot v letu 1971 čeprav se v jami Ojstro ni moglo angažirati delovišč v taki meri, kot bi jih lahko, če bi bili odkopni pogoji povsem normalni.

Rudnik Trbovlje je proizvedel 14.700 ton premoga več kot je predvideval delovni načrt. Pri tem je proizvedel kar 120.683 ton komercialnega premoga izven delovnega načrta, zaradi že opisanih sprememb glede odzema v termoelektrarni in 105.943 ton kotlovnega premoga manj. Prav ta prehod na proizvodnjo komercialnega premoga je povzročil, da je bila povprečna dnevna proizvodnja za 64 ton nižja kot v letu 1971 in skupno letna nižja celo za 30.120 ton. Rudnik Trbovlje je sicer obratoval 5 in 1/3 delovnih dni manj kot v letu 1971, kar pa predstavlja, ob upoštevanju dosežene povprečne dnevne proizvodnje le 11.850 ton, ostala razlika pa nastane iz razlike v višini izplena za komercialni in kotlovni premog. Na podlagi tega lahko ugotovimo, da je rudnik Trbovlje dosegel dokaj ugodne proizvodne rezultate, čeprav se je moral občasno, izven letnega načrta preorientirati na proizvodnjo komercialnega premoga in ker je tudi na tem rudniku prišlo do prvega večjega vdora vode v polju Polaj.

Rudnik Zagorje je proizvedel 68.570 ton premoga manj, kot je predvideval delovni načrt in 72.370 ton manj, kot v letu 1971. Povprečna dnevna proizvodnja je bila za 232 ton nižja od načrtovane ni za 234 ton nižja od tiste v letu 1971. Obrat Kisovec je

proizvedel 13.360 ton premoga manj kot je predvideval delovni načrt oziroma 41 ton dnevno manj in 24.030 ton manj kot v letu 1971, oziroma 74 ton dnevno vidnih.

no manj. Obrat Kotredež je proizvedel kar 55.210 ton premoga manj kot je predvideval delovni načrt oziroma 191 ton dnevno manj in 48.340 ton manj kot v letu 1971 oziroma 160 ton dnevno manj

Za Rudnik Zagorje je bilo že po delovnem načrtu načrtovana za 11.000 ton nižja oziroma za nja, ker je bilo predvideno, da se bodo odkopne prilike v letu 1972 poslabšale zaradi prehoda na večji odstotek odkopov v polnim zasipom na obratu Kisovec. Na tako močno znižanje proizvodnje so vplivali naslednji vzroki: v jami Kisovec so se slojne prilike v zapadnem predvoetažna prilika v zapadnem delu slojišča, kjer je uvedena dvoetažna odkopna metoda. močno poslabšale zaradi manjših slojnih razsežnosti od pred-

Tud odkopne prilike so se tu poslabšale zaradi močnejšega dotoka vode in celo vdorov vode in mulja. Potrebno je bilo forsirati predele z enotažno odkopno metodo s polnim splavnim zasipom in je bilo zato s to metodo pridobljenih 156.386 ton premoga ali 68,3% in z dvoetažno odkopno metodo z rušenjem le 72.254 ton ali 31,7%. Poleg tega zahteva enoetažna odkopna metoda znatno večja pripravljalna, vzdrževalna in zasipna dela in ne stalno možnost angažiranja odkopov - izpad v času splavnega zasipa.

V jami Kotredež so se odkopne prilike poslabšale zaradi neizpolnjevanja odkopanih delov, zaradi prekompaktne krovnine, kar je povzročalo ogrevanje in občasne pojave ogljikovega monoksida in tako preprečilo načrtovano uvedbo večjega števila širokočelnih odkopov v etažnem zaporedju. Tudi manjši pojavi vode iz starih del so oblačili nakopanino, kar je povzročalo dokajšnje težave pri transportu. Največja ovira v tej jami pa je bilo premajhno število razpoložljivih ljudi za odkope. Da bi

Rudarstvo doma in po svetu

Večja proizvodnja premoga v SSSR

Sovjetska zveza zavzema v proizvodnji premoga prvo mesto na svetu, čeravno ima tudi visoko proizvodnjo nafte in zemeljskega plina. V prvih dveh letih sedanje petletke, se je proizvodnja premoga povečala za 31 milijonov ton. Ta porast pa izvira v glavnem zaradi povečanja produktivnosti dela, medtem ko se je število zaposlenih zmanjšalo, gledano v celoti. Računajo, da se bo proizvodnja v letu 1973 povišala za nadaljnjih 10 milijonov ton, na 665 milijonov ton. Vzporedno z rastjo proizvodnje narašča tudi število dnevnih kopov. Od celokupne proizvodnje so v preteklem letu pridobili 28 % vsega premoga s površinsko proizvodnjo. Čedalje intenzivneje kompletano mehanizirajo jamsko pridobivanje premoga.

Večje potrebe po premogu v ZDA

V Združenih državah Amerike obstaja možnost, da bo prišlo do močnega pomanjkanja energije. Predvidevajo, da bo v letu 1985 proizvodnja naravnega plina in nafte v Ameriki pokrivala komaj polovico energetskih potreb te države, ker nuklearna energija s svojo proizvodnjo še ne bo mogla pokriti ostale polovice potreb. Računajo, da bo v tem letu znašala potreba po premogu na ameriškem trgu več kot milijardo ton letno. V ZDA imajo na razpolago 800 milijard ton zaloga, od katerih pa je 200 milijard ton primernih za zelo lahko izkoriščanje. Premogovniki so podvrženi zelo strogim predpisom glede varstva okolja, zato so v zadnjih dveh letih zaprli več sto manjših premogovnikov. Sicer pa je ameriškim premogovnikom potrebno mnogo sredstev, da bi lahko povečali proizvodnjo premoga na milijardo ton letno.

rešili ta problem je bilo s 1. oktobrom uvedeno 2/3 obratovanje na odkopih, kar pa je le v manjši meri reševalo problematiko proizvodnje.

Rudarski šolski center je koncem šolskega leta opustil svoja delovišča v jami Kisovec. Z novim šolskim letom so bila delovišča koncentrirana le na rudniku Trbovlje v polju Lakonca. V novem šolskem revirju je bil angažiran v precejšnji meri na pripravi svojih bodočih odkopnih delovišč, to je na raziskovalno-odpiralnih delih. Rezultat te angažiranosti je za 9.350 ton nižja proizvodnja od delovnega načrta in za 18.270 ton nižja kot v letu 1971. Ta preorientacija je omogočila, da so se bodoči rudarji-kopači že v času praktičnega dela uvedli v dela širšega aspekta, to je tudi v investicijsko odpiralna in ne le odkopno dobivalna dela.

V okviru ZPT je bilo proizvedenih, zaradi že uvodoma obrazloženih pogojev, 42.039 ton komercialnega premoga več kot je predvideval delovni načrt vendar 45.419 ton manj kot v letu 1971. Povprečna dnevna proizvodnja je bila za 179 ton višja od načrtovane, a za 95 ton nižja od povprečne v letu 1971. Zaradi nujnega forsiranja proizvodnje komercialnega premoga, je bila proizvodnja kotlovnega premoga za 93.039 ton nižja od predvidene po delovnem načrtu in za 85.581 ton nižja kot v letu 1971 oziroma povprečna dnevna za 317 ton nižja od načrtovane in za 273 ton nižja kot v letu 1971.

Skupna proizvodnja premoga, to je komercialnega in kotlovnega, je bila dnevno za 138 ton nižja od načrtovane in za 368 ton nižja kot v letu 1971. Razlika med doseženo in načrtovano proizvodnjo je nastopila le zaradi nedoseganja predvidene proizvodnje na rudniku Zagorje, katere nista mogla v celoti nadoknaditi rudnika Hrastnik in Trbovlje. Nižja proizvodnja v primerjavi z letom 1971 je nastala zaradi nižje dosežene proizvodnje v prav vseh enotah, predvsem na rudniku Zagorje.

Kljub nižji dnevni in letni

proizvodnji, pa so na rudniku Hrastnik in Trbovlje porastle vse storitve, v okviru ZPT pa odkopna in rudniška, čeprav so na rudniku Zagorje znatno nižje vse storitve in to zaradi vedno večje udeležbe proizvodnje iz enoletne odkopne metode s splavnim zasipom v jami Kisovec in težkih odkopnih pogojev v jami Kotredež. Porast storitev na rudniku Hrastnik bi bil znatno višji, če bi lahko v jami Ojstro pridobivali več premoga iz nadkopnega dela, katerega smo morali puščati iz varnostnih razlogov kot filtrsko zagatno steno. K porastu storitev je v precejšnji meri pomagala tudi uvedba strojnega izkopa vseh prog v premogu na rudnikih Hrastnik in Trbovlje in v zvezi s tem tudi znižanje obsega vzdrževalnih del.

Če analiziramo porabo glavnih vrst materiala, ugotovimo, da je poraba lesa ostala na isti višini, kar je povsem razumljivo, saj so sistemi podpiranja jemskih prostorov v letu 1972 ostali isti. Količina krajnikov je malenkostno višja zaradi višje porabe pri izdelavi zagatnih sten v območju vdorov vode. Poraba razstreliva je bila nižja, predvsem zaradi nižje porabe na rudniku Zagorje. Uvedba etapnega polnjenja vrtin v nadkopnem delu, ki je bila poizkusno uvedena koncem leta, je zahtevala porabo večje količine na tono, to pa ob istočasnem povečanju količin premoga, pridobljenega na m² površine odkopne ploskve. Poraba električne energije je večja zaradi slabše izkoriščenosti strojnih naprav v jami in na separaciji, pri nižji tonaži in večjih obtokov vode ob vdorih in pri raziskovalno-odpiralnih delih ter zaradi večjih količin splavnega zasipa.

Precejšnje odstopanje je bilo v letu 1972 v pogledu procentne udeležbe posameznih asortimantov, tako v primerjavi z načrtom, kot tudi z letom 1971. Že vrsto let ugotavljamo, da je procent debelih vrst vedno nižji, procent drobnih vrst premoga pa vedno višji. V največjem porastu je iz leta v leto procent prahu. Ta padec posameznih

asortimentov rezultira predvsem zaradi forsirane proizvodnje komercialnega premoga tudi v predelih, ki niso krovniški, kar pa je bilo nuja, ker so bile deponije za termoelektrarno polne in bi bila v nasprotnem primeru proizvodnja v poletnih mesecih že bolj omejena. V bodoče bo potrebno prav za to obdobje pripraviti za odkopavanje tudi na rudniku Trbovlje, predele s komercialnim premogom.

Ob zaključku lahko ugotovi-

mo, da leto 1972 v pogledu višine proizvodnje premoga ni bilo ugodno, čeprav so bile brez kakršnih novih vlaganj in uvajanj v tehnološki proces, dosežene višje storitve. Vedno večje pomanjkanje delovnih (mladih) moči in vedno nižje število zaposlenih nas sili, da bomo čimprej pričeli uvajati tudi na odkope, dobivalno mehanizacijo in s tem zmanjšali fizične napore zaposlenih ter hkrati povečali količinski obseg proizvodnje.

Adolf Jermol, dipl. inž. rud.

Ekonomska politika in predvideni ukrepi

Predsednik Izvršnega sveta Slovenije inž. Andrej Marinc je na seminarju za vodilne kadre v gospodarstvu, ki ga je organizirala delavska univerza Boris Kidrič v Ljubljani, govoril o aktualni družbeno-ekonomski problematiki pod naslovom »Ekonomska politika in predvideni ukrepi za njeno realizacijo«. Bralcem našega časopisa posredujemo del njegovega govora.

»...V naši družbi so se v preteklem obdobju nakopičila številna nasprotja in protislovja zlasti v gospodarstvu predvsem v dveh smereh: na področju materialnih odnosov in na področju materialne proizvodnje. Ne gre le za nelikvidnost kot zunanji izraz finančnih in materialnih neskladij in problemov v samem gospodarstvu, ampak gre za kopičenje protislovij in nasprotij zaradi slabosti v naši celotni ekonomski strukturi, ki je doživljala v svojem razvoju neskladja, ki so sama po sebi porajala osnove za krizna stanja. Konkretno mislim na odnos med surovinsko proizvodnjo in predelavo, na probleme oskrbe z reprodukcijskim materialom, na probleme v zvezi z našim deviznim deficitom, na odnose med primarno, sekundarno in terciarno proizvodnjo, kjer so se izražale določene

skrajnosti, ne pa organski razvoj.

Dalje, ta protislovja in nasprotja so se kopičila na relaciji planiranje—tržišče. Planiranje je bilo do določene mere podcenjeno. Namreč, borbo proti etatizmu in centralizmu ter uveljavljanje samoupravljanja in decentralizacije — materialne in politične, ki je bila izvedena v preteklem obdobju, je spremljalo premalo organizirano zavestno delovanje na področju planiranja in koncipiranja razvojne politike na novih osnovah, to se pravi na osnovah materialne, zlasti pa politične decentralizacije. Ker je ta faktor bil podcenjen in predstavlja enega od ključnih problemov protislovij gospodarskega razvoja, zato je seveda ponovno prihajalo do oživljanja zlasti v kriznih stanjih in zaostritvah administrativnega poseganja na področju gospodarstva, kar seveda rodi samo polovične rezultate. Polne rezultate lahko rodi le zavestna, trajna družbena praksa.

To je del protislovij in nasprotij, ki so se kopičila kot globlji razlog kriznih stanj. Drugi razlog pa je seveda družbene in socialne narave, ki se kaže predvsem v neorganskem in nepravilnem razslojevanju v

Severnovietnamski premog za Japonsko

Severnovietnamska družba General Minerals Export-Import Corp., bo ponovno pričela z dobavami premoga Japonski iz rudnika Hongai. Japonska je tudi že preje uvažala premog iz te države.

Zmanjšanje proizvodnje v Franciji

Družba Charbonages de France je v letu 1972 proizvedla 32,37 milijonov ton premoga ali 3 milijone ton manj kot v letu 1971. Produktivnost dela je porastla.

Večja proizvodnja premoga v Poljski

Na Poljskem so izdelali program razvoja revirja koksne premoga Rybnik. V tem revirju naj bi dosegli letno proizvodnjo premoga do leta 1975 skupno 37,1 milijonov ton, kar je za 40 % več kot v letu 1970. Največji del tega povečanja proizvodnje pričakujejo v novem premogovniku Pniowek, ki je trenutno še v izgradnji, obratovati pa bo začel koncem leta 1974. V letu 1975 bo ta premogovnik proizvedel 15.000 ton premoga dnevno. Vzporedno s tem predvidevajo razširitev termoelektrarne Rybnik za 800 MW. Iz novega revirja bodo oskrbovali tudi nove zmogljivosti v kemijski in drugi industriji.

Dober start

Srednjebosanski premogovniki so v začetku tega leta dobro startali. V prvih dveh mesecih t.l. so nakopali blizu 496.000 ton premoga, t.j. toliko, kolikor so načrtovali. Najboljši rezultat je dosegel premogovnik Kakanj.

Velik problem pa še vedno predstavljajo dolžniki, ki zelo neredno plačujejo svoje obveznosti napram premogovnikom. V okviru stabilizacijskih ukrepov so se zelo afirmirale prostovoljne akcije in prostovoljno delo, pri čemer prednjačijo rudarji v Mostarju in Zenici.

Premog v ZR Nemčiji

Pred nedavnim je nemški zvezni komisariat za premog ugotovil, da bo treba v letu 1973 zapreti tri premogovnike v Porurju in pet premogovnikov v Posarju. Okrog 80.000 rudarjev in drugih delavcev bo moralo poiskati druga delovna mesta.

Koncem leta 1972 je bilo v premogovnikih v ZR Nemčiji zaposlenih 220.000 rudarjev ali 25.000 manj kot v začetku istega leta.

ZR Nemčija je v zadnjih letih izvozila okrog 15 % svoje proizvodnje premoga, poleg določenih količin koksa. Glavna kupca njihovega premoga sta bila država EGK, Avstrija in Švica. Istočasno pa je bila ta država tudi uvoznik premoga. V letu 1972 je uvozila 6,2 milijonov ton premoga, večinoma iz ZDA, deloma pa tudi iz Poljske, Velike Britanije itd. Uvoženi premog je cenejši od domačega za 16 DM na tono.

Nerentabilni premogovniki

Združeni premogovniki Bosne in Hercegovine, ki imajo svoj sedež v Tuzli, pripravljajo ukrepe za razrešitev raznih ekonomsko-finančnih in tehnično-tehnoloških vprašanj v nekaterih manj razvitih premogovnikih v tej republiki. Posebna strokovna komisija pripravlja analizo za premogovnike Kamengrad, Mesići pa tudi za ostale manjše premogovnike, pri katerih ne morejo z rentabilno proizvodnjo zadostiti tržnim pogojem. Komisija bo pripravila konkretne rešitve za te nerentabilne premogovnike.

Rekordna proizvodnja v ZPT

Dne 9. marca t.l. so dosegli Zasavski premogovniki Trbovlje, največjo dnevno proizvodnjo v letošnjih prvih mesecih. Ta dan je namreč znašala proizvodnja 7.050 ton, od tega na rudniku Hrastnik 2.593, na rudniku Trbovlje 2.809, na rudniku Zagorje 1.550 in pri rudarskem šolskem centru - delovišče Trbovlje, 98 ton.

naši družbi, v neupravičeni socialni diferenciaciji, o kateri je bilo zlasti v zadnjih dveh letih v Sloveniji precej govora, in ki v osnovi pomeni prisvajanje premoženja mimo dela, uveljavljanje tako imenovanih kapitalodnosov, o katerih govori tovariš Kardelj, ter zanemarjanje samoupravnih humanih socialističnih odnosov, tako, da dobiva dominantnejše mesto lastninski odnos, in to privatni, državni in skupinski. V takih pogojih je združeno delo ostajalo vse bolj v meznem položaju, v neki odvisnosti od državnih administrativnih spon, kot tudi od para državnih institucij, ki so se krepile kot ekonomsko odtujeni centri moči, odtujeni od osnovnih interesov in vplivov združenega dela.

Želel bi nekoliko ilustrirati te trditve in ta protislovja, ki so porajala krizna stanja v naši družbi. Na primer, investicije v osnovna sredstva se gibljejo kvantificirano na celo Jugoslavijo, v relativnih odnosih približno na ta način, da se iz

vseh individualnih virov vlaga v osnovna proizvodna sredstva okoli 25 %, da se preko države in tako zvanih para-državnih virov — mislim na banke in predvsem na odtujene centre v veliki trgovini in reeksportu — vlaga okoli 45 %, medtem ko samoupravno združeno delo razpolaga z viri, ki obsegajo okoli 30 %. To je seveda dejanski razpored ekonomske in družbene moči, in v kolikor ta razpored ne bomo obrnili na glavo, tako dolgo se bodo reproducirali odnosi, ki nas vodijo h konfliktnim situacijam v družbi. To so ključna vprašanja in ključna nasprotja in protislovja, če jih povemo s političnim jezikom. Na tako stanje, na take odnose, se seveda v naših razmerah vežejo idejno in politično tuje sile, ki tak položaj izkoriščajo in se uveljavljajo v obliki nacionalističnih izpadov, ozkih lokalističnih interesov in tendenc v obliki nacionalizma, teokratizma in uzurpacije oblasti nad delom, nad delovnim človekom ... «.

Aktivnost samoupravnih organov

Osrednji delavski svet in kolektivni izvršilni organi-odbori ZPT, so imeli v času od 14. februarja pa do 15. aprila 1973, več sej in zasedanj, na katerih so obravnavali in sklepali o naslednjih zadevah:

1. Na 6. redni seji odbora za zaposlovanje in izobraževanje, dne 14. 2. 1973:

— obravnaval je poslovno poročilo kadrovske-socialne službe za preteklo leto in se s poročilom strinjal,

— sprejel je nekaj sklepov v zvezi z izvajanjem pogodb s sprejemniki štipendij in študijskih pomoči, ker nekateri od teh prejemnikov kršijo pogodbeno določila,

— univerzi v Ljubljani je namenil v sklad Borisa Kidriča

enkratno pomoč v višini 5.000,00 din za štipendiranje nadarjenih študentov iz delavskih in kmečkih vrst,

— pri reševanju vlog jih je 7 rešil ugodno, 10 jih je zavrnil. Nanašale so se na sporazumne prekinitve delovnega razmerja, upokojitve, pripravištvo, študijsko pomoč, sklenitev delovnega razmerja,

— obravnaval je probleme otrok smrtno ponesrečenih članov delovne skupnosti in temu ustrezno sprejel sklep o angažiranju socialnega delavca pri reševanju določenega problema.

2. Na 4. seji odbora za izume in racionalizatorstvo, dne 16. 2. 1973:

— razpravljal je o osnutku

novega pravilnika o izumih in tehničnih izboljšavah, ki so ga pripravile strokovne službe in sprejel s tem v zvezi več dopolnitev oziroma sprememb,

— sklenil je razpisati predložitev raznih tehničnih izboljšav med člani kolektiva ZPT, z rokom predložitve do 1. junija 1973. V tem smislu so bili seznanjeni člani kolektiva in delovne enote, s posebno okrožnico.

3. Na 10. seji odbora za ekonomsko-tehnične zadeve, dne 16. 2. 1973:

— pri reševanju vlog jih je nekaj rešil ugodno, nekaj pa zavrnil,

— sprejel je opozorilo za skupščino občine Zagorje, zaradi prenašanja rudniških zemljišč na gradbeno podjetje Beton, brez vednosti ZPT oziroma njegovih organov upravljanja,

— sprejel je sopokroviteljstvo nad izvedbo XXIII. skoka čez kožo, v okviru združenja študentov montanistike univerze v Ljubljani in v ta namen odobril 4.000,00 din za kritje stroškov,

— strokovne službe so dobile nalogo, da morajo ponovno pripraviti podatke o stroških obratovanja nove separacije, pred in po rekonstrukciji,

— odobril je odpis nekaterih dotrajanih osnovnih sredstev v avtoparku in gasilskem domu ZPT v Trbovljah,

— odobril je službeno potovanje v inozemstvo, in sicer dve ma sodelavcema za 2 dni v Avstrijo, zaradi strokovnih razgovorov o gradnji cestnega predora Golo rebro pri Slovenskih Konjicah ter trem sodelavcem 10-dnevno potovanje v ZR Nemčijo, na gradbišče OSRD,

— obravnaval je podrobno poslovno poročilo in zaključni račun podjetja za leto 1972 ter pripravil ustrezen predlog za osrednji delavski svet; hkrati je pripravil predlog za razdelitev ostanka dohodka za preteklo leto. V zvezi z razdelitvijo sklada skupne porabe, ustvarjenega v poslovanju v preteklem letu, je odobril počitniški skupnosti Hrastnik, namensko za izgradnjo naselja v Novigra-

du 110.000,00 din. Tu bo imel naš kolektiv določeno število ležišč, namenjenih za letovanje,

— sprejel je opozorilo za vse tri rudnike zaradi slabega gospodarjenja z jeklenim podporjem v letu 1972,

kritično obravnavati povečano porabo električne energije v preteklem letu,

— strinjal se je s predlogom investicijskega programa za rekonstrukcijo opekarne ZPT s tem, da o tem programu podrobno razpravlja in sklepa še osrednji delavski svet.

4. Na 12. zasedanju osrednjega delavskega sveta, dne 27. 2. 1973:

— pregledal je izvajanje sklepov, ki jih je sprejemal ta organ v zadnjih mesecih in ugotovil, da je večina sklepov bila izvedenih, del sklepov pa tudi ne, oziroma so ti sklepi dolgoročnejšega značaja,

— posebej je obravnaval vprašanje uporabe 3000 l jamskih vozičkov na rudniku Trbovlje in sprejel ustrezní sklep

— odobril je preknjižbe in venturnih razlik, ki so bile ugotovljene ob popisu blaga in sredstev koncem preteklega leta,

— imenoval je novega direktorja-tehniškega vodjo rudnika Trbovlje, za razdobje od 1. 3. 1973 do 28. 2. 1977. Na to delovno mesto je bil imenovan Matija Ušeničnik, dipl. inž. rud., dosedanji v.d. direktorja rudnika Trbovlje,

— sprejel je spremembo in dopolnitev pravilnika o nagrajevanju delavcev, razporejenih v ZR Nemčiji, na zahtevo republiškega sekretariata za delo,

5. Na 13. zasedanju osrednjega delavskega sveta, dne 27. 2. 1973:

— potrdil je po predhodni daljši obravnavi poslovno poročilo in zaključni račun ZPT, za leto 1972, z vsemi glavnimi

Proizvodnja premoga v preteklih letih

Proizvodnja črnega premoga je v ZR Nemčiji padla od 130 milijonov ton v letu 1955 na 104 milijone ton v letu 1972. V istem razdobju je v Veliki Britaniji padla proizvodnja od 225 na 140 milijonov ton. V državah EGS, pred razširitvijo te skupnosti, je proizvodnja za navedeno razdobje manjša za 96 milijonov ton. ZDA so bile svoječasno na čelu svetovne proizvodnje premoga. Zadnja leta se njihova proizvodnja suče okrog 525 milijonov ton, kar je precejšnje zmanjšanje v primerjavi z letom 1938, ko so dosegli proizvodnjo v višini 935 milijonov ton.

Nasprotno zniževanju proizvodnje v kapitalističnih državah na Zahodu pa se je v socialističnih državah proizvodnja zelo dvignila. V SSSR se je povečala od 276 na 525 milijonov ton, v Poljski od 94 na 150 milijonov ton in na Kitajskem od 98 na 350 milijonov ton. V proizvodnji premoga zavzema SSSR prvo mesto v svetu. To mesto bo obdržala po vsej verjetnosti tudi v bodoče, ker temu energetskega gorivu dajejo mnogo več pozornosti kot v zahodnih državah.

Večja proizvodnja v Indiji

V Indiji načrtujejo večjo proizvodnjo premoga. Predvideno je, da bodo dvignili proizvodnjo premoga, ki ga ne koksajo, od sedanjih 55 na 105 milijonov ton do leta 1978. Sicer pa bodo celotno proizvodnjo premoga dvignili od sedanjih 73,3 na 104 milijone ton. V Indiji je v teku nadaljnja nacionalizacija premogovnikov. Prevzetih je 464 premogovnikov nekoksne premoga, ki so vključeni v državno podjetje, s sedežem v Kalkuti. Podjetje, ki pa upravlja 214 premogovnikov koksne premoga in 12 koksnihi peči, pa ima svoj sedež v Dhanbadu (Bihar).

Sintetična nafta iz premoga

Pomembnost nafte kot energetskega goriva in kot kemijske surovine na eni strani in želja, da bi premog našel večjo uporabo, je privedlo do akcije, da bi premog plemenitili na ta ali on način. Ena teh smeri je tudi proučevanje ekonomičnega pretvarjanja premoga v nafto. Na tej nalogi več desetletij že vztrajno delajo v večjem številu držav. Znanstveniki v Veliki Britaniji, so v raziskovalnem centru National Coal Board uspeli, da z modificiranim ekstrakcijskim postopkom pridobivajo iz premoga tekočino, podobno naravni nafti. Izdelali so polindustrijsko napravo, v kateri ekstrahirajo okrog 50 % premoga. Preostali premog pa ima podobno strukturo kot koks, ki ga je možno uporabljati v metalurške namene.

Oblikovanje novega kombinata

Šest največjih gospodarskih organizacij črne in barvne metalurgije v Makedoniji, pripravljajo združitev v rudarsko metalurški kombinat Makedonije. V sestavu tega kombinata bodo rudniki in železarne Skopje, tovarna šivanih cevi in profilov 11. Oktober Kumanovo, topilnica svinca in cinka v Titovem Velesu, rudnik Zletovo, kemijsko-metalurški kombinat Jugohrom Jegunovce in skopska zunanjetrgovinska organizacija Tehnometal - Makedonija. Cilj oblikovanja te organizacije je ustanovitev pogojev za tesnejše povezovanje proizvodnje in prometa na tem področju.

Sintetični plin iz premoga

Sintetični plin, pridobljen s plinifikacijo premoga po Synton procesu, bo lahko boljše pogonsko gorivo za avtomobile od gazolina ali naravnega plina. Tako informacijo je slišati v ZDA. Poizkušnje so pokazale, da se plin, pridobljen iz premoga, lahko boljše izkoristi v motorjih in da njegovo izgorevanje manj onečišča atmosfero, kakor pa gazolin ali naravni plin.

postavkami, tako za osnovno dejavnost, kakor tudi za elektrostrojni obrat, toplarno, OSRD, GRAMAT, menze, počitniške domove, RŠC, avtopark in za podjetje kot celoto. Sklenil je, da bo denarna sredstva skupne porabe, ki so bila ustvarjena v preteklem letu začasno uporabljalo podjetje za obratna sredstva,

— potrdil je predlog odbora za ekonomsko-tehnične zadeve, za določitev sredstev za nadaljnjo gradnjo počitniškega naselja v Novigradu,

— načelno je potrdil investicijski program za rekonstrukcijo opekarne ZPT, hkrati pa je sklenil, da se je treba dogovoriti z vsemi gradbenimi podjetji v Zasavju, o bodočem naročanju opeke za njihove potrebe,

— pooblastil je sindikalno organizacijo - ROS, da kot nosilec akcije pripravi v sodelovanju z ostalimi družbeno-političnimi organizacijami, do konca maja tl., predlog o ustanovitvi delavske kontrole pri ZPT.

6. Na 3. seji odbora za informacije, tisk in propagando, dne 14. 3. 1973:

— potrdil je poročilo o izvajanju informativne dejavnosti v letu 1972; s tem v zvezi je sprejel nekaj sklepov in priporočil za izboljšanje vsebine glasila Srečno ter izboljšanje dela delovnih skupin,

— sprejel je program informativne dejavnosti podjetja za leto 1973, ki obsega izdajanje glasila Srečno, biltena, Mladega rudarja, okrožnic, koriščen je oglasnih desk, informativnih omaric in razglasnih zvočnih postaj, objave v radiu Trbovlje, sodelovanje z novinarji javnih informativni hsredstev, delovanje delovnih skupin, sodelovanje s sindikalno organizacijo, proslavo RŠC ob koncu šolskega leta, proslavo dneva rudarjev ter kulturno udejstvovanje članov kolektiva ZPT,

— proslava dneva rudarjev bo letos v Hrastniku. Pripravljen bo pravočasno program, ROS pa naj bi pripravil program športnih prireditev, ki

naj bi potekale pred dnevom rudarjev,

— soglašal je s potrditvijo pogodbe za lokalno radijsko postajo Trbovlje, za objavljanje najrazličnejših vesti v letošnjem letu.

7. Na seji odbora za družbeni standard, dne 15. 3. 1973:

— obravnaval je dvoje kalkulacij za določitev penzion-skih cen za letovanje članov kolektiva v počitniškem domu na Rabu, v Crikvenici in na Partizanskem vrhu, o čemer so bile nato seznanjene vse delovne enote in člani delovne skupnosti,

— podrobna navodila glede pogojev in možnosti za letovanje v letošnjem letu, bo sprejel odbor na naslednji seji, o čemer bo takoj seznanjen celotni kolektiv,

— odobril je izvedbo nekaterih popravil v domu na Rabu ter pripravil predlog za sistimiziranje delovnega mesta upravnika počitniškega doma na Rabu,

— sprejel je določeno stališče na ponudbo za odkup stanovanjske hiše na Rabu, ki stoji v neposredni bližini počitniškega doma ZPT,

— obravnaval je poročilo strokovne komisije o pregledu stanja počitniškega doma na Partizanskem vrhu, s posebnim ozirom na nujnost izvedbe nekaterih popravil.

8. Na 7. seji odbora za zaposlovanje in izobraževanje, dne 20. 3. 1973:

— za leto 1973 je odobril sprejem 23 pripravnikov za različna delovna mesta, odobril je razpis 18 štipendij za študij oziroma šolanje na visokih, višjih in srednjih šolah, odobril je razpis 121 učnih mest za rudarsko, kovinarsko in elektro stroko ter 70 počitniških praks dijakom in študentom srednjih višjih in visokih šol,

— na znanje je sprejel poročilo o poteku akcije za vpis v rudarski šolski center ZPT v naslednjem šolskem letu,

— na prosto delovno mesto glavnega revizorja ZPT je razporedil Miloša Dolinarja, dose-

danjega vodjo gospodarskega odelka na rudniku Trbovlje, dosedanji glavni revizor Stane Ačkun pa je odšel s 1. 4. 1973 v pokoj,

— pri reševanju vlog jih je 9 rešil ugodno, 4 pa je zavrnil,

— pripravil je predlog za razpravo in sklepanje na osrednjem delavskem svetu, da bi vsem ženskam, ki so vključene v nočno delo, priznal po en delovni dan letnega dopusta,

— kadrovski sektor je dobil nalogo, da pripravi v sodelovanju z družbeno-političnimi organizacijami predlog za evidentiranje in kandidiranje novih sodnikov porotnikov pri občinskem sodišču v Trbovljah.

9. Na 11. seji odbora za ekonomsko-tehnične zadeve, dne 26. 3. 1973:

— je obravnaval problematiko gospodarjenja za jeklenim podporjem v letu 1972,

— nekaj prošenj je rešil ugodno, nekaj pa jih je zavrnil, — imenoval je stalno 12-člansko komisijo za popis materiala,

— dvema sodelavcema je odobril 5-dnevno službeno potovanje na gradbišča OSRD v Švico zaradi urejanja problematike na gradbiščih; dvema sodelavcema 16-dnevno potovanje v SSSR zaradi razgovorov o dobavi rudarske opreme v okviru investicijskega posojila ter enemu sodelavcu 12-dnevno službeno potovanje v Turčijo zaradi sodelovanja pri prodaji opreme separacije kolemanita,

— po sklepu zveznega izvršnega sveta, je odobril od 26. 3. 1973 dalje, nove cene premoga ZPT na veliko in malo,

— potrdil je finančni obračun ter doseganje in delitev dohodka za razdobje januar—februar 1973,

— obravnaval je problematiko proizvodnje v prvem trimesečju tl. za vse dejavnosti v podjetju,

— soglašal je z osnutkom novega pravilnika o oblikovanju, razdeljevanju in koriščenju denarnih sredstev skupne porabe, z manjšimi dopolnitvami oziroma spremembami; pravilnik bo potem, ko bo sprejet,

v veljavi toliko časa, dokler ne bodo ustanovljene temeljne organizacije združenega dela,

— obravnaval je študijo razvojnega oddelka o vplivu ravnokotlovnega premoga pri bogatenju v težkotekočinski separaciji na kakovost komercialnega premoga. Razvojni oddelek bo nadaljeval z evidenco oziroma pripravljanjem raznih pokazalcev študije,

— na znanje je sprejel poročilo o letošnjih pripravah na letovanje ter o pripravljenih kalkulacije za penzijske cene v rudniških počitniških domovih.

10. Na 5. seji odbora za izume in racionalizacijo, dne 27. 3. 1973:

— obravnaval je dopolnilne predloge oziroma spremembe k predloženemu osnutku novega pravilnika o izumih in tehničnih izboljšavah, ki so jih poslale delovne enote in člani kolektiva in pripravil predlog za razpravo in sklepanje na osrednjem delavskem svetu.

11. Na 14. zasedanju osrednjega delavskega sveta, dne 29. 3. 1973:

— obravnaval je gibanje števil zaposlenih na zunanjih deloviščih v razdobju 1972—1973,

— imenoval je 5-člansko komisijo, ki bo po pooblastilu osrednjega delavskega sveta reševala razna sporna vprašanja in pritožbe, ki jih naslovijo člani delovne skupnosti na osrednji delavski svet,

— obravnaval je predlog skupnosti zdravstvenega zavarovanja Ljubljana, za podpis samoupravnega sporazuma o merilih za določitev prispevne stopnje za zdravstveno zavarovanje delavcev na območju te skupnosti za leto 1973. Osrednji delavski svet je podpis tega sporazuma potrdil s pogojem, da prispevna stopnja ne bo večja od lanskoletne, povečane za odstotek, izglasovan na referendumu o združitvi delavskega in kmečkega zavarovanja,

— sprejel je nov pravilnik o izumih in tehničnih izboljšavah ZPT, z manjšo dopolnitvijo,

— sprejel je poročilo rudni-

Sovjetski premog za Japonsko

SZ in Japonska že dalje časa razpravljata o skupnem razvijanju premogovnikov v Sibiriji blizu Jakutska. Japonska družba Nippon Steel Corp. poroča, da se razgovori sučejo predvsem okoli odobritve japonskih bančnih kreditov v višini 300 do 350 milijard \$.

Svetovna proizvodnja premoga narašča

Izkop premoga je v svetu porastel od leta 1961 za preko 600 milijonov ton na skupno 2,2 mlrd. ton. Največji delež imata ZDA (1961: 379, 1966: 492 in 1971: 509 milijonov ton) in SZ (377, 439 oziroma 485 milijonov ton). V zahodni Evropi, ki je vedno bolj odvisna od uvoza pa se je izkop premoga v zadnjih 10 letih zmanjšal za $\frac{1}{4}$ (od 439 milijonov ton v letu 1961 na 317 milijonov ton v letu 1971). Le Velika Britanija je lani izdelala velikopotezne načrte za dvig energetskega potenciala ter odobrila zadolženim britanskim premogovnikom pomoč v višini preko 10 milijard DM za izgradnjo lastne energetske osnove.

ZRN bo uvozila manj premoga

Zvezna vlada je predlagala zmanjšanje letnega uvoznega kontingenta za premog iz tretjih držav za 1,5 na 5,5 milijonov ton, rentroaktivno s 1. januarjem 1973. Količina ustreza približnemu letnemu uvozu premoga iz Velike Britanije. Vlada vztraja na takojšnji rešitvi tega vprašanja, ker bo nemški premog imel zaradi 3-% revaloracije DM preko 90 milij. DM izgube (10-% devaloracija dolarja bo prinesla 300 milij. DM letnih izgub).

Novo ležišče črnega premoga

Pomembno ležišče črnega premoga so odkrili češki geologi v centralnem delu ČSSR. Nahajališče leži med krajema Melnik in Mlade Boleslave. Po bogastvu se lahko revir vzporeja z revirjem Kladno, zahodno od Prage.

Velenjski rekord

Velenjski rudarji so dosegli 28. februarja letos novo pomembno zmago. Ta dan so izkopali 15.400 ton lignita in s tem dosegli rekord v dnevni proizvodnji. Nakopali so ga namreč 1.000 ton več, kot pa je znašal letošnji dnevni povpreček. Sicer pa so načrt proizvodnje v prvih dveh mesecih letošnjega leta presegli za 3 %.

Večja proizvodnja koksa v EGS

V državah EGS, z izjemo ZRN, se bo letos proizvodnja koksa povečala in sicer za 4,3 % na 83,12 milijonov ton. Na Nizozemskem se bo povečala skoraj za polovico na 2,9 milijonov ton, v Veliki Britaniji za 12 % na 19,5 milijonov ton, v Italiji za 11 % na 7,8 milijonov ton in v Franciji za približno 3 % na 11,8 milijonov ton. Proizvodnja koksa se bo v ZRN zmanjšala za 2 % na 33,9 milijonov ton.

Pesimizem v avstralski rudarski industriji

Zaradi devalvacije ameriškega dolarja, je na avstralskih borzah prišlo do močnih padcev tečajev za rudarske vrednostne papirje. Samo delničarji jeklarskega koncerna Brocken Hill Proprietary, ki je največje avstralsko podjetje, so v nekaj dneh izgubili 117 milijonov A \$. Vzrok je v tem, da je bila večina izvoznih pogodb sklenjena v avstralskih dolarjih (posebno z Japonsko), iz česar izhaja 10-% zmanjšanje dohodkov. Če upoštevamo, da je bil avstralski dolar proti ameriškem dolarju v zadnjih 14 mesecih 2 krat revalviran, so tako podane možnosti zmanjšanja izvoznega dohodka za 23 %. Dodatno je treba upoštevati še drseči tečaj funta in negativni vpliv za podjetje, katerih prodajne pogodbe so vezane na cene metalne borze v Londonu. Svet avstralske rudarske industrije ceni kumulativni vpliv različnih monetarnih ukrepov na 230 milijonov \$ ali 15 % izvoznih dohodkov.

ka Zagorje o finančnih pokazalcih dvotretjinskega obratovanja jame Kotredež. Iz poročila je razvidno, da so se stroški proizvodnje na tono zvišali za 14,70 din; na to zvišanje pa so vplivali večji materialni stroški, lamparna, kompresor, storitve drugih, večji osebni dohodki ipd.,

— odobril je uvedbo novega delovnega mesta »oskrbnik glavne reševalne postaje«,

— odobril je povečanje nagrad za izredne uspehe v času opravljanja počitniške prakse, in sicer do višine, kolikor znašajo redne nagrade za posamezne vrste praktikantov,

— sprejel je dopolnitev pravilnika o delovnih razmerjih s tem, da se priznava vsem ženskam in mladoletnim delavcem, ki so vključeni v nočno delo, po en dan dopusta,

— obravnaval je problematiko nadaljnjega obratovanja jame Kisovec in sklenil, da je treba za rešitev problema tega obrata angažirati širšo družbeno skupnost,

— potrdil je informacijo o zvišanju cen premoga z veljavnostjo od 26. 3. 1973 dalje, hkrati pa je sklenil, da sprejema osrednji delavski svet riziko in odgovornost za uveljavljanje cen premogu,

— komercialni sektor je dobil nalogo, da v zvezi z ukinitvijo lesnega skladišča v Zagorju izdelata predlog o enotnih cenah za dobavo lesa in ostalega materiala v okviru enot ZPT,

— obravnaval je še kratko informacijo o poteku del pri pridobivanju premoga s poskusno garnituro Salzgitter v jami Hrastnik in s poskusno garnituro Hydro Marrel v jami Trbovlje,

— na znanje je sprejel poročilo o staležu zaposlenih na težkotekočinski separaciji v Trbovljah, v primerjavi s staležem pred rekonstrukcijo. Iz poročila je razvidno, da je bilo po delovnem načrtu za letošnje leto potrebnih 203 delavcev, dejansko pa jih je 194, pri čemer je všteti tudi 15 upokojenec; torej jih manjka 9.

12. Na seji upravnega odbora sklada solidarnosti, dne 10. 4. 1973:

— obravnaval je potrebe po sredstvih za izplačilo pomoči po pravilniku,

— pripravil je predlog za osrednji delavski svet za spremembo enega člana pravilnika o dajanju pomoči družinam smrtno ponesrečenih članov kolektiva.

T. L.

Ustanovitev svetov gradbišč OSRD v ZR Nemčiji

Že vrsto let izvaja naš obrat za specialna rudarska dela - OSRD investicijska dela v tujini, predvsem v ZR Nemčiji pri dveh firmah, in sicer pri Fröhlich & Klüpfel in pri Deilmann-Haniel. Sprva so bila to manjša investicijska dela, kasneje pa so se razvila v večja. Tako je sedaj zaposlenih pri teh dveh firmah že kar 153 naših sodelavcev. Največ ljudi se je zaposlilo pri firmi Fröhlich

& Klüpfel, tj. 118. Z odhodom tolikšnega števila rudarjev v ZR Nemčijo, je samoupravnim organom in rudniškemu odboru sindikata rudarjev - ROS, kazala potreba po večjem in tesnejšem sodelovanju z njimi. Samoupravni organi so na enem izmed svojih zasedanj sklenili, da se morajo ustanoviti sveti gradbišč v tujini. Ta sklep samoupravnih organov je bilo težko izvesti. Tako smo

imeli na gradbiščih skupne sestanke s temi ljudmi in tako ustanovili »svete gradbišče«. Ti sveti imajo nalogo, da sodelujejo čim tesneje z vodji gradbišč in pa seveda tudi z matičnim podjetjem.

Na teh skupnih sestankih so naši sodelavci govorili o različnih težavah, tako okrog zdravniške pomoči, delovnih mest, davka na osebne dohodke in seveda našega glasila Srečno, biltena in drugih obvestil.

Iz vsega navedenega je razvidno, da je bilo nujno ustanoviti »svete gradbišče«. Ti sveti gradbišče imajo tudi določene pravice in dolžnosti, ki jim gre do po statutu. Te so:

— izvolitev stalnih in občasnih komisij,

— pomoč vodilnim inženirjem pri reševanju problemov pri nastanitvah in prehrani,

— obravnavanje realizacije in storilnosti ter sprejemanje ustreznih ukrepov (stalež bolnikov, nadomestila osebnih dohodkov, medsebojni odnosi, delovna sposobnost),

— pomoč vodilnim inženirjem pri organiziranju nezaposlenih Jugoslovancev,

— pomoč delavcem pri urejanju privatnih zadev pri nemških organih (obiski pri zdravniku, olajšave pri davku na osebne dohodke itd.),

— pomoč pri organiziranju skupinskih potovanj v SFRJ in nazaj,

— pomoč vodilnim inženirjem pri informiranju zaposlenih o spremembah in dopolnitvah aktov ter o važnejših dogodkih doma in v tujini,

— posredovanje predlogov za izboljšanje pogojev dela in varstva pri delu in drugih pogojev,

— izvajanje sklepov imenovanih komisij,

— pripravljane predlogov za seje samoupravnih organov OSRD in skrb za izvajanje sklepov teh organov,

— skrb za utrjevanje delovne discipline in samostojno odločanje v primerih lažjih kršitev delovnih dolžnosti,

— pripravljane predlogov

za premestitev delavcev, ki kršijo delovne dolžnosti v matico in predloge za prenehanje dela,

— pripravljane predlogov za strokovno izpopolnjevanje, rekreacijo in družbeni standard zaposlenih.

Mandatna doba svetov gradbišč traja dve leti. Na skupnem sestanku v Ibbenbürenu in v Dortmundu-Kurl smo razpravljali še o včlanjevanju v sindikalno organizacijo, o prispevku za godbo in pa o krajevnem samoprispevku.

Tovarišem je bilo obrazloženo prvotno stališče zavoda za zaposlovanje, da članstvo v sindikalnih organizacijah delavcev, ki so poslani na delo izven Jugoslavije v tujino, začasno miruje. Ta obrazložitev velja le za tiste delavce, ki so bili poslani na delo v tujino preko zavoda za zaposlovanje, ne pa za delavce, ki so na delu v tujini na gradbiščih svojega podjetja iz Jugoslavije in so tudi med trajanjem del v inozemstvu v staležu matičnega podjetja v Jugoslaviji. Tako bodo vsi delavci člani sindikata svoje osnovne organizacije, tj. OSRD. Njihove sindikalne knjižice bodo shranjene pri osnovni organizaciji sindikata OSRD. Ob morebitnem izstopu iz vrst našega kolektiva, pa lahko dvigne vsak svojo člansko knjižico. Sindikalno članarino naj bi plačevali od povprečka osebnega dohodka matičnega podjetja, tj. 0,6 % na mesec. Preračunano v marke, bi znašalo to 2,5 DM mesečno.

Glede plačevanja prispevka za rudarsko godbo smo sodelavcem obrazložili, kakšen namen in pomen ima ta prispevek za vzdrževanje teh ansamblov. Vsi delavci izven območja občin Zagorje, Trbovlje in Hrastnik, so se s tem predlogom strinjali, sicer pa so sodelavci iz Hrastnika že preje plačevali sindikalno članarino, prispevek za godbo in druge prispevke.

Ob koncu naj še omenim predlog o krajevnem samoprispevku, katerega plačujemo v Zasavju v višini 1 % od osebnih

Bakterije odkrivajo metan

Moskovski rudarski institut je razvil novo metodo odkrivanja pojavov metana v premogovnikih, z uporabo bakterij suspendiranih v hranljivi medij. To metodo so testirali v Donbasu. Pred začetkom dela v premogovnikih, je treba bakterije namestiti v premogovne sloje, da se na ta način lahko ugotovi, če premogov sloj vsebuje metan ali ne.

Rudnik lignita Stanari

Rudnik lignita Stanari pri Doboju je ostal ob strani pri nedavnem oblikovanju velike grupacije premogovnikov v Bosni in Hercegovini. Po vsej verjetnosti se bo ta rudnik priključil k podjetju Elektrobosna v Jajcu. To podjetje je že doslej investiralo večja sredstva za nabavo sodobne mehanizacije, ki je potrebna za odpiranje površinskega kopa v tem rudniku. Rudarji v rudniku Stanari bodo letos nakopali še okrog 50.000 ton lignita z jamskim delom, medtem ko bodo nato po vsej verjetnosti jame zaprli, začeli pa bodo eksploatirati premog na površinskem kopu. Ta kop pa bo sodobno opremljen z večjimi bagri. Ocenjujejo, da je na razpolago stanarskega lignita okrog 150 milijonov ton. Premog je primeren za koksanje. Letošnja proizvodnja v rudniku Stanari bo znašala okrog 200.000 ton lignita.

Nov tip kombajna

Sovjetski in poljski inženirji in tehniki so dokončali delo na projektu kombajna za črni premog »Przyazn« (Priateljstvo).

Projekt vsebuje najnovejšo tehniko pridobivanja premoga. Trenutno izdelujejo prototip, ki bo gotov v razdobju 1973/74. Preizkusili ga bodo tako v sovjetskih, kakor tudi v poljskih premogovnikih. Dosedanje tehnične in ekonomske analize kažejo, da se bo z uvajanjem tega kombajna, učinek v premogovnikih črnega premoga bistveno povečal.

dohodkov. Sodelavcem smo obrazilo koristnost in namen plačevanja samopriskupka. Ker se iz teh sredstev gradijo šole, vrtci in druge vzgojno-varstvene ustanove ter zdravstveni objekti, katerih usluge in storitve prav tako uživajo njihovi družinski člani in ne bi bilo pravilno, da stojijo ob strani. Ker pa je ta krajevni samopriskupnik po občinah in pokrajinah različen v Jugoslaviji in nam niso znani bančni računi, kamor bi se prispevki odvajali, smo zaenkrat nanje le apelirali, da naj se ob naknadnem predlogu odzovejo in pristanejo na plačevanje krajevnega samopriskupka.

Ob zaključku svojega sestavka pa menim, da bi morali imeti samoupravni organi in sindikati s temi delavci v tujini, večkrat na leto skupne sestanke.

Marko Podkoritnik

P. S.

Uredniški odbor glasila Srečno pripominja, da je splošni sektor podjetja doslej vedno in pravočasno pošiljal tako Srečno, kot tudi bilten ter ostala informacijska sredstva, na naslove pooblaščenih tovarišev na deloviščih OSRD v ZR Nemčiji. Domnevali smo, da so ti tovariši pravočasno prejeto gradivo tudi razdeljevali.

Mnenja o delavski kontroli

Mnogo se govori in razpravlja o delavski kontroli, vendar pa je ostalo še dosti nedorečenega. Res je še veliko ugibanj, kako naj ta kontrola izgleda, kako naj bo zasnovana in kakšno veljavo naj ji damo.

V nadaljevanju bom poizkusil opisati nekaj dilem, ki so bile navzoče v dosedanjih razpravah v samoupravnih in družbeno-političnih organih ter forumih.

Izhajam iz naloge, ki jo ima ZK, da je nujno organizirati delavsko kontrolo na vseh ravneh upravljanja v vseh bodočih TOZD. Takoj na to pa se pojavljajo pripombe, češ, kaj pa rabimo delavsko kontrolo, saj imamo državno kontrolo, ki je za to kvalificirana in usposobljena. Le-ta naj bi se še bolj okrepila.

Druge pripombe so namenjene bodočim članom te kontrole, češ, kje naj dobimo med neposrednimi proizvajalci ustrezne kadre, da se bodo razumeli na razne knjigovodske in ekonomske zadeve in podobno. Nadalje obstojajo pripombe, da je prav, da imamo

delavsko kontrolo, vendar je težko razumeti, če je delavski svet najvišji organ samoupravljanja, ali naj bo delavska kontrola nad njim ali naj bo podrejena njemu, ali naj jo imenuje delavski svet, ali naj jo volijo delavci, ali naj bo delavska kontrola nekakšno gibanje, ali pa naj jo institucionaliziramo itd. Vse te dileme bodo takoj odpadle, če se bomo odločili, da delavska kontrola mora biti. Pri tem pa je pomembno, kako bo zasnovana. Ne sme se spremeniti v kritiziranje, marveč omogočiti je treba vpogled v poslovanje, da bi postalo delavcem dostopnejše.

Vsebinska delavske kontrole je torej vse tisto, kar je vsebinska samoupravljanja. Temeljna vsebinska področja delavske kontrole so naslednja:

— nastajanje in oblikovanje samoupravnih normativnih aktov, sporazumov, odločitev, predlogov itd.;

— skladnost predlaganih odločitev z že naprej sprejetimi normativnimi akti v TOZD, širših oblikah povezovanja TOZD

Kadrovske vesti

V času od 1. februarja do 31. marca 1973 ima kadrovske sektor ZPT evidentirane naslednje kadrovske spremembe:

DELOVNA ENOTA RUDNIK HRASTNIK

Februar 1973 — sprejeti:
Smolič Alojz, avtomehanic; Vuković Fahrija, kopač; Turk Andrej, vozač; Motoh Milan, kopač; Jernejšek Janez, kopač; Vuga Franc, vozač; Skutelj Otmar, vozač; Mrak Vladimir, vozač;

Marec 1973 — sprejeti:
Gönc Štefan, vozač; Šečić Šinan, kop. pomočnik; Šečić Sevalija, kop. pomočnik; Babič Matko, kopač; Tumanoski Dragan, vozač; Flis Ivan, vozač; Grah Drago, zun. delavec; Omerović Muharem, kop. pomočnik; Vastič Edi, zun. delavec;

Februar 1973 — odšli:
Gregorinčič Danilo, zun. delavec, k vojakom; Hribar Anton, vozač — odpoved v poskusni dobi s strani delavca; Biglez Franc, vozač — samovoljna prekinitev.

Marec 1973 — odšli:
Blaznik Franc, kopač — upokojen; Fabjan Anton, kopač — upokojen; Ramsak Ivan I., kopač — upokojen; Traunšek Albin, kopač — upokojen; Matek Karel, vozač samovoljna prekinitev; Demota Franc, vozač — samovoljna prekinitev; Hodžič Džemil, vozač — sporazumna prekinitev; Mešalič Mehmed, vozač — sporazumna prekinitev; Delić Idris, vozač — sporazumna prekinitev; Orlčnik Miha, kopač — inv. upokojen; Sakeljšek Miha, vozač — samovoljna prekinitev; Vastič Edi, zun. delavec — samovoljna prekinitev; Vuga Franc, vozač — v zapor; Mak Jože, zun. delavec — k vojakom; Goštej Janko, vozač — samovoljna prekinitev; Verdaj Martin, pom. kurjač — umrl; Božič Rajko, vozač — k vojakom; Pirš Stanko, zun. delavec — k vojakom; Fazlič Mehmed, vozač — samovoljna pre-

ali zunaj njih (samoupravni sporazumi, družbeni dogovori, zakoni, ustava) in skladnost odločitev z interesi delavcev, kot proizvajalcev in kot občanov. Tu je še posebej pomembno odločanje o pogojih proizvodnje in o delitvi rezultatov dela ((za vse potrošnje);

— izvrševanje odločitev oziroma uresničevanje družbenih in ekonomskih ciljev ter vseh delovnih (poslovnih) procesov (raziskave, programiranje in organiziranje delovnih procesov v TOZD, preskrba vseh sredstev za nemoten potek delovnega procesa, menjalni proces in družbeno vrednotenje proizvodov in storitev, delitev dohodka oziroma upravljanje z družbenimi sredstvi v vseh oblikah ter materialno in družbeno vrednotenje dela).

Organe delavske kontrole sestavljajo delavci iz neposredne proizvodnje. Organ kontrole pa mora spodbujati organiziranje kontrole preko delavskega sveta in drugih samoupravnih organov. Napačno bi bilo, če bi se zaradi tega organa hoteli delavski sveti ter drugi samoupravni ali izvršilni organi razbremeniti kontrole, uresničevanja in izvrševanja sprejetih odločitev, saj bi s tem rušili celotno zasnovo samoupravljanja in delovnih procesov.

Dolgoročno gledan razvoj delavske kontrole ne pomeni razvijati posameznih organov kontrole, marveč zagotavljati napreden sistem organizacij združenega dela, da postanejo resnično delavski organi, ki bodo programirali in kontrolirali izvrševanje na temelju interesov delavcev.

Organi delavske kontrole dajejo mnenja in predloge ter obveščajo delavce. V določeni meri delujejo tudi avtonomno. S tem bi opravljali dve funkciji: preventivno in kurativno.

V prvem primeru je njihova naloga, da nadzorujejo samoupravno oblikovanje odločitev, ugotavljajo eventualne nezakonnosti in neupoštevanje statutov ter nadzorujejo izvrševanje poslovnih odločitev. V drugem

primeru je njihova naloga, da ocenjujejo gospodarjenje z družbenimi sredstvi in ugotavljajo skladnost stroškov z dogovorjenimi normativi, posebej pa tudi stroške reprezentance, reklame, službena potovanja, dnevnice, honorarje, nagrade, nadomestila stroškov itd. V nobenem primeru pa organom delavske kontrole ne morejo in ne smejo biti naloženi operativni posli, ki so naloga posebnih služb in posameznih delavcev.

Viri podatkov in informacij za delo organov delavske kontrole in za obveščanje delavcev so:

— izvorni podatki v TOZD, katerih vsebino in obseg bodo morali ob eventualni zunanji pomoči določiti delavci sami oziroma v samoupravnih organih. Zbiranje podatkov je lahko stalno, periodično ali občasno;

— podatki, ki jih zbirajo strokovne službe in organi družbene kontrole zunaj TOZD; posredovanje podatkov je lahko periodično ali občasno, na zahtevo TOZD, oziroma po oceni službe ali organa.

V prvem primeru lahko organ delavske kontrole zadolži za zbiranje podatkov in informacij strokovne službe TOZD oziroma organizacije združenega dela, v drugem primeru pa se povezuje s službo družbenega knjigovodstva, komisijami za družbeni nadzor pri skupščinah, z raznimi inšpekcijskimi službami in drugimi specializiranimi strokovnimi službami.

Mislím, da sem v bistvu jasno naštel nekaj nalog delavske kontrole, prepričan pa sem, da bomo v naslednji številki Srečno dobili informacijo že v konkretni odločitvi organiziranja delavske kontrole in konkretne usmeritve dela tega organa.

Predstavniki ZP, sindikata in samoupravljanja, se bodo skupno dogovorili in predlagali izhodišča za izdelavo akta o delavski kontroli v našem podjetju, kakor tudi v TOZD.

Tone Šum

kinitev; Stopinjšek Drago, vozač — k vojakom.

DELOVNA ENOTA RUDNIK TRBOVLJE

Februar 1973 — sprejeti:
Krajnc Bojan — vozač, Cirar Stanislav — vozač.

Marec 1973 — sprejeti:
Holc Vlado, vozač; Raškovič Kostadin, vozač; Okič Alaga, vozač; Hasič Redžo, kop. pomočnik.

Februar 1973 — odšli:
Bokalj Ferdo, vozač, v zapor; Korošec Srečko, kopač, sporazumna prekinitev; Ameršek Franc, strojnik, upokojen; Barle Vladimir, kopač, k vojakom; Grahek Rudolf, motorovodja, upokojen; Stošický Rudolf, strojnik, umrl.

Marec 1973 — odšli:
Raškovič Kostadin, vozač, samovoljna prekinitev; Turk Stanislav, kopač, samovoljna prekinitev; Sekili Jože, vozač, samovoljna prekinitev; Žaubi Ivan, kopač, v zapor; Ovník Franc, kopač, inv. upokojen; Hasič redžo, kop. pomočnik, samovoljna prekinitev; Vodovnik Branko, vozač, samovoljna prekinitev; Podbregar Milan, opek. delavec, k vojakom; Krhlikar Boris, vozač, samovoljna prekinitev.

DELOVNA ENOTA RUDNIK ZAGORJE

Februar 1973 — sprejeti:
Mates Filip, zun. delavec; Razpotnik Jernej, zun. delavec; Beganovič Ragib, vozač; Kotar Mirko, zun. delavec; Delič Sakib, vozač; Delič Izet, vozač.

Marec 1973 — sprejeti:
Fejzić Rajih, vozač; Benko Valentin, kopač; Kurtič Mehmed, vozač; Ružnič Hasan, vozač; Dosić Hasib, vozač; Junuzović Velija, vozač; Raškovič Miladin, vozač; Hasanović Adil, vozač; Tursunović Hamdija, vozač; Omerović Hasim, vozač; Simanović Hasim, vozač; Alić Esad, vozač; Baktašević Saban, vozač; Mešanović Ismet, vozač; Husić Jusuf, vozač.

Februar 1973 — odšli:
Šikovec Karel, delavec, inv. upo-

kojen; Hriberski Josip, vozač, samovoljna prekinitev; Jašari Hamit, vozač, samovoljna prekinitev; Lazar Jože, kopač, samovoljna prekinitev; Bajrami Bajram, vozač, samovoljna prekinitev; Sadikovič Čazim, vozač, sporazumna prekinitev; Grošelj Franc, kopač, samovoljna prekinitev; Sajevič Viktor, kopač, upokojen; Hašič Nedžid, vozač, samovoljna prekinitev; Šeki Agan, vozač, samovoljna prekinitev; Pikel Anton, vozač, sporazumna prekinitev; Pance Štean, kopač, upokojen; Vidic Ivan, kopač, upokojen; Izlakar Ivan, kopač, upokojen; Kmetič Jože, vozač, samovoljna prekinitev.

Marec 1973 — odšli:

Baš Jože, kopač, upokojen; Sulja Isa, vozač, samovoljna prekinitev; Fajzič Rajif, vozač, samovoljna prekinitev; Beganovič Ragib, vozač, samovoljna prekinitev; Borišek Franc III., kopač, upokojen; Završnik Stanko, kopač, samovoljna prekinitev; Strnišnik Viktor, kop. pomočnik, samovoljna prekinitev; Drnovšek Anton, kopač, upokojen; Turk Ivan, mizar, upokojen; Husejnovič Osman, vozač, samovoljna prekinitev; Mujazinovič Hasan, vozač, samovoljna prekinitev; Ostrožnik Franc, kopač, odpoved zaradi neopravičenih izostankov; Džombič Mehmed, vozač, k vojakom; Krivec Ivan II., delavec, samovoljna prekinitev; Kukovec Maks, kopač, k vojakom; Železnik Mirko, kopač, upokojen; Ključevšek Jože, kopač, sporazumna prekinitev.

DELOVNA ENOTA SEPARACIJA

Februar 1973 — sprejeti:
Stanko Janko, električar.

Marec 1973 — sprejeti:
Kreže Valentin, zun. delavec.

Februar 1973 — odšli:
Klopčič Marija, delavka, inv. upokojena; Bonča Silvo, strojnik, inv. upokojen; Stariha Jože, kopač, inv. upokojen; Pajk Jože, delavec, samovoljna prekinitev; Zagorc Rafael, zun. delavec, sporazumna prekinitev; Penko Zofija, delavka, inv. upokojena;

Plodno delo sindikata

Občni zbor osnovne organizacije sindikata rudnika Trbovlje je bil januarja letos, v delavskem domu v Trbovljah. Podan je bil pregled dela zadnjih dveh let. Navzočih je bilo 148 članov. Občnega zbora so se udeležili kot gostje: podpredsednik republiškega sindikata Jože Globačnik, predstavnik občinskega sindikalnega sveta Janez Ocepek, predstavnik ROS Rado Kantušar in glavni direktor ZPT Albert Ivančič, dipl. inž. rud., predstavnik ZK ZPT Anton Šum ter nekateri predstavniki družbeno-političnih organizacij.

V poročilu osnovne organizacije sindikata je bilo posebno poudarjeno XXI., XXII. in XXIII. ustavno dopolnilo, ki daje dovolj jasna napolila za delo ne samo sindikalnim organizacijam, temveč vsem zavestnim političnim silam in družbenim faktorjem, da se ti amandmaji čimpreje realizirajo v praksi.

Delo samega odbora, ki je bilo posredovano na občnem zboru: Izvršni odbor je imel 21 rednih sej in 3 izredne seje. Na sejah je obravnaval tekočo

problematiko rudnika in naloge sindikata ter članov sindikata v našem podjetju. Posebno smo se zavzemali za zvišanje bolniških podpor in zvišanje osnov za izplačilo le-teh. Prizadevali smo si tudi, da bi spremenili osnove za bolniško hranarino, oziroma da bi jemali v obzir povpreček zadnjih treh mesecev pred obolenjem, ne pa zaslužek prejšnjega leta. To še nam ni uspelo uresničiti.

Širša razprava je potekala tudi o previsokem procentu odvajanja sindikalne članarine. Zato bomo ponovno stopili v akcijo, da se ta procent spremeni in da ostanejo večja sredstva osnovni organizaciji sindikata.

Glede na to, da je trajal mandat dve leti, smo pred letom imeli tudi letno konferenco, kjer smo tudi sprejeli vrsto sklepov. Omenim naj le enega, in sicer, da se naj uvedejo govorilne ure za člane sindikata in to dvakrat na mesec: 5. in 20. v mesecu. Na teh sestankih odnosno govorilnih urah, naj bi člani sindikata govorili o svojih problemih, sindikalni delavci pa naj bi potem

Zbora mladih samoupravljalcev se je udeležilo okrog 150 delegatov iz vseh slovenskih rudnikov, elektrarn in naftne industrije. Zboru pa so prisostvovali tudi številni gostje.

Foto inž. A. Bregant

skupno z vodstvom enote ali podjetja reševali, kar bi bilo možno rešiti. Vendar odziva ni bilo, zato smo to vrsto razgovorov ukiniteli. Smatram, da bi jih ponovno uvedli, ker je problemov vsak dan več in bi tako sindikati lažje pomagali z nasveti ali akcijami skupno z vodilnimi tovariši v podjetju.

Povrniti bi se na komisije, ki so sodelovale v odboru, kjer je bilo tudi dosti dela in razprav.

Komisija za socialno vprašanje je posebno aktivna pri razdeljevanju rednih in izrednih podpor ter pri preventivnem zdravljenju. Redno bolniško podporo je dobilo v času od novembra 1970 do novembra 1972, 471 članov sindikata, v skupnem znesku 16.000,00 din. Bolniško podporo, ki jo daje ROS, je prejelo 126 članov v znesku 5.520,00 din, izredno podporo pa je prejelo 112 članov v znesku 10.720,00 din, in sicer iz naše blagajne in delno od ROS, deloma pa tudi od občinskega sindikalnega sveta. Celokupno je prejelo pomoč 712 članov v znesku 32.240,00 din. Kljub temu, da je to za osnovno organizacijo sindikata velik izdatek napram znesku, ki nam ostane od članarine, pa je zelo malo napram znesku, za katerega so delavci oškodovani, če so v bolniškem staležu. Zato smo tudi predlagali spremembo zakona, da bi popravili dovoljeno osnovo za izračun bolniške hranarine, tj. na povpreček zadnjih treh mesecev pred obolenjem.

Dalje je komisija poslala na brezplačno letovanje na morje in v planinsko postojanko 59 članov sindikata. Poleg teh je bilo poslano na preventivno zdravljenje 109 članov sindikata.

Ob tej priliki naj omenim, da je bilo letovanje velik kamen spotike. Do tega je prišlo pri izbiri kandidatov za letovanje na morju, zmogljivosti so namreč zelo majhne, zato bo nujno potrebno povečati število postelj, da ne bomo zopet sindikati nosili vso krivdo.

Tudi komisija za šport in rekreacijo ni držala križem rok.

Organizirala in izvedla je vrsto tekmovanj, med njimi kar 11 tekmovanj v nogometu z rudniki: Hrastnik, Zagorje, elektrostrojnim obratom, strojno tovarno, s podjetjem Meso in drugimi.

Organizirano je bilo tudi tekmovanje v kegljanju, saj so se rudarji srečali kar sedemkrat z različnimi nasprotniki in dosegli lepe uspehe. Prav tako so tekmovali v streljanju z zračno puško. Tudi šahisti niso izostajali s svojim delom. Poleg tega številni naši člani tekmujejo za značko TRIM.

Smatram, da je bil odbor zelo delaven, kar želim tudi novemu odboru.

Odbor je organiziral tudi vrsto izletov v bolnico Franjo in Čateške Toplice. Odbor je obdaril 51 članov kolektiva, ki so šli v pokoj, in sicer s knjigo »Rdeči revirji«. Lahko bi omenil še vrsto akcij, ki jih je odbor izvedel.

Stanovanjska problematika je zelo pereča vprašanje v našem podjetju, zato sindikalni delavci smatramo, da je temu vprašanju treba posvečati več skrbi in pozornosti. Graditi je treba cenejša stanovanja, ki bodo dosegljiva tistim delavcem z najnižjimi osebnimi dohodki. Ne mislim, da bi se zopet gradila stanovanja kot so Žabjek in Kurja vas, itd. Odgovorni forumi naj to vprašanje aktivneje rešujejo, da ne bi o tem le govorili in pisali, temveč da bi prišli od besed na delo. Če pogledamo, da trenutno prosi za stanovanje 245 članov na območju enot v Trbovljah, potem ugotovimo, da bo treba mnogo več napora, ne le govorjenja.

Dalje smo razpravljali tudi o ustanovitvi TOZD. Predsednik osrednjega delavskega sveta ZPT Tone Pikš je poročal o predlogih za ustanovitev TOZD. Pojasnil je, kaj je TOZD, kako bodo posamezne TOZD upravljale s sredstvi in kako bodo oblikovale sklade ter o investicijah.

Glavni direktor, inženir Ivančič je govoril o položaju in perspektivah v podjetju. Prikazal je finančni uspeh v letu 1972

Marec 1973 — odšli: Špringer Ivan, upr. rud. strojev, upokojen; Pirc Jano, str. tehnik, sporazumna prekinitev; Drnovšek Franc, zun. delavec, k vojakom; Smodiš Jože, zun. delavec, k vojakom; Žilnik Miran, el. tehnik, k vojakom.

DELOVNA ENOTA OBRAT ZA SPECIALNA RUDARSKA DELA

Februar 1973 — sprejeti:

Hasanovič Alaga, kopač; Goštej Rudi, kopač; Jašarevič Hasan, kopač; Koluder Franc, kopač; Žandar Ivan, vozač; Bilalil Arif, kopač; Delič Izak, kopač; Ibrić Mustafa, kopač; Denjagič Sulejman, vozač; Kojterer Marija, pom. kuharica.

Marec 1973 — sprejeti:

Abdič Rašid, kop. pomočnik; Dimitrijevič Miloje, kopač; Tadič Anton, vozač; Grabnar Franc, vozač; Ordagič Zufikar, kopač; Todorovič Slavko, kopač; Kovačević Mustafa, kopač; Hodžič Selmo, kopač; Čošič Safet, kopač; Perpar Albin, ključavničar, Dobravec Roman, kopač; Zupanek Branko, zidar; Šomavdič Tahir, učnik; Šabič Avdo, kopač; Pedljič Rizah, kopač; Berkič Ibrahim, kopač; Matjašič Vlado, kopač; Tursulović Nazif, kop. pomočnik; Džilas Vojka, čistilka; Vlačić Gavro, vozač; Pradanovič Aleksa, vozač; Mrkaljevič Agan, kopač; Denjagič Osman, vozač; Tadič Anto II., vozač; Pajazetovič Ahmo, vozač.

Februar 1973 — odšli:

Džilas Senka, delavka, sporazumna prekinitev; Milojevič Letomir, vozač, sporazumna prekinitev; Logar Vinko, šofer, v zapor.

Marec 1973 — odšli:

Rus Milan, zun. delavec, sporazumna prekinitev; Brezovac Aleksander, kopač, sporazumna prekinitev; Kranjc Franc, šofer, sporazumna prekinitev; Hasanovič Alaga, kop. pomočnik, samovoljna prekinitev; Pedljič Rizah, kopač, samovoljna prekinitev; Denjagič Osman, vozač, sporazumna prekinitev; Šundič Slavica, pom. kuharica, sporazumna prekinitev; Rota Bran-

ko, kopač, v zapor; Tasič Ljubiša, učnik, sporazumna prekinitev; Pavlovič Živorad, vozač, sporazumna prekinitev.

DELOVNA ENOTA ELEKTROSTROJNI OBRAT

Februar 1973 — sprejeti:

Forte Lado, električar; Arnšek Ivan, električar.

Marec 1973 — odšli:

Zdovc Stane, kovinar, k vojakom; Novak Zvone, ključavničar, k vojakom.

DELOVNA ENOTA SKUPNIH SLUŽB

Februar 1973 — sprejeti:

Kink Aljoša, dipl. inž. rud. (RŠC); Potrpin Jakob, lesni delavec (nab. oddelek).

Marec 1973 — sprejeti:

Ržišnik Miroslav, instr. rud. vajencev (RŠC); Medved Franc, strojni inženir (RŠC).

Februar 1973 — odšli:

Rržišnik Miroslav, instr. rud. vajencev, v zapor (RŠC).

Marec 1973 — odšli:

Vrtačnik Matija, lesni delavec, sporazumna prekinitev (nab. oddelek); Grošičar Vinko, lesni delavec, k vojakom (nab. oddelek); Ravnikar Branko, lesni delavec, k vojakom (nab. oddelek); Medved Franc, str. inž., konec pogodbe dela (UZP); Šmuc Janez, str. inž., redna odpoved (UZP).

Vladimir Sihur

Kaj je TOZD?

Temeljna organizacija združenega dela — TOZD je tak del delovne organizacije, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

— da dela s sredstvi družbene reprodukcije; to pomeni, da mora imeti tolikšno količino družbenih sredstev, da je lahko osnovni subjekt v gospodarstvu; da ima poslovno sposobnost, da je zagotovljen njen perspektivni razvoj in da ima

ter nadaljnje izgleda v letu 1973. Dotaknil se je tudi vprašanja 2% rezervnega sklada ter povečanja stanovanjskega prispevka na 6%. Glede proizvodnje je poudaril, da so težave v rudniku Zagorje, zavoljo katerih nismo dosegli načrta proizvodnje v letu 1972.

Predsednik občinskega sindikalnega sveta Janez Očepek je govoril o delu in nalogah sindikata. Omenjal je stanovanjsko problematiko v Trbovljah. Mnogo je prosilcev, vendar brez sredstev problemov ne bomo mogli rešiti. Povečanje prispevka je za stanovanjsko izgradnjo velikega pomena.

Predsednik ROS Rado Kanžužar je apeliral na bodoči odbor, da bi uspešno delal. Poudaril je, da imajo sindikati veliko dela, od nalog v podjetju, do nalog med kolektivom, določujejo po tudi razna ustavna dopolnila. Opozoril je tudi na bližnji kongres sindikatov, ki bo tudi sprejel določene smernice in naloge.

Člani kolektiva so izrazili mnenje in smatrajo za krivično da se referendum vrstijo drug za drugim, tako da delavci vedno nekaj plačujemo, dočim je z osebnim dohodkom drugače, vedno smo na enem mestu. Člani kolektiva zahtevajo, da se tudi na rudarja pogleda nekoliko svetleje, ker bo sicer rudarski poklic še bolj stagniral.

Predstavniki republiške zveze sindikatov tovariš Globačnik, je v svojem govoru dal pobudo in smernice za delo sindikalnih organizacij. Opozoril je na nujnost, da se človek neprestano izobrazuje. Dejal je, da se občutno pozna pomanjkljivost v pogledu izobraževanja ljudi. Poudaril je, da je treba v ta namen vložiti več sredstev.

Dotaknil se je tudi aktivnega dela sindikatov v lanskem letu, uspešno so se pokazali pri obravnavanju problemov rudarst-

va ob skupni akciji pri Izvršnem svetu, dosegli so povišanje otroškega dodatka in je smatral, da bo potrebno izvesti podobno politično akcijo kot lani. Pri obravnavanju problemov samoupravljanja, je opozoril na potek priprav na ustanovitev TOZD in pomembnost samoupravljanja delavcev. Omenil je težave v rudarstvu, ki so nastajale v preteklem obdobju, ko so zapirali rudnike. Stanje v rudarstvu še ni zadovoljivo, sistem samoupravnega sporazumevanja pa je omogočil, da se delo rudarjev bolje vrednoti.

Dodal bom še sklepe, ki jih je sprejela komisija, ki so jo sestavljali Mirko Pirnauer, inž. Ivan Berger in Franc Šipek:

1. Sklep prejšnjega občnega zbora, da naj sindikati ponovno sprožijo vprašanje bolniške hranarine, da bi tvoril osnovo za izračun hranarine povpreček osebnih dohodkov zadnjih treh mesecev pred obolenjem.

2. Sindikalna organizacija naj aktivno sodeluje pri ustanavljanju TOZD po načelih XXI.—XXIII. ustavnega dopolnila.

3. Že začeta akcija za priznanje obolenja hrbtenice, naj se pri vsem merodajnih forumih intenzivneje rešuje in na pobudo sindikata prizna kot profesionalna bolezen.

4. Sindikalna organizacija naj začne akcijo preko skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, da se za sicer proste sobote, v katerih zaradi družbenih potreb podjetje normalno obratuje, vzame osebni dohodek teh sobot v osnovo za izračun pokojnine.

5. Lestvico za odmero bolniških podpor je ponovno preveriti in popraviti.

6. Posvetiti je vso skrb reševanju problemov, poedinih ali skupinskih, ki se nanašajo na zaščito delovnega človeka.

Mirko Pirnauer

Vabimo vsakega člana naše delovne skupnosti, da sodeluje pri objavljanju prispevkov v glasilu Srečno!

Iz seje ROSA

Rudniški odbor sindikata rudarjev-ROS, je imel 26. 2. 1973, svojo 15. sejo v tej mandatni dobi. Člani odbora so razpravljali o nadaljnjem delu in akcijah sindikata pri ZPT, poleg tega pa so reševali še nekaj prošenj. Seje so se udeležili poleg članov upravnega odbora tudi novoizvoljeni predsedniki osnovnih organizacij sindikata iz delovnih enot ZPT. Predsednik Rado Kantužar je vse navzoče seznanil o bližnjih nalogah, s posebnim ozirom na izpolnjevanje ustavnih dopolnil glede ustanavljanja temeljnih organizacij združenega dela pri našem podjetju. Ugotovili so, da bi do konca aprila tl. morali izvesti referendum in da bi do takrat že morali razčistiti medsebojne odnose, znano pa bi tudi moralo biti, v katerih delovnih enotah so se odločili za uvedbo TOZD. Navzoči so bili mnenja, da bi pri oblikovanju TOZD morale sodelovati tudi politične organizacije, organi upravljanja ter predstavniki vodstva podjetja v manjših delovnih skupinah, v katerih bi prediskutirali vse značilnosti ustanavljanja TOZD. ROS je sklenil, da naj bi komisija za oblikovanje TOZD, ki deluje v okviru osrednjega delavskega sveta ZPT, sklicala sestanek predstavnikov osrednjega delavskega sveta ZPT, sklicala sestanek predstavnikov sindikalnih organizacij, predstavnikov Zveze komunistov, organov upravljanja in strokovnih sodelavcev, z namenom, da bi v najkrajšem možnem času pripravila program organizacije TOZD, ki naj bo prilagojen in čimbo-

lje razumljiv članom naše delovne skupnosti.

V nadaljevanju so razpravljali še o gradivu, ki je bilo pripravljeno za republiški svet Zveze sindikatov v Ljubljani glede problematike ZPT. Prebrali so tudi poročilo o zbiranju in razdelitvi sredstev solidarnostnega sklada in pomoč prizadetim po poplavah v letu 1972. V razpravi o razdeljevanju sredstev je razdelil posameznim osnovnim organizacijam sindikata naslednja sredstva: osnovni organizaciji sindikata rudnika Hrastnik 2.400,00 din, osnovni organizaciji sindikata rudnika Trbovlje 2.500,00 din, osnovni organizaciji sindikata rudnika Zagorje 2.700,00 din, osnovni organizaciji sindikata rudnika Hrastnik-Dol 600,00 din, osnovni organizaciji sindikata separacije 2.000,00 din, osnovni organizaciji sindikata elektrostrojni obrat 1.700,00 din, osnovni organizaciji sindikata obrat za specialna rudarska dela 1.400,00 din, osnovni organizaciji sindikata avtopark 900,00 din, osnovni organizaciji sindikata nabavni oddelek (skladišča) 1.100,00 din ter osnovni organizaciji sindikata uprave ZPT 1.200,00 din. Skupno so razdelili 16.600,00 din. Sredstva naj osnovne organizacije sindikata v prvi vrsti porabijo za preventivno zdravljenje članov delovne skupnosti, izobraževanje itd. Na znanje je sprejel tudi poročilo svojega člana Marka Podkoritnika o poteku in rezultatih obiska pri naših sodelavcih na gradbiščih OSRD v ZR Nemčiji.

jo delavci v njej socialno varnost;

— da predstavlja delovno celoto, tj. tak del delovne organizacije, ki ima praviloma zaokrožen delovni proces;

— da se uspeh dela delavcev v takem delu lahko potrdi kot vrednost na trgu (z neposrednim nastopanjem na trgu — prodaja blaga ali opravljanje storitev) ali pa v notranjem prometu med TOZD (interna realizacija).

Kaj je delovna organizacija?

Delavci se združujejo v TOZD, te pa v širša združenja, predvsem v delovno organizacijo. Zato je delovna organizacija (če ni tako majhna, da sama predstavlja TOZD), združenje temeljnih organizacij združenega dela, ki so se enakopravno združile.

Delovna organizacija pomeni za vse TOZD določene skupne elemente, kakor npr.: delitev dela, skupna razvojna politika, skupna raziskava trga, skupne strokovne službe, združevanje sredstev, uveljavljanje solidarnosti (medsebojna pomoč). Gre za značilen obstoj skupnega delovnega procesa in medsebojne odvisnosti: delovna organizacija ni le preprost seštevek TOZD, temveč skupnosti, ki zagotavlja uveljavitev dogovorjenih skupnih ciljev. Zato podjetje (delovna organizacija) praviloma nastopa na trgu in je še vedno nosilec pravic in obveznosti do družbeno-političnih skupnosti (občina, republika, federacija) in poslovnih partnerjev, razen če v samoupravnem sporazumu, sklenjenim med TOZD, ni drugače določeno.

Da bi delovna organizacija lahko uspešno poslovala, mora imeti tudi določeno količino sredstev. Ta dobi tako, da se TOZD sporazumevajo o združevanju sredstev.

Varčujmo na vseh ravneh, pri vsakem delu in na vsakem delovnem mestu — od stojke v jami do svinčnika v pisarni!

Razvoj perspektivnih rudnikov v Sloveniji

Dne 9. 3. 1973 je potekala v Ljubljani na sedežu Zveze sindikatov Slovenije, razširjena seja republiškega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva. Na sejo so povabili predstavnike rudnika lignita Velenje, rudnika rjavega premoga Kanižarica, Zasavskih premogovnikov, rudnika živega srebra Idrija in rudnika svinca in topilnica Mežica. S strani ZPT so se te seje udeležili glavni direktor Albert Ivančič, dipl. inž. rud., predsednik ODS Tone Pikš, predsednik ROS, Rado Kantužar ter Franc Šipek, Mirko Pirnaver, Drago Špoljar, Brane Kušar, Franc Poglajen, Mirko Lavrač, Drago Polc, Ivan Vovk ter Cveto Majdič, dipl. inž. rud. Seje so se udeležili tudi vsi trije predsedniki občinskih sindikalnih svetov v Zasavju, Albin Žibret, Janez Ocep, in Nik Šiles. Poleg tega so na seji sodelovali še rudarski inšpektor Franc Jurman, dipl. inž. rud., predsednik PZ energetike Ciril Prohinar, dipl. inž. rud.; navzoči pa so bili tudi zastopniki republiške gospodarske zbornice, Ljubljanske banke, republiškega rezervnega sklada in republiškega zavoda za plan.

Sejo so vodili Stjepan Šaubert, predsednik republiškega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva ter tova-

riša Mlinarič in Žnidar.

Osrednja tema razgovora je bila, razvoj perspektivnih rudnikov v Sloveniji. S tem v zvezi so govorili o premajhnih sredstvih, ki so jih deležni slovenski rudniki za investicije, o pomanjkanju delovnih moči za delo v rudnikih ter o vzrokih za njihovo fluktuacijo, o nizkih osebnih dohodkih, o pomanjkanju stanovanj, o izvajanju 42-urnega delovnega tedna, o nezadostnih pogojih za varno delo, o beneficirani delovni dobi, o kreditiranju oziroma najetju kreditov za modernizacijo, o uvozu električne energije, itd. S strani predstavnikov ZPT so govorili Franc Šipek, Albert Ivančič, dipl. inž. rud. ter Mirko Lavrač.

V razpravi so ugotovili vsi navzoči, v čemer so si bili edini, da premog rabimo tako za proizvodnjo električne energije, kakor tudi za oskrbo industrije ter široke porabe, da potrebujemo še nadalje rudnike kovin in da je treba obstoječe stanje reševati na najrazličnejše načine, da bi se situacija tako v premogovnikih, kot tudi v drugih rudnikih izboljšala. Imenovana je bila 3-članska komisija, ki bo pripravila sklepe, s katerimi bo republiški odbor sindikata nastopal pred pristojnimi republiškimi organi.

Razmejitev pristojnosti

S 1. 1. 1973 je bila izvedena razmejitev dosedanjega enotnega komunalnega zavoda za socialno zavarovanje. Z novim letom 1973, sta bili ustanovljeni skupnost za zdravstveno zavarovanje delavcev Ljubljana ter posebna skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Izpostavi v Trbovljah v okrogli hiši, Ulica Sallauminnes 2, vodita:

- izpostavo skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev, tovariš Slavko Borštnar in
- izpostavo skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, tovariš Štefan Flisek.

Spremembe pri RUDISU

V skladu z ustavnimi dopolnili ter zakonom o poslovnem združevanju, je prišlo pri poslovnem združenju RUDIS Trbovlje, do večjih sprememb. S 1. 1. 1973 so ustanovili temeljno organizacijo združenega dela RUDIS, za njenega vodjo pa so imenovali v. d. glavnega direktorja, Vinka Grabnarja. Dosedanji generalni direktor Milan Kožuh, je odslej predsednik skupnosti organizacije poslovnega združevanja rudarske industrijske skupnosti RUDIS. Na seji skupščine organizacije poslovnega združevanja RUDIS, dne 7. 3. 1973, pa je bil izvoljen za predsednika skupščine za naslednjo mandatno dobo, Albert Ivančič, dipl. inž. rud., glavni direktor ZPT.

Jesenški pevci v Trbovljah

No povabilo mešanega pevskega zbora Slavček, Svobodecenter Trbovlje, je 24. 2. 1973 nastopil v trboveljskem delavskem domu, moški pevski zbor Jeklar, pod vodstvom zborovodje Poldeta Ulage. Vezi med tema dvema zboroma so postale tradicionalne, saj skoraj vsako leto izjemoma gostujejo slavčki na Jesenicah, Jeklar pa v Trbovljah.

Rudarsko strokovno posvetovanje

Zveza rudarskih, geoloških in metalurških inženirjev in tehnikov SR Slovenije in rudarski odsek pri oddelku za montanistiko FNT, ter rudarski institut v Ljubljani, so v dneh 23. in 24. marca t.l., priredili XIX. strokovno posvetovanje rudarskih inženirjev in tehnikov. Posvetovanje je potekalo v predavalnici rudarskega odseka na

Aškerčevi cesti 20, v Ljubljani.

Na posvetovanju so govorili o tendencah razvoja in povečanja koncentracije proizvodnje ter produktivnosti premoga v Evropi in pri nas, (dr. inž. Rudi Ahčan), o diferencialnih diagnozah v rudarstvu (dr. inž. Karel Slokan), o bogatenju mineralnih surovin danes in jutri (dr. inž. Drago Ocep), o proble-

mih kamnolomov z visokimi etažami (inž. Jurij Ivanetič), o uporabi laboratorijskih preiskav upogibne trdnosti in upogibne deformabilnosti kamenin pri reševanju praktičnih problemov v rudarstvu (dr. inž. Ivan Sovinc in mag. inž. Bogomir Simončič), o proučevanju izkoriščanja zmogljivosti mehanizacije na površinskih odkopih lignita (inž. Ivan Ogorelec), o problematiki čiščenja odpadnih voda pri Zasavskih premogovnikih (inž. Franc Jenčič), o izračunu zračenja rudniške mreže po metodi pritiskov kot neznanek (inž. Franc Senčar in inž. Srečko Berčič), o čiščenju flotacijskih odplak (inž. Dušan Kitek), o problematiki premogovnikov s posebnim ozirom na rudnik Velenje (inž. Anton Se-

her), o dosedanjih instalacijah proizvodnje in predelave nafte in plina v Hrvaški (inž. Kolo-man Cügit), o pripombah k predpisom o ravnanju z rastrelilnimi sredstvi in miniranju v rudarstvu (inž. Matija Cerovac), ter o problemih pri izvajanju masovnih miniranj pri gradnji hitre ceste Postojna—Vrhnika, na odseku Unec—Postojna (inž. Franc Žibert). Diskusijo po končanih predavanjih so vodili inž. Raša Vodusek, dr. inž. Karel Slokan in dr. inž. Rudi Ahčan.

V soboto 24. marca t. l. je bila v hotelu Union tradicionalna prireditev študentov rudarstva, XXIII. skok čez kožo.

Predavanj se je udeležilo tudi nekaj naših sodelavcev iz ZPT.

Razprava o problemih energetike

Upravni odbor poslovnega združenja energetike Slovenije, je koncem februarja t. l. razpravljal o zaključnem računu poslovanja tega združenja v letu 1972, nadalje o predlogu cen za energijo, o problematiki izgradnje energetskih objektov, o energetski situaciji ter o članstvu tega združenja v gospodarski zbornici.

Potem, ko je potrdil zaključni račun, je sprejel tudi stališče glede predloga politike cen za energijo. Združenje je pripravilo poseben elaborat, ki obsega predloge za oblikovanje energetske politike, politike cen za energijo ter mehanizem za usklajevanje cen. Elaborat naj bi služil kot prispevek za dopolnitev predloga družbenega dogovora o cenah energetskih goriv in električne energije od 25. januarja 1973, ki so ga zveznemu izvršnemu svetu predložili: Združenje premogovnikov Jugoslavije, Skupnost jugoslovanskega elektrogospodarstva in Svet za nafto pri zvezni gospodarski zbornici. Služil pa

naj bi istočasno tudi kot prispevek za medrepubliški dogovor o politiki cen. Stališča vsebujejo več točk, na podlagi katerih je sprejel tudi nekatere sklepe, ki se nanašajo na določitev cen za posamezne enote energije (din/Gcal).

Nadalje je upravni odbor tega združenja govoril še o bodoči izgradnji energetskih objektov, ki obsegajo zgraditev plinsko-parnega agregata v Bretnici (60 MW), obnova HE Fala (17 MW) in črpalni agregat v HE Moste (10 MW). V programu pa imajo zgraditev nekaterih novih daljnovodov ter razdelilnih transformatorskih postaj. Govorili so tudi o dobavah električne energije iz BiH, o pomislekih, ki jih imajo nekateri ljudje zaradi nameravane gradnje TE Šoštanj IV in nuklearne elektrarne Krško, glede na varstvo človekovega okolja. Združenje je zavrnilo tak način prikazovanja neresničnih in strokovno neutemeljenih situacij. Ugotovilo pa je tudi, da premogovniki še vedno

Hrastnik skozi desetletja

V začetku leta 1973 je izšla zelo obsežna knjiga »Hrastnik skozi desetletja«, ko jo je napisal Stanko Brečko iz Hrastnika. Izšla je v nakladi 1000 izvodov, založila pa jo je Temeljna kulturna skupnost Hrastnik. V knjigi so objavljeni številni avtentični podatki o razvoju Hrastnika v preteklih stoletjih in desetletjih, zelo zanimivi pa so podatki o razvoju Hrastnika od leta 1945 dalje. Poseben poudarek daje knjiga razvoju delavskega gibanja, narodnoosvobodilnemu boju, pa tudi povojnemu razvoju.

Odličja Svobod

ZKPO Slovenije je 5. 2. 1973 prvokrat podelila ob svoji 25-letnici obstoja, odličja tistim tovarišem, ki so s svojim delom prispevali k razvoju in bogatitvi kulturno-prosvetne dejavnosti v Sloveniji. Ta odličja imajo večji pomen kot dosedanje značke Svobod, oziroma Gallusove in Linhartove plakete.

Zlato odličje je prejelo 13, srebrno pa 25 kulturno-prosvetnih delavcev v Sloveniji in zamejstvu. Podelil jih je predsednik ZKPO Slovenije Ivo Tavčar, Janez Vipotnik pa je imel kot predsednik republiške konference SZDL krajši govor. Iz Zasavja so prejeli ta odličja: z zlatim listom, Pavle Kovač iz Trbovelj, s srebrnim listom pa Viktor Malovrh iz Hrastnika, Stane Šuštar iz Trbovelj ter Milan Vidic iz Zagorja.

Dopolnitev samoupravnega sporazuma

Verifikacijska komisija pri republiškem sekretariatu za delo, je z odločbo z dne 15. 2. 1973 potrdila dopolnitve in spremembe samoupravnega sporazuma o merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov, s področja dejavnosti rudnikov Slovenije. Odločba je bila vpisana v register samoupravnih sporazumov. K dopolnitvi je dal svoje soglasje tudi republiški odbor sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije.

Priznanje Rdečega križa

Tovariš Slavo Šentjurg, varnostni tehnik, je 2. 2. 1973 prejel v Ljubljani s strani republiškega odbora Rdečega križa Slovenije, diplomu za posebne zasluge pri organiziranju krvodajalstva v naši republiki.

Razgovor na Izvršnem svetu SRS

Dne 12. 2. 1973 se je udeležil razgovora pri predsedniku Izvršnega sveta SR Slovenije, inž. Andreju Marincu, glavni direktor ZPT, Albert Ivančič, dipl. inž. rud., skupno s predsednikom skupščine občine Zagorje o/S., Branetom Vipotnikom ter tovarišema Janezom Knezom, direktorjem IGM in Francem Zrnecem, direktorjem GIP Beton. Predsednika Izvršnega sveta so seznanili s problematiko nadaljnega rudarjenja na področju Zagorja in s predvidenimi načrti glede bodočega zaposlovanja rudarjev po ukinitvi obratovanja na sedanjem obratu Kisovec. Predsednik inž. Marinc je pokazal za problematiko, ki nastopa s tem v zvezi pri ZPT in v Zagorju, vse razumevanje.

Nov inšpektor

V dneh 13. in 14. 2. 1972 je bil na obisku pri ZPT, pri pregledu delovnega načrta, doseđanji republiški rudarski inšpektor Svetožar Žebre, dipl. inž. rud., ki je bil odgovoren za inšpekcijske preglede našega podjetja. Koncem februarja tl. pa je odšel za rudarskega svetovalca k vladi republike Gane v Afriki.

Za novega republiškega rudarskega inšpektorja, ki bo odselej odgovoren za naše podjetje, je bil imenovan Franc Jurman, dipl. inž. rud. Želimo mu, da bi z uspehom in v dobrobit nas vseh opravljal svoje delo. Prav tako pa želimo vso srečo pri izvajanju delovnih nalog do sedanjemu inšpektorju Svetožarju Žebretu, dipl. inž. rud., na novem področju.

niso dobili ustreznih kreditov za izvajanje modernizacije in mehanizacije. S tem pa seveda podaljšujejo neprimerne delovne pogoje rudarjev in trajanje slabih pogojev gospodarjenja v naših premogovnikih. Zavaljo tega obstaja nevarnost, da premogovniki ne bodo mogli zadostiti povečanim potrebam obstoječih termoelektrarn, pa tudi ne ostalim porabnikom premoga. Kot posledica tega se pojavlja splošno pomanjkanje energije. Sklenil je, da bo na

pristojskih mestih posredoval realizacijo že sprejetih odločitev o kreditiranju modernizacije in mehanizacije rudnika Velenje, rudnika Kanižarica in Zasavskih premogovnikov. Na upravnem odboru tega združenja je bilo govora še o preskrbi z energetskimi plini, nameravani gradnji rafinerij in oskrbi Slovenije z naftnimi derivati, nadalje o težki energetski situaciji v Sloveniji zaradi pogostih redukcij oziroma električne energije, pomanjkanju premoga ipd.

Dohodki za pokojninsko osnovo

Za izračun pokojninske osnove se štejejo osebni dohodki, ki jih je zavarovanec dobil za svoje delovne uspehe z delom v polnem delovnem času na svojem delovnem mestu, in sicer za svoje tekoče in minulo delo po osnovah in merilih, ki jih organizacija določi v splošnem aktu o delitvi osebnih dohodkov delavcev. Za to, kateri dohodki se štejejo za osebne dohodke, je pristojen splošni akt organizacije o delitvi osebnih dohodkov. Vendar so pri tem nekatere pomembne omejitve. Za pokojninsko osnovo se štejejo samo tisti osebni dohodki, ki jih je delavec dosegel z delom v polnem delovnem času, torej v rednem delovnem času. To je osnovno načelo. Vendar se na določen način šteje za izračun pokojninske osnove tudi osebni dohodek, ki ga je delavec dobil za svoje delo v času, ko je bil po zakonu dolžan delati dalj kot poln delovni čas. Prav tako pa tudi osebni dohodek za delo z nepolnim delovnim časom.

Kateri delovni čas se šteje za poln delovni čas, določa temeljni zakon o delovnih razmerjih. Delavec ima po 37. členu omenjenega zakona pravico do delovnega časa 42 ur v tednu, če ni s posebnim predpisom dolo-

čen še krajši delovni čas. Delavca nihče ne sme siliti, da bi delal dalj časa, razen v primerih, ki so določeni v 44. in 46. členu, in sicer če zadene delovno organizacijo nesreča ali se takšna nesreča neposredno pričakuje, vendar samo toliko, da se rešijo človeška življenja ali obvarujejo materialna sredstva. Razen tega je delavec dolžan delati dalj kot poln delovni čas, kadar je nujno, da se začeto delo nadaljuje, ker bi prekinitve povzročila precejšnjo materialno škodo ali spravila v nevarnost življenje in zdravje občanov, ali da se prepreči kvarjenje surovin ali materiala ali odvrne okvara na delovnih sredstvih. Delo, daljše od polnega delovnega časa, sme organizacija vpeljati samo v skladu s svojim statutom, ki pa mora biti v skladu z zakonom. Za delo, daljše od polnega delovnega časa, se v določenih primerih oziroma okoliščinah šteje tudi delovni čas, ki je sestavljen iz časa dejanskega dela in časa obvezne navzočnosti delavca na delovnem mestu, če terja od delavca določeno delovno aktivnost. Tudi takšna delovna mesta in trajanje obvezne navzočnosti morajo biti določena v statutu ali drugem splošnem aktu organizacije,

prav tako pa tudi merila, po katerih se delovna aktivnost delavca med obvezno navzočnostjo preračunava na ure dejanskega dela za odmerjanje delavčevih pravic iz delovnega časa. Ne more se torej praviloma ves čas obvezne navzočnosti šteti za podaljšan delovni čas, ampak mora biti štetje takšne obvezne navzočnosti za delo, daljše od polnega delovnega časa, odvisno od dejanske delovne aktivnosti med obvezno navzočnostjo.

Samo kadar bo delo, ki je daljše od polnega delovnega časa, delavcu odrejeno v skladu z omenjenimi zakonskimi določbami, bo mogoče osebni dohodek, dosežen v podaljšanem delovnem času všteti v pokojninsko osnovo. Osebni dohodek, ki ga delavec doseže v tako imenovanem »nadurnem« delu, ko je tako delo potrebno, da se doseže proizvodni program, odpravijo zaostanki in podobno, se torej ne more všteti v pokojninsko osnovo.

Osebni dohodek, ki ga je delavec dobil za delo, ko je bil po zakonu dolžan delati dalj kot poln delovni čas, in za delo z nepolnim delovnim časom se za vštevanje v pokojninsko osnovo preračuna na poln delovni čas. To pa se opravi tako, da se skupni znesek osebnega dohodka, ki ga je delavec prejel v enem letu zavarovanja, deli s številom ur, ki jih je delavec prebil na delu s polnim, daljšim od polnega ali krajšim od polnega delovnega časa; tako dobljeni znesek pa se pomnoži s številom ur polnega delovnega časa v teku leta zavarovanja v zadevni organizaciji. Na enak način se na poln delovni čas preračuna osebni dohodek delavcu, ki je zaposlen v več organizacijah in je skupaj delal več kot poln delovni čas.

Posebej je določeno, kako se izračuna osebni dohodek za izračun pokojninske osnove, kadar se delavčev osebni dohodek ugotavlja skupaj s potnimi in drugimi stroški; tu so mišljene zlasti provizije trgovskih potnikov, zavarovalnih agentov in podobnih delavcev. Pri takšnih

skupnih osebnih dohodkih se najprej odbijejo potni in drugi stroški, tako »očiščeni« osebni dohodek je podlaga za izračun pokojninske osnove, če ne presega zneska, ki je s pravilnikom o delitvi osebnih dohodkov določen kot najvišji osebni dohodek v organizacijski enoti, v kateri tak delavec dela. Če presega znesek najvišjega osebnega dohodka v organizacijski enoti, se všteje v pokojninsko osnovo ta najvišji osebni dohodek.

Kateri osebni dohodki se v nobenem primeru ne všteta v pokojninsko osnovo? Takšni osebni dohodki oziroma prejemi so: razni potni stroški, prejemi v naravi, če ni s posebnimi predpisi izrecno določeno, da je prejemek v naravi sestavni del osebnega dohodka; prejemi, ki ne izvirajo neposredno iz delovnega uspeha, kot npr.: nagrade za redno prihajanje na delo ipd.; posamezne nagrade za dela izven delavčevega rednega dela kot za dopolnilno delo ipd.; zneski, ki jih je delavec prejel mimo osnov in meril, določenih v splošnem aktu organizacije. V pokojninsko osnovo se tudi ne šteje znesek, ki bi ga delavec dobil prav zaradi upokojitve ali priprave na upokojitve — mimo splošnih tu organizacije. Če bi splošni akt organizacije določal posebne nagrade ali »dodatke«, ki osnov in meril v splošnem akimajo očitno namen, dati tistim, ki so pred upokojitvijo, več, kot ostalim delavcem po splošnih osnovah in merilih, bi se takšni ne mogli všteti v pokojninsko osnovo.

Delavcem, ki so jih naše organizacije poslale na delo v tujino (detaširani delavci), se upošteva za pokojninsko osnovo njihov celotni osebni dohodek, ki so ga prejeli v domači ali tuji valuti, določen pa je za te delavce najmanjši znesek, za katerega morajo biti zavarovani glede na kvalifikacijsko skupino njihovega dela. Sicer pa se za te delavce uporabljajo splošna načela o vštevanju osebnih dohodkov v pokojninsko osnovo.

Nova imenovanja

Osrednji delavski svet ZPT je na svojem zasedanju, dne 27. 2. 1973, imenoval na predlog razpisne komisije, na temelju splošnih in notranjih predpisov, novega direktorja rudnika Trbovlje. Na to delovno mesto je bil za radobje od 1. 3. 1973 do 28. 2. 1977, imenovan Matija Ušeničnik, dipl. inž. rud., dose-danji vršilec dolžnosti direktorja rudnika Trbovlje. Po statutarnih določilih je direktor rudnika hkrati tudi tehniški vodja rudnika.

Odbor za zaposlovanje in izobraževanje ZPT pa je na svoji seji 20. 3. 1973, imenoval na podlagi predhodnega razpisa, novega glavnega revizorja. Dosedanji glavni revizor Stane Ačkun je z 31. 3. 1973 odšel v pokoj, s 1. 4. 1973 pa je bil imenovan na to delovno mesto Miloš Dolinar, dosedanji vodja gospodarskega oddelka rudnika Trbovlje.

Novi instrumenti za delavsko godbo

Delavska godba Zagorje, odslej se imenuje delavski pihalni orkester Zagorje, je pričel z akcijo za zbiranje finančnih sredstev za nakup novih instrumentov. Ti bodo stali 225.000,00 din. Nazadnje so jih nabavili v letu 1951. Takrat jih je nabavil za potrebe te godbe, rudnik Zagorje. Običajna doba trajanja uporabnosti teh instrumentov je 15 let. Godbeniki bodo prispevali sami 60.000,00 din, za preostali znesek pa računajo na pomoč občine in drugih delovnih organizacij. V letošnjem letu računajo, da bodo nastopili v maju na kmečki ohceti v Ljubljani, na conski reviji v Kranju ter na republiški reviji v Kopru.

Do leta 1961 se je godba imenovala rudarska godba. Od leta 1956 do 1970 se je imenovala delavska godba, odslej pa, kot smo že navedli, se imenuje delavski pihalni orkester. Godbi so se namreč priključili v zadnjem obdobju tudi gojenci glasbene šole Zagorje.

Razdelitev pomoči prizadetim po poplavah

V preteklem letu smo tudi člani kolektiva ZPT prispevali po 1 % od svojih osebnih dohodkov, namensko v solidarnostni sklad za pomoč v poplavah prizadetim v severovzhodni Sloveniji. V tem skladu se je nabralo skupno 21.083.453,00 din, to je nekoliko več kot je bilo sprva predvideno. Ta znesek pa je bil uporabljen za naslednje namene: za regresiranje nabave semen 7.564.805,00 din (to pomoč je dobilo 17.481 kmetovalcev), za škodo na komunalnih objektih, tj. za ceste, kanalizacije, vodovod, mostove in zgradbe je bilo porabljenih 8.310.000,00 din, za delno kritje škode gospodarskim organizacijam 4.140.000,00 din in za ureditev nasipov, regulacijo rek in potokov 1.068.648,00 din. Vsa zbrana sredstva, ki so jih prispevali občani širom Slovenije, so bila porabljena strogo namensko.

Problematika rudnika Zagorje

Dne 5. aprila 1973 je potekal na upravi ZPT sestanek predstavnikov delovnih enot in družbeno-političnih organizacij ZPT, na katerem so govorili o splošnih pogojih poslovanja in pogojih proizvodnje na rudniku Zagorje. Podana pa je bila tudi informacija o dosedanjih akcijah v zvezi s preusmeritvijo proizvodnje zaradi ukinitve obrata Kisovec z namenom, da navzoči sprejmejo določena stališča glede nadaljnega urejanja te problematike. Ob koncu sestanka je bilo sprejetih več stališč, ki se nanašajo na izdelavo projekta za ukinitve jamske proizvodnje na obratu Kisovec, izdelavo analize, razgovor s člani kolektiva obrata Kisovec, o poteku akcije s sodelovanjem družbeno-političnih organizacij in občinskih organov, o preprečevanju fluktuacije zaposlenih na zagorskem območju ter o možnostih uporabe hidravličnega podporja v jami Kotredež.

Seveda pa znesek osebnega dohodka, ki se všteva v pokojninsko osnovo, ne sme presehati najvišjega, zneska osebnega dohodka, ki je za skupino del, na katerih je delavec delal, določen kot najvišji osebni dohodek, ki ga je mogoče še šteti v pokojninsko osnovo. Če presega ta znesek, se za pokojninsko osnovo upošteva samo zne-

sek najvišjega osebnega dohodka v ustrezni skupini.

Za zavarovance, ki ne prejemajo osebnega dohodka, se pokojninska osnova, če ni za posamezne vrste zavarovancev izrecno drugače določeno, izračuna po zavarovalni osnovi, za katero so bili zavarovani in po kateri so plačevali prispevek.

J. E.

Valorizacijski količnik za preračunavanje osebnih dohodkov iz preteklih let

Pokojninsko osnovo tvori poprečne osebnih dohodkov, doseženih v zadnjih 10. letih zavarovanja. Tako določa statut skupnosti invalidskega in pokojninskega zavarovanja v Sloveniji, ki je začel veljati 1. I. letos. Toda dokler od 1. I. 1966 dalje ne bo izpolnjeno desetletno razdobje, bodo pristojne službe izračunavale pokojninsko osnovo na podlagi osebnih dohodkov v tolikšnem številu let zavarovanja, kolikor jih bo imel zavarovanec po 1. januarju 1966.

Če bi se togo držali določbe statuta, potem bi zadostovali le valorizacijski količniki od leta 1966 dalje. Toda zavarovanci lahko do konca leta 1973 uveljavijo pokojnino po prejšnjih predpisih, pod pogojem, da so izpolnili pogoje temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju, oziroma temeljnega zakona o invalidskem zavarovanju do konca leta 1972. In ker je tako, je bilo treba valorizacijske količnike določiti od leta 1966 dalje, torej od tedaj, ko se lahko po ZZPZ, sicer v izjemnih primerih, za izračun pokojninske osnove upoštevajo osebni dohodki.

Statistični podatki kažejo, da so se na območju Slovenije poprečni mesečni zneski osebnih dohodkov v zadnjih letih gibali takole: leta 1961 — 272 din, 1962 — 300 din, leta 1963 — 357 din, leta 1964 — 472, leta 1965 — 623 din, leta 1966 842, leta 1967 — 910, leta 1968 — 997, leta 1969 — 1148, leta 1970 — 1376, leta 1971 — 1643 in lani 1935 din.

Ob takšnih gibanjih poprečnih mesečnih zneskov osebnih dohodkov je skupščina skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji določila, da se osebni dohodki iz prejšnjih let, ki se štejejo v pokojninsko osnovo, preračunajo na raven osebnih dohodkov v letu 1972 tako, da se za osebni dohodek, dosežen v letu 1961, uporabi količnik 711,4; za OD v letu 1962 količnik 645; za leto 1963 — 542; leto 1964 — 410, leto 1965 — 310,6; leto 1966 — 234,8; leto 1967 — 212,6; leto 1968 — 194,1; leta 1969 — 168,6; leto 1970 — 140,6 in za osebni dohodek, dosežen v letu 1971, količnik 117,8.

S. V.

(Gospodarski vestnik, 25/73)

Ustanovna skupščina kluba zdravljenih alkoholikov

Dne 10. marca 1973 je bila ustanovna skupščina kluba zdravljenih alkoholikov Trbovlje-rudnik. Klub je ustanovilo devet, po sodobni metodi zdravljenih alkoholikov, štirje opazovalci ter osem svojcev. Tako je klub zdravljenih alkoholikov Trbovlje-rudnik, postal formalno pravna družbena organizacija, njen ustanovitelj pa je Združenje klubov zdravljenih alkoholikov SRS, s sedežem v Škofljici.

Po uspešni ustanovitvi in delovanju kluba zdravljenih alkoholikov Trbovlje I., ki je bil ustanovljen kot enaintrideseti po vrsti v Sloveniji, dne 26. 10. 1971, smo v letošnjem letu uspeli ustanoviti še enega oziroma petinsedemdesetega v Sloveniji in drugega v Trbovljah.

Nastanek kluba zdravljenih alkoholikov Trbovlje-rudnik je pravzaprav rezultat dobro začrtanega in smotrnega dela v klubu Trbovlje I., katerega člani-ustanovitelji so bili tudi člani novoustanovljenega kluba.

Do ustanovne skupščine kluba zdravljenih alkoholikov Trbovlje-rudnik je prišlo iz več razlogov. Eden poglobitnih je bil ta, da se je članstvo v matičnem klubu tako pomnožilo, da je bilo normalno metodično terapevtsko delo v njem že skoraj onemogočeno. Upoštevati je namreč treba, da ima klub lahko največ 25 članov, če jih je več, je normalno delo že otežkočeno, posebej še, če klub ne razpolaga s popolnim terapevtskim teamom. V zadnjem času je bilo v klubu Trbovlje I., včlanjenih že 60 zdravljenih alkoholikov in razumljivo je, da je bilo vsako nadaljnje delo precej otežkočeno. Teh 60 ljudi pa je preobremenjevalo terapevtski team, ki je bil poleg vsega pogosto tudi nepopoln.

Člani kluba Trbovlje-rudnik so nekaj časa delovali kot samostojna skupina v matičnem klubu. V tem času so s svojim

delom dokazali, da so sposobni delovati kot samostojen klub. Svoje sposobnosti so dokazali ti člani z nekaterimi akcijami, ki so bistvenega pomena takrat, ko se odloča, če je določena skupina te populacije sposobna formirati ali organizirati določeno dejavnost. Ustanovitev kluba pa so narekovali tudi nekateri drugi razlogi. Prav gotovo je eden osnovnih, ne tako majhno število po alkoholu prizadetih ljudi v enotah ZPT in torej tudi v enotah na področju Zasavskih premogovnikov v Trbovljah. Ti ljudje so člani našega kolektiva, so naši sodelavci in jim moramo pomagati in ne dopustiti, da pred našimi očmi propadajo. Drugi razlog za ustanovitev lastnega kluba je prav gotovo lažje medsebojno sporazumevanje zaradi stanovskega tovariša in ne nazadnje tudi dejstvo, da sposobnosti posameznika pridejo bolj do izraza v majhni skupini kot v veliki, v tej organizaciji pa je to osnovnega pomena.

Kaj je klub zdravljenih alkoholikov?

Klub zdravljenih alkoholikov je družbena organizacija, ki združuje »zdravljene alkoholike« z namenom, da si tako združeni in organizirani z medsebojno pomočjo na rednih sestankih, in tudi izven teh, pomagajo utrjevati abstinenco, da bi tako lahko redno delali, bili sposobni z delom ustvarjati sredstva za preživljanje sebe in svojih družin ter tako živeti normalno, človeka vredno življenje. Organizirajo in združujejo se v klubih zato, ker si alkoholik poleg dobre volje ne more sam pomagati — potrebuje pomoč drugih.

Glavne naloge pa so začrtane v klubskem statutu ali pravilniku, med katerimi so tudi naslednje:

Industrijska cesta na Gvidi

Znano je, da rudnik Trbovlje že dalje časa pripravlja odpiranje premogovnega sloja v Karolina polju, na področju sedanje Neže. Da ne bi prišlo do jamskega ognja in da bi s tem v zvezi preprečili dostop zraka v jamske prostore skozi zemeljske razpoke na površini, je treba do sredine tega leta za polniti obstoječi prostor bivšega površinskega kopa na Neži s plastičnim materialom, tj. z jalovino. Iz tega razloga je naše podjetje predlagalo pristojnim organom na občini Trbovlje, da dovolijo prevažati jalovino od jaška III mimo Gvide ter bivšega vzhodnega obrata do Partizanske ceste in nato mimo Kolonije 1. maja do Neže. Svet za urbanizem, gradbeništvo, komunalne in stanovanjske zadeve občinske skupščine Trbovlje, je naš predlog upošteval in sklenil, da se z veljavnostjo od 21. 2. 1973 dalje, smatra cesta na odseku Gvido—Ribnik do priključka na Partizansko cesto in del ceste IV. reda Šuštarjeva kolonija, na odseku križišča Šuštarjeva kolonija pri Ameršku do Ribnika, za industrijsko cesto. Seveda pa je ta Svet postavil pogoj, da mora naše podjetje cestišče vzdrževati in urejevati, in da bo nosilo odgovornost za vse eventualne škode, ki bi nastale na zgradbah in drugih objektih na tej relaciji (vodovod, kanalizacija, ipd.). Hkrati pa je bil dosežen sporazum s Komunalo Trbovlje, da se z veljavnostjo od 17. 3. 1973 dalje, odlagališče na Neži, preda ZPT - rudniku Trbovlje. Seveda pa bo Komunala še naprej odlagala odpadke in smeti na tem območju.

Obnova rudniških gozdov

Vsako rudarsko podjetje je dolžno po rudarskih predpisih obnavljati zemljišča, ki so bila svoječasnno eksploatirana. Tako tudi naše podjetje že vrsto let izvaja razne pogozdovalne akcije, da bi na ta način obnovili rudniške gozdove in da bi oze-

lenili posamezne rudniške površine, predvsem še sipine. V letošnjem letu je bilo zasajenih od konca marca do sredine aprila skupno 20.250 sadik smreke in rdečega bora, od tega na področju Hrastnika 1.700 sadik bora in 4.000 smreke, na področju Trbovelj 4.300 sadik bora in na področju Zagorja 6.250 sadik smreke in 4.000 sadik bora. Od celokupne količine je stavilo gozdno gospodarstvo nam na razpolago 6.250 sadik bora in smreke, medtem ko jih je 14.000 nabavilo naše podjetje samo.

Izvolitev svetov gradbišč v ZRN

Sredi februarja 1973 so se mudili na deloviščih obrata za specialna rudarska dela v ZR Nemčiji, trije naši sodelavci: Jože Zorčič, inž., namestnik glavnega direktorja, Marko Podkoritnik, predstavnik rudniškega odbora sindikata rudarjev pri ZPT in Ivo Zupan, vodja gospodarskega oddelka OSRD.

V času svojega potovanja so opravili pomembno nalogo. Izvedli so več sestankov z našimi sodelavci, na katerih so razčistili mnoga sporna vprašanja. Sodelovali pa so tudi pri ustanovitvi prvih svetov gradbišč na inozemskih deloviščih. Tako je bil ustanovljen 17. 2. 1973 svet gradbišča OSRD v Ibbenbürenu, dne 18. 2. 1973 pa v Dortmundu-Kurl.

Za člane sveta gradbišč OSRD v Ibbenbürenu so bili izvoljeni: Cilinšek Norbert, Nebič Nesib, Jurkovič Stane, Holešek Karel, Kranjc Rudi, Acimovič Najdam, Jovanovič Mišodrag, Radovanovič Mitar, Mitrovič Dragan, Kamenčič Adam in Žibert Anton. Predsednik je Cilinšek Norbert. Za člane sveta gradbišča v Kurlu, so bili na tajnih volitvah izvoljeni: Rajkovič Rajko, Slapšak Stane, Urlep Gvido, Podkoritnik Miha, Lebeničnik Rudolf, Jug Franc in Borštinar Ivan. Predsednik je Slapšak Stane.

— zdravljenje alkoholikov s skupinskimi metodami dela in skrb za njihovo družbeno, poklicno in zdravstveno rehabilitacijo,

— klub združuje »zdravljene alkoholike«, da si z medsebojno pomočjo pomagajo pri lastnem zdravljenju,

— nudi pomoč svojim članom pri odkrivanju in odpravljanju vzrokov alkoholizma ter pomoč pri urejanju neugodnih družinskih razmer,

— posveča posebno pozornost novim članom ter onim, ki so ponovno zašli v alkoholizem,

— skrbi za vključevanje, oziroma čim hitrejšo vračanje zdravljenih alkoholikov-članov na delo,

nudi pomoč pri urejanju delovnih odnosov in pomaga pri iskanju zaposlitve svojim članom,

— vključuje med svoje člane tudi svojce alkoholika in si jih prizadeva aktivirati pri odpravljanju temeljnih nalog kluba,

— daje pobudo in pomoč pri ustanavljanju drugih klubov,

— organizira posvetovanja in predavanja s področja alkoholizma in mentalne higijene,

— organizira različne oblike družabnega življenja kot nadomestilo za z alkoholizmom izgubljeni čas,

— tesno sodeluje z delovnimi organizacijami, ki zaposlujejo zdravljene alkoholike-člane kluba,

— predlaga in ureja pogoje za zdravljenje svojih članov v ambulantah, bolnišnicah ali na domu.

Naštel sem le nekaj bistvenih nalog, ki jih mora izvajati vsak klub, če želi normalno delovati. Te naloge člani kluba Trbovlje-rudnik tudi izvajajo, ker se zavedajo, da je edino z aktivnim delom mogoče vztrajati v abstinenci.

Poleg naštetih pa je še vrsta drugih nalog, ki se v glavnem nanašajo na organizacijo, na sodelovanje z drugimi in podobno.

Klub, ki smo ga ustanovili, torej ni samemu sebi namen. Za svoje delo oziroma dejavnost ima jasno začrtan bogat program dela, ki se v glavnem nanaša na skrb za zdravstveno stanje delavca, občana. Želi odpraviti motnje, povzročene zaradi alkoholizma, in pomagati alkoholika postaviti v normalno družbeno življenje, oziroma mu pomagati, da postane tak, kot je bil pred tem.

O klubu zdravljenih alkoholikov Trbovlje-rudnik bomo še pisali, vednar bi rad ob zaključku povedal še tole:

ODPRTA KLUBU NOČ IN DAN SO VRATA... Tisti res maloštevilni, ki so že bili člani kluba, pa zaradi svoje slabosti niso vzdržali v abstinenci, naj klubu pomagajo in ne nasprotujejo.

Na člane kolektiva, ki ne vedo ničesar o alkoholizmu ali pa so sami že globoko v njem, apeliramo, da ne zavajajo članov klubov, če jim sami niso voljni ali jim ne znajo pomagati.

Martin Kralj

Povzetek novejših republiških in zveznih predpisov

V letošnjem letu je bilo v uradnih listih, najsi bodo zveznih ali republiških, objavljenih vrsta novih predpisov, med katerimi so za člane našega kolekti-

va verjetno najzanimivejši tle:

Statut skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SRS (Ur. list SRS, št. 1/73).

Statut, ki ga je sprejela skup-

ščina skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SRS, v glavnem povzema določila ustreznega zveznega in republiškega zakona. Najpomembnejša v statutu sprejeta novost je nov način izračunavanja pokojninske osnove. Po novem se osnova za odmero pokojnine izračuna na osnovi mesečnega povprečja osebnih dohodkov, ki jih je zavarovanec dobil za svoje tekoče in minulo delo v zadnjih desetih letih pred upokojitvijo, ali v katerihkoli zaporednih desetih letih zavarovanja po zavarovančevi izbiri (po starem je bila osnova za odmero pokojnine določena s povprečkom zaslužka zadnjih petih let). Pravico do starostne pokojnine pridobi zavarovanec oziroma zavarovanka, ko dopolni starosti **60** oziroma **55 let** in pokojninsko dobo **20 let**. Vsak, ki je dopolnil pokojninsko dobo 40 (moški) oz. 35 let (ženske), pridobi pravico do starostne pokojnine, ne glede na svojo starost. V pokojninsko dobo se vštevata tudi benificirana doba. Statut tudi ne pozna v prejšnjem zakonu priznane pravice do predčasne upokojitve. Predčasno se je mogoče upokojiti le na osnovi invalidnosti, s tem da mora zavarovanec izpolnjevati pogoje iz 62. člena statuta. Invalidska pokojnina se odmeri v odstotku od pokojninske osnove, ta pa se izračuna enako kot osnova za starostno pokojnino.

Pomembnejših drugih novosti statut ne prinaša.

Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o davkih občanov (Ur. list SRS, št. 3/73).

Najpomembnejša sprememba starega zakona o davkih občanov (Ur. list SRS, št. 7/72) je pri davkih na premoženje, zlasti pri davku na posest stavb. Davka so namreč začasno oproščeni le prvi lastniki novih stanovanjskih hiš, oziroma stanovanj in garaž in to le za dobo 10 let, (po starem 25 let). Doba 10 let se računa od prvega dne naslednjega meseca po izdaji uporabnega dovoljenja. Oprostitev se uveljavlja z vlogo pri davčnem organu občin-

ske skupščine. Oprostitev davka ne velja za stanovanjske prostore, ki se sezonsko ali občasno uporabljajo za počitek in oddih, in tudi ne za poslovne prostore, četudi so sestavni del stanovanjske stavbe. Od teh stavb je treba torej plačevati davek takoj po izdaji uporabnega dovoljenja.

Spremenjena so tudi določila o komisijah za ugotavljanje izvora premoženja, ki jih imenujejo občinske skupščine. Komisija spremlja in proučuje pojave nesorazmernega pridobivanja in porabe sredstev, opozarja na pojave, ki kažejo na to, da je bilo premoženje pridobljeno z davčnimi zatajitvami, drugimi kaznivimi dejanji in drugimi kršitvami predpisov, opozarja pa tudi samoupravne organe na pojave ustvarjanja premoženja in pridobivanja dohodka, ki ne izvira iz dela in je v nasprotju s socialističnimi moralnimi načeli. Komisija lahko zahteva od vsakega, za katerega razpolaga s podatki, da ima premoženje ali razpolaga s sredstvi, oziroma troši sredstva, ki so znatno večja od dohodkov, ki bi mu lahko ostali po plačilu davkov, da ji v določenem roku predloži podatke o svojem premoženju in potrošnji ter o svojih dohodkih. Poleg tega se lahko v posebnem postopku razišče izvor premoženja, sredstev in porabe za obdobje zadnjih desetih let. Prav tako lahko občinska skupščina predpiše, da so občani, pod določenimi pogoji, dolžni predložiti komisiji podatke o svojem premoženju in načinu njegove pridobitve.

Zakon o samoprispevku (Ur. list SRS, št. 3/73) pravi, da občani s samoprispevkom prispevajo sredstva za ustvarjanje in izboljševanje pogojev za zadovoljevanje svojih skupnih potreb v krajevni skupnosti oziroma v občini. Tako zbrana sredstva se smejo uporabiti le za namene, za katere je bil samoprispevek uveden. Samoprispevek se lahko uvede, če se občani na ustreznem območju z referendumom vnaprej izrečejo za njegovo uvedbo. Referen-

dum uspe, če pozitivno glasuje večina volilcev. Samoprispevek se lahko uvede največ za dobo petih let, občanom pa mora biti vseskozi omogočen neposreden in trajen nadzor nad zbiranjem in uporabo s samoprispevkom zbranih sredstev.

Sklep o mejnem znesku najnižjih pokojninskih prejemkov (Uradni list SRS, št. 7/73).

Po tem sklepu znaša najnižja pokojnina od 1. 1. 1973 dalje 833,00 din, uporablja pa se za odmero varstvenega dodatka k pokojninam, uveljavljenim od 1. 1. 1973 in za odmero istega dodatka k pokojninam, uveljavljenim po predpisih veljavnih do 31. 12. 1972.

Sklep o premoženjskih pogojih za priznanje varstvenega dodatka (Ur. list SRS, št. 7/73) pravi, da ima upokojenec pravico do varstvenega dodatka k pokojnini, če njegovi prispevki in davku zavezani dohodki skupaj z dohodki članov gospodinjstva ne presegajo 5.400,00 din letno na upokojenca in 2.700,00 din letno na posameznega člana gospodinjstva. Če prejema upokojenec poleg pokojnine iz jug. pokojninskega zavarovanja tudi pokojnino ali rento iz tujine, se pri ugotavljanju pravice do varstvenega dodatka zneska obeh pokojnin oziroma zneska pokojnine in rente, seštevata.

Sklep o višini dodatka za pomoč in postrežbo (Uradni list SRS, št. 7/73).

Dodatek za pomoč in postrežbo v višini 540,00 din na mesec gre starostnim, invalidskim in družinskim upokojencem, katerim je neogibno in stalno potrebna pomoč in postrežba drugega za opravljanje vseh osnovnih življenjskih potreb. Dodek v višini 464,00 din pa tistim upokojencem, katerim je potrebna pomoč in postrežba za opravljanje večine življenjskih potreb.

Sklep o najvišjem znesku pokojninske osnove (Uradni list SRS, št. 7/73).

Za pokojnine, ki bodo v letu 1973 uveljavljene po starih predpisih, ki so veljali od 31. 12. 1972, znaša najvišja pokoj-

ninska osnova 5.160,00 din.

Ker je z ustavnimi amandmaji v zvezi z zakonodajno dejavnostjo veliko pristojnosti prešlo na republike, je v uradnem listu SFRJ manj pomembnejših zadev, ki pa so v veliki večini gospodarsko regulatornega značaja.

1. Izšel je nov, zelo obširen pravilnik o tehničnih ukrepih za elektroenergetske instalacije v industriji (Uradni list št. 2/73). Zaradi čisto strokovnega značaja, se v njegovo obravnavo, vključno z vsebino, ne bom spuščal.

2. Odlok o prodaji blaga za devize v Jugoslaviji in o načinu razpolaganja s temi devizami (Uradni list SFRJ, št. 4/73).

Po tem odloku smejo pooblaščenec trgovske OZD prodajati v notranjem prometu industrijsko blago tujim fizičnim osebam in jug. državljanom, ki so na začasnem delu v tujini, tudi za devize. Za industrijsko blago se ne štejejo živila, tobakni izdelki ter tekoča goriva in maziva. Pri nakupu se morajo tuje fizične osebe izkazati s potno listino, jugoslovanski državljanji, ki so na začasnem delu v tujini, pa z dovoljenjem za bivanje v tujini in dokazilom o tamkajšnji zaposlitvi.

Proizvajalne organizacije združenega dela, ki proizvajajo osebne avtomobile, tovornjake, motorna kolesa, mopede, kolesa, čolne, motorje za čolne, počitniške hišice na kolesih, magnetofone in podobno, smejo te svoje izdelke prodajati domačim fizičnim osebam, če jih te plačujejo z deviznih računov ali z nakazilom iz tujine. Tako trgovske, kot proizvajalne OZD smejo 20 % deviz, ki jih dosežejo s prodajo blaga v Jugoslaviji, uporabljati po 39. členu zakona o deviznem poslovanju.

3. Izšel je tudi pravilnik o tehničnih ukrepih za prevoz s transporterji v rudarstvu (Uradni list SFRJ, št. 5/73).

Pravilnik je zelo obsežen in podroben, je pa tudi čisto tehničnega značaja.

4. Popolnoma nov je tudi zakon o potnih listinah jugoslo-

vanskih državljanov (Uradni list SFRJ, št. 6/73).

Med drugimi določbami je tudi ta, ki pravi, da potne listine oz. vizume ne dobi, in da se veljavnost potne listine ne podaljša:

1. tistemu, zoper katerega je uvedena preiskava,

2. tistemu, ki mu je bila izrečena zaporna kazen daljša od treh mesecev, ne glede na pravnomočnost sodbe in vse dokler kazni ne prestane,

3. tistemu, od katerega je sodišče zahtevalo obljubo, da ne bo zapustil prebivališča,

4. tistemu, ki ni poravnal do družbeno-politične skupnosti ali do drugih oseb svojih zapadlih obveznosti,

5. tistemu, ki je med prebivanjem v tujini s svojo aktivnostjo povzročil škodo mednarodnim ali drugim interesom Jugoslavije in

6. tistemu, za kogar to zahtevajo interesi narodne obrambe.

5. Novitete prinaša tudi zakon o spremembah in dopolnitvah kazenskega zakonika (Uradni list SFRJ, št. 6/73).

Uvaja celo vrsto novih kaznivih dejanj, kot npr.: priznanje kapitulacije ali preprečevanje boja proti sovražniku, terorizem, zloraba samoupravljanja, opustitev izvršitve sodne odločbe, kršitev enotnosti jugoslovanskega trga, protipravna odtujitev in pridobitev družbenega premoženja, ugrabitev zrakoplova, ogrožanje varnosti leta zrakoplova in napad na uradno osebo, ki opravlja naloge varnosti.

Za vsa naštetá kazniva dejanja so zagrožene zelo stroge kazni. V istem uradnem listu je objavljena tudi sprememba zakona o kazenskem postopku in zakona o gospodarskih prestopkih, vendar pa so vse določbe procesnega značaja.

Drago Hribar, dipl. prav.

Počitniški dom v Novigradu

Osrednji delavski svet ZPT je že v preteklem letu namenil določena sredstva za zgraditev novega počitniškega doma v Novigradu v Istri, katerega gradnjo organizira počitniška skupnost Hrastnik ob sodelovanju občinskega sindikalnega sveta Hrastnik ter ostalih delovnih organizacij v Hrastniku.

Po podatkih občinskega sindikalnega sveta Hrastnik, ki nam jih je posredoval na našo željo, seznanjamo člane naše delovne skupnosti s potekom priprav na gradnjo samo.

Gradnja centralnega objekta počitniškega doma v Novigradu se nahaja v III. fazi. Gradnja ga na običajen način, torej ni montažnega značaja. Projekt je preskrbelo stanovanjsko podjetje Hrastnik, izvajalec pa je SGP Hrastnik. Centralni objekt bo imel kuhinjo, tri jedilnice s pomožnimi prostori. Dve jedil-

nici z zmogljivostjo za 150 oseb, sta namenjeni za letovanje članov počitniške skupnosti Hrastnik, ena jedilnica pa za potrebe društva prijateljev mladine Hrastnik. Nakup zemljišča, njegova ureditev in zgraditev centralnega objekta z opremo, financirajo zainteresirane delovne organizacije in društva po sprejetem ključu, na temelju števila ležišč. V primeru, če bodo delovne organizacije plačale povečani pripadajoči del za skupno financiranje nakupa in ureditev zemljišč ter zgraditev centralnega objekta in financiranje izgradnje temeljev za montažne počitniške hišice, bi SGP Hrastnik centralni objekt lahko uredil do pričetka počitniške sezone v letu 1973. Če pa bi posamezna podjetja še v letošnjem letu želela postaviti montažne hišice Marles na pripravljene te-

melje, bi se sporazumela s SGP Hrastnik o nakupu in montaži. Na ta način bi bilo možno letovati v Novigradu že v letošnjem letu. Celotni stroški za nakup in ureditev zemljišč, postavitev centralnega objekta in postavitev temeljev za montažne hišice (30) znašajo po predračnun 2,040.000,00 din V novozgrajenem počitniškem naselju v Novigradu bodo letovali člani počitniške skupnosti Hrastnik. Ta bo pripravila s sodelo-

vanjem svoje komisije za letovanje predlog režima vodenja in upravljanja ter vzdrževanja celotnega počitniškega naselja. Njena glavna naloga pa je, da zgradi objekt in omogoči letovanje, šele potem bo pristopila k reševanju naštetih problemov. Razumljivo pa je, da bo vsaka delovna organizacija pripadajoče število ležišč v tem domu, vsakokrat razdeljevala sama.

T. L.

Koliko stane Srečno?

Temeljna oblika obveščanja članov naše delovne skupnosti je glasilo Srečno, ki je pričelo izhajati 1. 7. 1965 pri takratnem rudniku Trbovlje-Hrastnik, kot ciklostirano glasilo IN-FORMATOR. Od integracije dalje, tj. od začetka leta 1968, pa je bilo ime tega glasila spremenjeno v Srečno, hkrati pa je ta časopis pričel izhajati v tiskani obliki. Vsako leto izide po 6 števil, tj. na vsake dva meseca po ena številka. Naklada časopisa je 3000 izvodov. Kot je znano, ureja časopis poseben uredniški odbor, ki ga vsakokrat v vsaki mandatni dobi določi odbor za informacije, tisk in propagando. Ta ima za vsako številko, pred in po izidu, seje, na katerih določi vrsto prispevkov, ki naj bodo objavljeni v naslednji številki, pred izidom pa pregleda celotno gradivo, ki naj bo objavljeno v naslednji številki.

V letu 1972 je bilo objavljenih v vseh šestih številkah 273 prispevkov, 113 fotografij, 23 skic oziroma diagramov ter dve celostranski križanki. Vse številke so vsebovale skupno 288 tiskanih strani oziroma 790 tipkanih strani. Prispevke je napisalo 108 piscev. Obseg glasila se je v letu 1972 v primerjavi z letom poprej nekoliko povečal. Povprečno je imela vsaka številka 47 tiskanih strani. Stroški za izdajanje časopisa

so v preteklem letu znašali za eno številko 5,45 din. V teh stroških so všteti stroški za tiskanje časopisa v tiskarni in honorarji za objavljene prispevke in fotografije. Tiskarski stroški so znašali za en izvod časopisa 4,36 din, honorarja pa 1,09 din.

V letošnjem letu so se stroški za tiskanje glasila Srečno povečali zaradi zvišanja tiskarskih storitev, tj. cen papirja itd.

Poleg glasila Srečno izdaja naše podjetje tudi ciklostirano glasilo - bilten. To je pričelo izhajati 28. 9. 1968. V letu 1972 je izšlo skupno 28 števil v 20.900 izvodih, na 148 tipkanih straneh. Naklada vsake številke pa je znašala 700 izvodov. Bilten razmnožuje podjetje na lastnem razmnoževalnem stroju.

Tako glasilo Srečno kot tudi bilten prejemajo člani kolektiva ZPT brezplačno. Izvedena anketa v preteklem letu pa je pokazala, da domala vsi člani kolektiva našega podjetja, redno prebirajo tako Srečno kot tudi bilten.

Rudarski šolski center ZPT pa izdaja glasilo Mladi rudar. V letu 1972 je izšlo dvakrat v nakladi 250 izvodov, na skupno 52 tipkanih straneh. Glasilo ureja uredniški odbor iz vrst gojencev RŠC, ob sodelovanju mentorjev.

T. L.

PREGLED športnih društev v Zasavju in njihov start leta 1973

Pod tem naslovom smo v zadnji številki glasila Srečno objavili podatke o športnih društvih in klubih v Zasavju ter njihov start v začetku leta 1973.

Podatke o delovanju športnih društev in klubov so nam posredovale občinske zveze za telesno kulturo vseh treh revirskih občin. Med temi podatki žal nismo zasledili podatkov o delovanju strelske družine »rudnik Hrastnik«.

Aktivni člani te družine so večinoma sami rudarji. Je ena najdelavnejših in uspešnih družin v Zasavju. Pionirji te družine so bili že desetkrat republiški prvaki in enkrat celo državni prvaki. Mladinci so tudi že osvojili naslov republiškega prvaka. Prav sedaj nosijo ta naslov. Članska ekipa je prav tako ena najboljših v Sloveniji. Vsako leto prireja ta družina v počastitev dneva žensk tekmovanja, ki se jih udeležuje preko sto žensk iz vse Slovenije.

Že nekaj let nazaj so strelci te družine uspešni tudi v tekmovanjih, ki jih organizira ROS in tudi v ostalih sindikalnih tekmovanjih, kar potrjujejo številni osvojeni pokali v društvenih vitrinah.

Aktivni člani, mladinci in pionirji, se marljivo pripravljajo za letošnja tekmovanja z željo, da ponovijo dosežene uspehe.

V Zagorju deluje tudi kegljaška sekcija Proletarec. Ta sekcija v minulem letu oziroma obdobju ni tekmovala zaradi dotrajanega kegljišča. Vestni člani in prijatelji tega lepega športa v Zagorju so si postavili za cilj, obnoviti kegljišče in ga u-sposobiti za tekmovanja. Poprijeli so za delo, žrtvovali precej ur prostovoljnega dela ter zgradili tristezno avtomatsko kegljišče in ga 3. marca letos predali svojemju namenu.

Ta objekt bo brez dvoma tudi v bodoče vsakodnevno prizorišče rekreacije delovnih ljudi in pripravljanje kegljačev Proletarca na tekmovanja.

Miro Šuštar

Nov trakt pri splošni bolnišnici

Dne 5. marca 1973, so pričeli s pripravljalnimi deli za zgraditev novega prizidka poleg obstoječega objekta splošne bolnišnice Trbovlje. Generalni izvajalec del je poslovno združenje RUDIS Trbovlje, gradbena dela izvaja SGP Zasavje v Trbovljah, projekt pa je pripravil Atelje za arhitekturo-AZA Ljubljana, projektant Marko Župančič, dipl. inž. arh. Dozidava poteka pod naslovom: »adaptacija in modernizacija splošne bolnišnice Trbovlje«. Investitor del je splošna bolnišnica Trbovlje.

Kot je znano, služi splošna bolnišnica v Trbovljah vsem občanom iz Hrastnika, Trbovelj, Zagorja, deloma Radeč, Litijske in drugih krajev. Ta bolnišnica ima že več desetletno tradicijo, saj je bila prva bolnišnica v Trbovljah zgrajena že 1876 leta. Ta objekt pa služi sedaj zdravstvenemu domu Trbovlje, pravijo pa mu »stara bolnica«. Današnjo splošno bolnico je zgradila v letu 1925 Bratovska skladnica za potrebe rudarjev. Seveda pa je splošna bolnišnica, predvsem

po zadnji svetovni vojni, postala v pravem pomenu besede splošna bolnišnica, ker je pričela zdraviti tudi ostale prebivalce Zasavja. Zavaljo tega so povečevali vsako leto le posteljni fond, vendar le na račun raznih utesnitev in notranjih prizidav. Šele v letu 1963 je bil zgrajen poseben otroški oddelek z 48 posteljami, ki zdravi otroke naših občanov iz vseh treh dolin. V letu 1970 je bila dokončana I. faza modernizacije in adaptacije osrednje zgradbe splošne bolnišnice, vendar tudi to ni zadoščalo za tolikšne potrebe. Zato je splošna bolnišnica v letu 1971 pripravila sanacijski program, katerega je potrdila skupščina občine Trbovlje, dne 3. 3. 1971. Do septembra istega leta pa je bil pripravljen tudi investicijski program z vso potrebno dokumentacijo, ki ga je potrdila nato tudi posebna komisija pri izvršnem svetu SRS. Na podlagi te dokumentacije je skupnost zdravstvenega zavarovanja delavcev Ljubljana, vključila tudi financiranje rekonstrukcije trboveljske splošne bolnišnice

v prispevno stopnjo na področju ljubljanske regije.

Predračunska vrednost del, ki so sedaj v teku, znaša 12.080.133,00 din, od tega prispeva skupnost zdravstvenega zavarovanja delavcev Ljubljana 8.685.461,00 din, splošna bolnišnica Trbovlje 3.290.000,00 din, ter delovne organizacije iz Zasavja 104.672,00 din. Adaptacijska oziroma rekonstrukcijska dela kot je razvidno, se ne bodo financirala iz krajevnega samoprispevka občanov.

K osrednjemu delu splošne bolnišnice bo gledano s ceste, prizidan na desni strani prizidek v dolžini 36 m. Število postelj se bo povečalo le za 7 napram sedanjemu številu. Po zgraditvi bodo vsi oddelki v bolnišnici šteli skupno 249 bolniških postelj. Z rekonstrukcijo nameravajo uvesti oziroma ustvariti običajne pogoje za razmestitev postelj tudi za enote, ki so danes nameščene v Zagorju. Predvideno je, da bi posamezni oddelki imeli tudi manjše število postelj. V spodnji etaži bo dobil nove prostore centralni laboratorij in fizioterapija. Vsi oddelki oziroma enote bodo povezane z novim stopniščem in dvigalom. Ti bodo v stari stavbi pridobili ob tem stopnišču nove sprejemne ambulante, od katerih bosta ginekološko-porodna in internistična, namenjeni tudi vsej specialistični ambulantni službi teh dejavnosti. Na ta način bo dosežena koncentracija teh služb z namenom, da bi lahko hitreje nudili specialistično ambulantno pomoč, bolnikom pa bo prikrajšana doba čakanja in hoja med ambulantami. Hkrati bodo zgradili tudi nov vhod in čakalnico za zunanje bolnike.

Upajmo, da bodo potekala dela po programu, da ne bo kakih večjih zadržkov, predvsem finančnega značaja ter da bi novozgrajeni prostori v čimvečji meri služili našemu geslu »zdravje vsakemu človeku«!

Pričetek gradnje desnega prizidka splošne bolnišnice v Trbovljah, na Volajevem travniku.

Foto M. C.

Referendum je uspel

Po sklepu občine Trbovlje je bil izveden v dneh 8. in 9. aprila 1973, referendum med občani Trbovelj, ki stalno prebivajo na območju te občine, o vnovični uvedbi večnamenskega krajevnega samopriskpevka. Prvi tak referendum je bil uspešno izveden že v letu 1968, po katerem smo občani plačevali do 30. aprila 1973, mesečno 0,5 % od netto osebnih dohodkov, namensko za graditev šolskih objektov. S temi sredstvi je bila zgrajena nova osnovna šola v Trbovljah ter telovadnica pri osnovni šoli Ivana Cankarja.

Referendum v aprilu 1973 pa je potekal v dveh krogih. Prvi krog tega referenduma je bil v nedeljo, 8. aprila 1973. Ta dan so glasovali »za« ali »proti« plačevanju prispevka občani-upokojenci, nezaposlene gospodinje, študentje, obrtniki itd. V ponedeljek, 9. aprila 1973 pa so glasovali vsi zaposleni v trboveljskih delovnih organizacijah. Občani so se odločali na glasovalnih mestih »za« ali »proti« uvedbi 1-% prispevka od vsakomesečnih netto osebnih dohodkov, z veljavnostjo od 1. maja 1973 do 30. aprila 1978. Zbrana sredstva gredo namensko za graditev nove osnovne šole na Leninovem trgu, tj. za zgraditev telovadnice, za razširitev gimnazijske zgradbe oziroma za povečanje števila učilnic (za potrebe gimnazije in ekonomske srednje šole), za zgraditev novega zdravstvenega doma in za razširitev oziroma povečanje vodovodnih zmogljivosti na področju občine Trbovlje.

Iz dobljenih podatkov lahko ugotovimo, da je referendum v celoti uspel. Na trinajstih glasovalnih mestih na področju delovnih enot Zasavskih premogovnikov v Trbovljah, je bilo vpisanih 1539 glasovalnih upravičencev. Od tega števila se jih je udeležilo referenduma 1317 ali 85,6 %. Od teh pa jih je glasovalo »za« uvedbo krajevnega samopriskpevka 990 ali

75,2 %, 296 ali 22,5 % jih je bilo proti, 31 oziroma 2,3 % pa je bilo neveljavnih glasovnic. Od skupnega števila vpisanih glasovalcev je glasovalo »za« uvedbo krajevnega samopriskpevka 64,3 %.

Podatki za celotno občinsko področje pa so naslednji: od skupnega števila vpisanih glasovalcev 13.609, se jih je glasovanja udeležilo 11.990 ali 88,1 %. Od teh pa jih je bilo 10.407 ali 86,8 % »za«, 1.429 ali 11,9 % proti, 154 ali 1,3 % glasovnic pa je bilo neveljavnih. Od skupnega števila vpisanih glasovalcev na področju občine Trbovlje, jih je 76,5 % glasovalo »za« krajevni samopriskpevek.

Vsi zaposleni bomo torej od

1. maja 1973 dalje prispevali po 1 % od netto mesečnih osebnih dohodkov, upokojenci od pokojnin po 0,5 %, kmetje bodo prispevali 2 % od katastrskega dohodka, obrtniki in podobni samostojni gospodarski dejavniki bodo prispevali po 2 % od davčne odmere, 10 % pa od letnega zneska storitev in obrti kot postranski poklic. Poleg tega bo občinska skupščina sklenila samoupravni dogovor z gospodarskimi organizacijami za plačevanje 1,5 % prispevka od narodnega dohodka, z negospodarskimi organizacijami pa 1,5 % od brutto osebnih dohodkov.

O porabi oziroma koriščenju zbranih sredstev bo vsako leto poročal upravni odbor sklada, katerega je imenovala občinska skupščina Trbovlje.

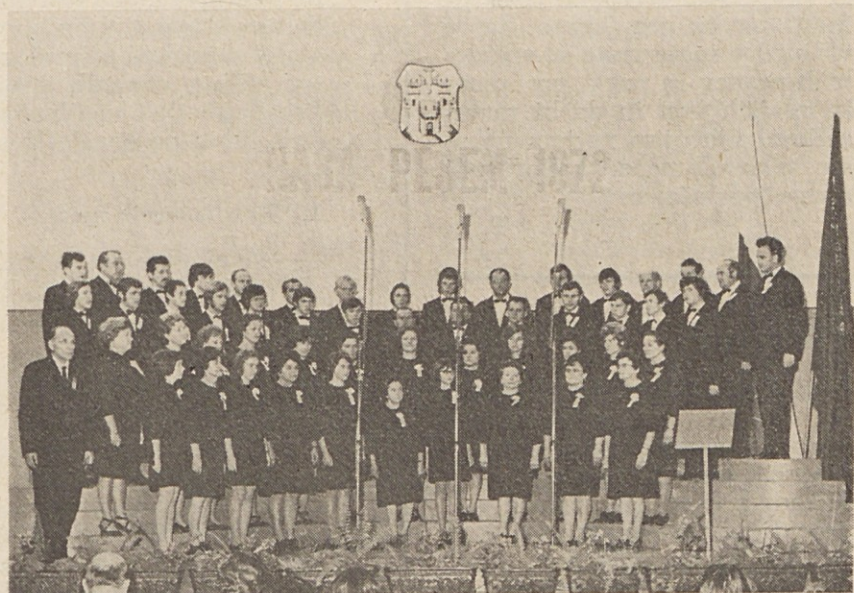
T. L.

20-letni jubilej

Dne 24. marca 1973 je proslavljal mešani pevski zbor DPD Svobode II iz Trbovelj, svoj 20-letni jubilej. Nastopili so v domu Svobode II, s celovečernim koncertom, katerega je naštudiral njihov stalni zbo-

rovodja, prof. Stane Ponikvar, ki vodi zbor od ustanovitve dalje.

Obisk na koncertu je bil izredno velik in za naše razmere zelo razveseljiv. Zbor so v odmoru pozdravili na odru pred-

Mešani pevski zbor DPD Svoboda II iz Trbovelj je proslavljal 24. 3. 1973 v domu Svobode II, 20-letnico vsojega obstoja. Posnetek je iz jeseni leta 1972, ko je zbor nastopil v Mariboru.

stavniki številnih društev in organizacij. Navzoča sta bila tudi skladatelj Rado Simoniti ter operni prvak-basist Ladko Korosec. Ta je v imenu republiške zveze nazdelil številnim članom tega zbora Gallusove plakete, sicer pa so zbor pozdravili tudi še predstavniki zamejskih Slovencev iz Trsta, Jože Skrinar, zborovodja Slavčka ter drugi predstavniki trboveljskih kulturnih organizacij.

Mešani pevski zbor Svobode II je bil ustanovljen v februarju 1953. leta. Prvotno je štel okrog 50 članov, danes pa šteje 60 pevk in pevcev. Zbor je prvič nastopil 1. maja 1953 na reviji zasavskih Svobod v Zagorju. V 20. letih je zbor nastopil s samostojnimi koncerti širom po Sloveniji: tako na Ostrožnem pri Celju, v Ljubljani, Kočevju, Slovenskem Javorniku, Laškem, Dobrni pri Celju, Impolci, Loki pri Zidanem Mostu, Jurkloštru, Svibnem, Podkumu, Braniku, Sežani, Rovinju, Savudriji, Volpariji, Crikvenici Zadru, Mariboru, pa seveda tudi doma v Trbovljah. Posebno prisrčne vezi ima zbor z zamejskimi Slovenci v Trstu. Zbor je dosegel več priznanj ter pomembnejših mest v raznih pevskih tekmovanjih.

Med člani tega zbora je tudi večje število članov naše delovne skupnosti. Zboru ob jubileju čestitamo in mu želimo, da bi vključil v svoje vrste še več dobrih pevcev in pevk, predvsem iz mlajših vrst in da bi razveseljeval s svojim petjem pogosto tako domače, kakor tudi druge poslušalce.

T. L.

KDO JE TO?

Kdo je človek, vprašanje stavi,
On, ki v srcu vsak mu je enak.
Množica ga ceni, on ne pravi
Um sem jaz, a ti bedak.
Njegov pohlep zahteven ni,
Imej ti, kar imam jaz,
Saj vsi želimo lepše dni,
To človek je — današnji čas!

Maks Martinčič, kopač
jama Kotredež

RAZPIS ŠTIPENDIJ IN UČNIH MEST

Odbor za zaposlovanje in izobraževanje Zasavskih premogovnikov Trbovlje, je na svoji seji, dne 20. III. 1973, sklenil razpisati določeno število štipendij in učnih mest za šolsko leto 1973/74. Z razpisom seznanjamo vse člane delovne skupnosti.

A) Razpis štipendij

- 3 štipendije za študij na ekonomski fakulteti
- 3 štipendije za študij rudarstva na fakulteti za naravoslovje in tehnologijo (moški)
- 2 štipendiji za študij na fakulteti za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo, gradbena smer (moški)
- 3 štipendije za študij na strojni fakulteti (moški)
- 2 štipendiji za študij na višji šoli za socialne delavce (moški)
- 5 štipendij za šolanje na rudarskem oddelku tehniške srednje šole (moški), od skupnega števila sta 2 iz delovnega razmerja.

Prosilci za dodelitev štipendije morajo predložiti do 15. julija 1973 na naslov: Zasavski premogovniki, 61420 Trbovlje, Trg revolucije 12, kadrovski sektor, naslednje listine: prošnjo za dodelitev štipendije, kratek življenjepis z navedbo števila družinskih članov, preskrbljenih in nepreskrbljenih (ločeno), overjen prepis zadnjega šolskega spričevala, potrdilo podjetja oziroma zavoda, kjer so starši zaposleni, o višini njihovih mesečnih osebnih prejemkov za prvih šest mesecev tekočega leta (velja le samo osebni dohodek, ki služi kot osnova za odmero pokojnine oziroma nadomestil). Prošnjam za podelitev štipendije je treba priložiti izpolnjen obrazec DZS 1,65.

O prošnjah za dodelitev štipendije bo dokončno odločal odbor za zaposlovanje in izobraževanje ZPT, na podlagi določil pravilnika o izobraževanju. Za podelitev štipendije bo pomembno to, da so prosilčevi starši zaposleni pri našem podjetju, učni uspeh v šoli ter višina osebnih prejemkov prosilčevih staršev. Prosilci bodo obveščeni o načinu rešitve vložene prošnje takoj po sprejetju sklepov tega odbora.

B) Razpis učnih mest

- 100 učnih mest za izučitev poklica kvalificiranega rudarja-kopača
- 15 učnih mest za izučitev poklica kvalificiranega kovinarja
- 6 učnih mest za izučitev poklica kvalificiranega elektrikarja.

Kandidati, ki se žele vključiti v uk pri Zasavskih premogovnikih, naj oddajo prijave na rudarski šolski center ZPT v Zagorju ali na oddelk za izobraževanje odraslih RŠC v Trbovljah, lahko pa jih oddajo tudi na upravo Zasavskih premogovnikov, Trg revolucije 12, najkasneje do 15. julija 1973.

Umrl je revolucionar

V 66. letu starosti je 13. februarja 1973, nenadoma preminil ugledni predvojni komunist in aktivni družbeno-politični delavec Slavko Ščurk iz Trbovelj.

Velik del svojega življenja je posvetil revolucionarnemu delu. Še zelo mlad, se je z vsem žarom vključil v revolucionarno gibanje. V vrstah partije se je na osnovi njegove razredne pripadnosti, bistrosti in vedoželjnosti v nenehnem revolucionarnem boju, razvil v razgledanega in prizadevnega bojevnika delavskega razreda. Bil je uspešen propagandist socialistične misli v revirjih in hkrati oster kritik tedanjih družbenih razmer.

Aktivno je sodeloval v razre-

dnih sindikatih Zveze rudarjev, delavskih kulturnih društev Vesna, Svoboda, Vzajemnost, Prijatelj prirode in zlasti v športnem društvu Retje, čigar člani so se med prvimi odzvali osvobodilni fronti in se aktivno vključili v njene vrste.

Leta 1941 je aktivno deloval pri organiziranju osvobodilne fronte. Bil je v mesecu juliju 1941 izdan, vendar je le še s težavo ušel gestapovcem. Moral je v ilegalo. V letu 1944 je odšel v partizane, a je kmalu za tem moral zaradi kronične bolezni v Italijo na zdravljenje.

Nad vse je bil aktiven po osvoboditvi, ko so njegove izkušnje prišle do izraza. Uspešno je opravljal odgovorne naloge na rudniku, organih obla-

sti, družbeno-političnih organizacijah ter društvih. Bil je dolgoletni sindikalni funkcionar, občinski odbornik, načelnik oddelka za delo OLO Trbovlje, predsednik poravnalnega sveta pri SO Trbovlje. Zadnja leta pa je zelo aktivno in uspešno deloval na področju turizma v Zasavju. Še in še bi lahko naštevali njegova prizadevanja za hitrejši družbeni napredek, saj njegova zavest in prizadevanja velikokrat niso poznala meja. Čeprav ga je bolezen v zadnjem času že močno ovirala, v delu ni popustil. Tako je omahnil sredi dela delavec, človek in borec za novo in lepšo družbeno ureditev.

Za vse njegovo delo so se mu revirčani oddolžili z veliko udeležbo, ko so ga spremili na njegovi zadnji poti.

Franc Kralj-Cink

Problematika opremljenosti šolskih delovišč

Učenci 2. in 3. letnika poklicne rudarske šole, se praktično učijo na šolskih deloviščih v jami Lakonca - rudnika Trbovlje. Praktični pouk se izvaja po programu, predpisanem za rudarsko šolo. Program zajema vsa dela rudarja-kopača in učenci se v dveh letih seznanijo z vsemi fazami dela v jami.

Program predvideva tudi seznanjanje učencev z modernejšimi stroji. To pa nam ni mogoče uresničiti, ker na šolskem delovišču nimamo druge mehanizacije kot transporterje, vrtalne stroje in žičnico. Takšno stanje na šolskem delovišču je razumljivo, saj niti rudniki nimajo moderno opremljenih odkopov, mi pa smo odvisni od rudnika Trbovlje.

Rudnik Trbovlje nam odstopa osnovna sredstva, s katerimi potem vsaj delno realiziramo naš učni program.

Takšno stanje pa bo trajalo na šolskem delovišču toliko ča-

sa, dokler ne bo rudarska šola sposobna sama nabavljati osnovna sredstva in obračunavati amortizacijo, kar je ena pomembnih postavk pri obračunavanju dohodka.

Šolska delovišča bi bilo mogoče opremljati z raznimi novimi stroji tudi tako, da bi nabavljene stroje pri šolskem centru amortizirali v kratkem času, potem pa bi te stroje izpeljali iz dveh razlogov:

1. šola lahko kupi osnovna sredstva kot učilo, brez osnovnega investicijskega spiska in ne glede na vir finančnih sredstev.

2. uvozne carine za učila so bistveno manjše od carin za proizvodna sredstva.

Seveda pa je to povezano zopet s finančnimi sredstvi, saj šola ne razpolaga z večjimi obratnimi sredstvi in tudi amortizacijski sklad je zelo skromen.

Ves problem opremljenosti

šolskih delovišč tiči v denarju, katerega je na razpolago izredno malo, saj smo tudi sami mala proizvodna enota, s skromnim finančnim rezultatom. Problem šolskega delovišča ni le v opremljenosti delovišč, temveč tudi v prostoru.

Sedanje zaloge premoga v Lakonci znašajo po grobih ocenah 50.000 ton, kar bi zadoščalo za dve leti proizvodnje RŠC. Takoj pa moram povedati, da so bili v Lakonci do nedavnega izredno slabi pogoji za delo in da smo precej premoga pustili neodkopanega, zato predvidevamo, da bomo v letu in pol odkopali vso razpoložljivo zalogo premoga.

Na novo delovišče bi morali misliti že sedaj, ker bomo drugače zopet zašli v težave, kot na primer v preteklem letu, ko smo opustili šolsko delovišče v jami Kisovec.

Viktor Ramšak, inž. el.

Možnosti razširitve toplarn v Hrastniku in Trbovljah

V zadnjih nekaj letih sta na področju Trbovelj in Hrastnika začeli obratovati dve kotlarni z delom primarnih toplovodov, ki naj bi služili za ogrevanje tako lastnih, kot tudi tujih poslovnih prostorov in delavnic ter stanovanjskih objektov.

Gradnjo obeh kotlarn je narokovalo več ekonomsko tehničnih razlogov, od katerih so najvažnejši naslednji:

Z zgraditvijo takih objektov odpadejo graditve manjših hišnih kotlarn oziroma naprav za proizvodnjo toplote energije pri posameznih stanovanjskih ali industrijskih porabnikih ter se zaradi tega zmanjšajo stroški za izgradnjo, obratovanje in vzdrževanje takih naprav, ker se vse to osredotoči na enem ali dveh mestih.

V velikih enotah se lažje doseže z boljšim kurjenjem večji izkoristek goriva. Prav tako se pri večjih napravah racionalneje izkoristijo naprave za čiščenje dimnih plinov in zmanjša onesnažitev zraka, kar v zadnjem času postaja vse bolj pereč problem.

Poleg tega je bil za zgraditev kotlarne v Hrastniku eden razlogov tudi ta, da bi čimbolj racionalno izkoristili staro kotlaro in obstoječi dimnik, ki po prehodu od parnega na električni pogon izvoznega stroja jaška Hrastnik, nista več služila svojemu namenu. V Trbovljah pa je bil razlog za zgraditev kotlarne potreba po vročem zraku za ogrevanje umetnih sušilnic na opekarni.

V Hrastniku, kjer so najprej pristopili k izgradnji kotlarne in primarnega toplovoda, so pri projektiranju računali z določeno rezervo za kasnejše povečanje porabe toplote oziroma naknadnejše priključke, vendar se je v razmeroma kratkem času pokazala potreba po rekonstrukciji vročevodne trase in črpalk v kotlarni. Sedanja zmogljivost priključenih porabnikov znaša ca. 3,800.000 kcal na uro, zmogljivost kotlarne pa znaša po oceni 5,500.000

kcal/h tako, da bi bilo možno brez povečanja kotlarne priključiti porabnike še za ca. 1,700.000 kcal/h.

Skupne potrebe v Hrastniku za območje Loga, obstoječe in že prijavljene, znašajo 9,500.000 kcal/h. Razumljivo je, da navedene skupne potrebe niso dokončne, temveč so to le potrebe za novogradnje v bližnji bodočnosti in bližini toplarne.

Kotlaro v Trbovljah ima zmogljivost 8,000.000 kcal/h. Priključene zmogljivosti porabnikov znašajo ca. 5,000.000 kcal na uro. Prijavljenih potencialnih porabnikov »preko ceste«, brez upoštevanja splošne bolnišnice je za ca. 3,000.000 kcal na uro. Za toliko pa je še tudi prostih zmogljivosti v kotlarni.

Nadaljnje povečanje potreb interesentom za ogrevanje objektov iz obeh kotlarn, terja širjenje v prvi vrsti primarnega toplovodnega omrežja in eventualno povečanje črpalnih zmogljivosti, v drugi vrsti pa tudi povečanje kapacitet kotlarn, za kar pa obstajajo lokalne možnosti.

Za Hrastnik so že izdelani programi in projekti za razširitev toplovodnega omrežja v smeri osnovne šole heroja Rajka ter v drugi smeri proti naselju upokojencev. Razen tega je za Hrastnik predvidena tudi rekonstrukcija obstoječega toplovoda, kar terja sedanja razširitev omrežja in bodoči priključki.

Za Trbovlje je v izdelavi projekt razširitve toplovodnega omrežja, »preko ceste« v smeri RUDISA, stanovanjskih stolpnic, Mehanike, banke, pošte itd. V izdelavi je tudi idejni program razširitve toplovodnega omrežja do splošne bolnišnice in bodočega zdravstvenega doma.

Interes za priključitev na toplovodno omrežje je zelo velik. Za razširitev zmogljivosti ter za izgradnjo novih tovrstnih objektov, vlada večje zanimanje v občinskem merilu.

Za območje Trbovelj je v pri-

pravi program izbire optimalnega načina oskrbe s toplotno energijo.

Kot že rečeno, je interes za priključitev na skupno centralno toplovodno omrežje zelo velik, vendar so stroški za realizacijo oziroma izvedbo tovrstnih zamisli dokaj veliki. Vedno nastopa vprašanje, kako priti do sredstev, potrebnih za izgradnjo.

Vsekakor bi bilo potrebno, za ta tako rekoč splošni problem, povezati vse zainteresirane, delovne in druge organizacije, ker le s skupnimi močmi in sredstvi, bo mogoče to zadovoljivo rešiti.

Milan Bole, dipl. inž. rud.

KAKŠNE VRSTE ENERGETSKIH GORIV IN ENERGIJE IMAMO

V naši republiki in SFRJ uporabljamo na sedanji stopnji razvoja energetike in industrijske tehnologije, naslednje vrste energetskih goriv in energije:

a) trda goriva: lignit, rjavi premog, črni premog, antracit, koks, les;

b) tekoča goriva: surova nafta, kurilna olja, plinska olja, motorni bencini, petroleji;

c) plinska goriva: zemeljski plin, utekočinjeni plin, plinarniški plin, generatorski plin, plavžni plin, koksni plin, rafinerijski plin;

č) električna energija: hidroelektrična energija in termoelektrična energija;

d) toplotna energija: vroča voda in para kot produkt javnih in industrijskih toplarn, vroča voda in para iz geotermičnih virov.

Premog, hidroelektrično energijo, surovo nafto, zemeljski plin in les, uvrščamo v primarno energijo, vsa ostala goriva in energijo, ki so proizvod predelave primarnih goriv in energije, pa uvrščamo v sekundarno energijo oziroma, če so proizvod predelave sekundarnih goriv v terciarno energijo.

Humor in anekdote

Bilo je med zadnjo vojno na Zahodnem obratu, kjer je bil obratovodja Avstrijec inž. Walant. Vsakega je vprašal, četudi ga je večkrat srečal, »vihajsenzi« (kako se pišete).

Ob priliki je vprašal rudarja Petka, kako se piše. Petek se je zmedel in da bi mu dobresedno odgovoril, kako se piše, je rekel: her betribslajtman, jaz sem »freitag« (petek). Prav ta dan je bil namreč tudi petek. Torej trikrat petek. Petek je bil prepričan, da ga je nadrejeni v celoti razumel. To je tudi potrdil s smehom.

Pokojni rudniški šofer Franc Štusej, je bil tudi velik humorist. Ob priliki je šel za rudnik po les v Savinjsko dolino. Spotoma je Štusej kupil malega kozlička pri kmetu in ga dal v kabino. Na poti v Trbovlje ga jev Preboldu ustavil miličnik. Ko je Štusej odprl vrata kabine, je miličnik pogledal v kabino in videl kozlička. Vprašal je, kaj pa ta dela v kabini? Štusej pa jedrnato odgovori: »učim ga voziti«.

Naš deželan je prišel v New York. Stopil je v enonadstropni avtobus. Spodaj ni bilo prostora, zato ga je sprevodnik napolnil zgoraj. Vrnil se je nazaj in dejal sprevodniku: »brez šoferja se vozite kar sami«.

Dva knapa med seboj: »France, kaj praviš, zakaj se v Hrastniku smejiš, kadar se bliska?« »Johan pa mu odgovori: »menda zato, ker mislijo, da jih kdo slika«.

Rudarja Pepija dolgo ni bilo nazaj, zato ga je šel sodelavec iskat v drug del jame. Ko ga je našel, je bil Pepi do rame ves podelan. Vprašal ga je, kaj se je naredilo. Ta pa mu je odgovoril, da išče zobe. »Kakšne zobe, če si pa okoli ust ves podelan?« Seveda sem lahko, če sem pa že tri pare probal, pa noben ni taprav«.

Jakec je prišel domov iz nočnega šihta. Predno se je vlegel, sta z njo še malo podebatirala, medtem pa je odložil na nočno omarico Burjatove zobe. Ko je zadremal, je ona odšla v Vitaminko.

Ko je odpla torbo, jo je seveda soseda vprašala: »Zakaj pa imaš v torbi zobe?« »Ah, dejcu sem jih vzela, da mi ne bi medtem spraznil vsega hladilnika«.

Knapovske ure

Naj po dolgem času oživim nekaj, na česar se stari knapi še dobro spominjajo. Pred petdesetimi in več leti ni imel vsak državljani ure na roki, kot jo ima danes že skoraj vsak šolobvezni otrok. Ura je bila dragocenost, imeli so jo večinoma le štajgerji in stari »forhajerji« na štreknah v jami. Silno so pazili nanje. Na ure namreč. Imeli so jih v »deklcih«, te pa so ovili v robec in varno spravili v notranji žep, da jo ne bi poškodovala pri streljanju jamska mina. Če si prišel vprašat, koliko je ura in ali bo že kmalu ura za odhod odmov, pa je sledila cela ceremonija. Najprej te je vprašal, koliko si star in zakaj nimaš ure, če še nisi bil pri birmi in tako dalje. Po tem dolgem vpraševanju se je napolnil k suknjiču, ki je visel običajno vsaj petdeset metrov od delovišča, odmotal robec, odprl »deklc« in pogledal na uro. »Še eno uro ga bomo gonili«, je dejal. In sreča, vedel si, da je ura pol enih, kajti ob pol dveh se delo zaključilo in gre domov.

Da opišem primer, ki se je res zgodil. Janez je imel dobro žepno uro, ki so jo vsi v jami poznali in vedeli zanjo. Francelj pa je imel še boljšo, le da jo je vedno skrival. Oba sta jih imela v »deklcih« zavite v robcih. Pa sta se zmenila za »šup«, z roke v roko, da bi malo poslušal na ušes, če gre. Pa ga je francelj pošilil: pred »šupom« je vzel iz »deklca« uro, v njega pa vložil

murenčka. Ko sta v jami pred šahtom rekla »šup«, sta oba prislonila uri na ušesa! V Franceljevi uri je tako lepo tiktakalo, da je takoj rekel »šup«. Segla sta si v roke in dogovor je bil sklenjen. A kako je bil začuden, ko je ob šihtu, ko je pogledal na boljšo uro, našel v »deklcu« murenčka. Od takrat naprej ni ur več menjaval, čeprav je bila to njegova edina strast. Vsak, ki ga je videl z uro v jami, se mu je nasmehnil.

V JAMI ROŽCE NE CVETO

Rožce nam v jami ne cveto, čeprav svoboda sije, za kruh, rudar vsak dan borbo trdo bije. Kramp, lopato v roki suče, obliva ga znoj, ko skoraj že v vsaki stroki, ljudem pomaga stroj. Proizvodnja nizka s trudom se dobi, za dobavo stroja pa denarja ni. Tako mi rijemo in rinemo, globok je črn sloj, z vso močjo pa se borimo za svoj jutrišnji obstoj.

Maks Martinčič, kopač
jama Kotredež

Glasilo SREČNO izdaja podjetje Zasavski premogovniki - Trbovlje, pošta 61420 Trbovlje, Trg revolucije 12.

Izhaja vsaka dva meseca.

Glasilo ureja uredniški odbor: Kohne Emil, dipl. inž. rud., Kovač Vilko, Lenarčič Tine, Malovrh Metod, dipl. inž. rud., Oberžan Janez, Pikš Anton, Šum Anton, Šuštar Miro.

Tehniški urednik: Lenarčič Tine
Odgovorni urednik: Hohne Emil, dipl. inž. rud.

Naklada 3000 izvodov. Za člane delovne skupnosti ZPT je časopis brezplačen. Rokopisov in fotografij ne vračamo.

Tisk. Grafično embalažno podjetje TIKKA Trbovlje.